

Rynek pracy w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2020–2021

Labour market
in Warmińsko-Mazurskie Voivodship in years 2020–2021

Rynek pracy w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2020–2021

Labour market
in Warmińsko-Mazurskie Voivodship in years 2020–2021

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Olsztynie, Warmińsko-Mazurski Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Olsztyn, Warmińsko-Mazurski Centre for Regional Surveys

Pod kierunkiem

supervised by

Joanny Balcerzak

Autor

Author

Magda Stankiewicz

Tłumaczenie

Translation

Joanna Abramowicz

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Marcin Błaszczyk, Joanna Giedryś, Aleksandra Kłosińska

ISBN 978-83-63285-86-9

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

olsztyn.stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła

When publishing Statistical Office data – please indicate the source

Przedmowa

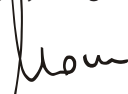
„Rynek pracy w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2020–2021” jest kolejną edycją opracowania wydawanego przez Urząd Statystyczny w Olsztynie, poświęconego najważniejszym zjawiskom i procesom zachodzącym na regionalnym rynku pracy. Obejmuje zarówno zjawiska i procesy na poziomie wojewódzkim, powiatowym, a w niektórych przypadkach – gminnym.

Opracowanie zawiera informacje o aktywności ekonomicznej ludności, o popycie na pracę, osobach pracujących, ich warunkach pracy i wynagrodzeniach, a także o osobach bezrobotnych. Obejmuje także dane o ruchu zatrudnionych oraz wyniki przeprowadzanego co dwa lata badania struktury wynagrodzeń. Analiza przedstawionych aspektów rynku pracy w warmińsko-mazurskim została przeprowadzona w oparciu o dane z 2021 r., natomiast tendencje badanych zjawisk zaprezentowano na przestrzeni lat 2010–2021. Ponadto, w celu przedstawienia możliwie pełnego obrazu rynku pracy, najważniejsze dane w województwie zostały ukazane na tle kraju oraz pozostałych województw.

Od 2020 r. rynek pracy doświadczył wielkich trudności – i to nie tylko w województwie, ale i w całej Polsce oraz na świecie. Przyczyną tych trudności było pojawienie się wirusa SARS-CoV-2, który wpłynął na funkcjonowanie wszystkich krajów. W niniejszym opracowaniu została przedstawiona sytuacja w czasie trwania pandemii koronawirusa wraz z jej społeczno-gospodarczymi skutkami. Zaprezentowany w opracowaniu obraz rynku pracy z lat 2020–2021 może stanowić punkt odniesienia do analiz w kolejnych latach, po pandemii.

Składam serdeczne podziękowania wszystkim osobom i instytucjom za udostępnione informacje, które przyczyniły się do wzbogacenia zawartości niniejszej publikacji – w szczególności powiatowym urzędowi pracy za pomoc w przygotowaniu danych o bezrobociu w gminach. Wyrażam jednocześnie nadzieję, że opracowanie dostarczy cennych informacji wszystkim zainteresowanym problematyką rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Olsztynie

Marek Morze

Olsztyn, listopad 2022 r.

Preface

“Labour market in Warmińsko-Mazurskie Voivodship in 2020–2021” is the next edition of the publication about the most important events and processes which occurred in regional labour market, presented by the Statistical Office in Olsztyn. It covers both phenomena and processes at the voivodeship and powiat level, and in some cases – gminas.

The elaboration contains information about economic activity of the population, about demand for labour, employed persons, their working conditions, gross wages and salaries, and about registered unemployed persons. It also describes data about labour turnover and results of structure of wages and salaries survey, conducted every two years. Analysis of presented aspects of labour market in Warmińsko-Mazurskie Voivodship was conducted on the basis of data from 2021, while trends of analysed occurrences were presented within the space of years 2010–2021. In addition the most important data of the voivodship were showed against the background of the country and other voivodships.

Since 2020, the labor market experienced great difficulties – not only in the voivodship, but also throughout Poland and around the world. The cause of these difficulties was the emergence of the SARS-CoV-2 virus, which affected the functioning of all countries. This study presents the situation during the coronavirus pandemic with its socio-economic consequences. The picture of the labor market from 2020–2021 presented in the elaboration may be a reference point for analyzes in the following years, after the pandemic.

I thank all people and institutions for provided information that supplemented content of this publication – especially all Powiat Labour Offices for their help in preparing data on unemployment in gminas. At the same time I hope this elaboration will deliver valuable information for all persons interested in labour market in Warmińsko-Mazurskie Voivodship.

Director
of the Statistical Office in Olsztyn

Marek Morze

Olsztyn, November 2022

Spis treści

Contents

Przedmowa	3
Preface	
Spis wykresów	7
List of charts	
Spis map	9
List of maps	
Objaśnienia znaków umownych	11
Symbols	
Ważniejsze skróty	11
Major abbreviation	
Synteza	12
Executive summary	
Rozdział I. Aktywność ekonomiczna ludności	14
Chapter I. Economic activity of the population	
Aktywność zawodowa	14
Economic activity	
Wskaźnik zatrudnienia	17
Employment rate	
Bezrobotni i stopa bezrobocia według BAEL	19
Unemployed persons and unemployment rate by LFS survey	
Bierni zawodowo	20
Economically inactive persons	
Rozdział II. Pracujący	24
Chapter II. Employed persons	
Rozdział III. Ruch zatrudnionych i popyt na pracę	28
Chapter III. Labour turnover and demand for labour	
Rozdział IV. Wynagrodzenia	32
Chapter IV. Wages and salaries	
Rozdział V. Struktura wynagrodzeń w 2020 r.	35
Chapter V. Structure of wages and salaries in 2020	
Rozdział VI. Warunki pracy	43
Chapter VI. Working conditions	
Czas pracy	43
Work time	
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia	43
Persons working in hazardous conditions	
Wypadki przy pracy i choroby zawodowe	45
Accidents at work and occupational diseases	

Rozdział VII. Bezrobocie rejestrowane	48
Chapter VII. Registered unemployment	
Bezrobocie w województwie	48
Unemployment in voivodship	
Bezrobocie w powiatach i gminach	53
Unemployment in powiats and gminas	
Uwagi metodologiczne	60
Methodological notes	

W wersji angielskiej: przedmowa, spis treści, synteza, wykresy, mapy, uwagi metodologiczne.

English version: preface, contents, executive summary, charts, maps, methodological notes.

Spis wykresów

List of charts

Wykres 1.	Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15–89 lat w 2021 r.	14
Chart 1.	Economic activity of the population aged 15–89 in 2021	
Wykres 2.	Współczynnik aktywności zawodowej w latach 2010–2021	15
Chart 2.	Activity rate in 2010–2021	
Wykres 3.	Wskaźnik zatrudnienia w latach 2010–2021	18
Chart 3.	Employment rate in 2010–2021	
Wykres 4.	Stopa bezrobocia w latach 2010–2021	19
Chart 4.	Unemployment rate in 2010–2021	
Wykres 5.	Ludność w wieku 15–89 lat aktywna i bierna zawodowo w latach 2010–2021	20
Chart 5.	Population aged 15–89 economically active and inactive in years 2010–2021	
Wykres 6.	Bierni zawodowo według przyczyn w 2021 r.	23
Chart 6.	Economically inactive persons by reasons for inactivity in 2021	
Wykres 7.	Pracujący na 1000 ludności w latach 2010–2021	24
Chart 7.	Employed persons per 1000 population in 2010–2021	
Wykres 8.	Pracujący według sektorów własności i płci (w %) w 2021 r.	26
Chart 8.	Employed persons by ownership sectors and sex (in %) in 2021	
Wykres 9.	Ruch zatrudnionych w latach 2010–2021	28
Chart 9.	Labour turnover in 2010–2021	
Wykres 10.	Współczynnik przyjęć do pracy w latach 2010–2021	29
Chart 10.	Hire rate in 2010–2021	
Wykres 11.	Współczynnik zwolnień z pracy w latach 2010–2021	29
Chart 11.	Termination rate in 2010–2021	
Wykres 12.	Dynamika zmian przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w latach 2010–2021 .	32
Chart 12.	Dynamic of changes of average monthly gross wages and salaries in 2010–2021	
Wykres 13.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w latach 2010 i 2021	33
Chart 13.	Average monthly gross wages and salaries in 2010 and 2021	
Wykres 14.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto pracowników według płci i grup wieku za październik 2020 r.	37
Chart 14.	Average monthly gross wages and salaries of employees by sex and age groups in October 2020	
Wykres 15.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto pracowników według płci i poziomu wykształcenia za październik 2020 r.	38
Chart 15.	Average monthly wages and salaries of employees by sex and education level for October 2020	
Wykres 16.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto pracowników według płci i grup zawodów za październik 2020 r.	39
Chart 16.	Average monthly wages and salaries of employees by sex and group of occupation for October 2020	
Wykres 17.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto pracowników według płci i rodzaju działalności za październik 2020 r.	40
Chart 17.	Average monthly wages and salaries of employees by sex and type of economic activity for October 2020	

Wykres 18.	Zatrudnieni w warunkach zagrożenia na 1000 osób badanej zbiorowości według rodzaju zagrożenia w latach 2010–2021	44
Chart 18.	Persons working in hazardous conditions per 1000 surveyed persons by type of hazardous conditions in 2010–2021	
Wykres 19.	Liczba bezrobotnych w latach 2010–2021	48
Chart 19.	Number of unemployed persons in 2010–2021	
Wykres 20.	Dynamika zmian liczby bezrobotnych w latach 2010–2021	49
Chart 20.	Dynamic of changes of number of unemployed persons in 2010–2021	
Wykres 21.	Stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2010–2021	50
Chart 21.	Registered unemployment rate in 2010–2021	
Wykres 22.	Bezrobotni zarejestrowani pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok w latach 2010–2021	51
Chart 22.	Registered unemployed persons stayed in unemployment longer than 1 year in 2010–2021	
Wykres 23.	Bezrobotni bez prawa do zasiłku w latach 2010 i 2021	51
Chart 23.	Unemployed persons without benefit rights in 2010 and 2021	
Wykres 24.	Bezrobotni według poziomu wykształcenia w latach 2010 i 2021	52
Chart 24.	Unemployed persons by level of education in 2010 and 2021	
Wykres 25.	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w 2021 r.	54
Chart 25.	Share of the unemployed persons in the working age population in 2021	
Wykres 26.	Zmiana udziału bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w 2021 r. w stosunku do 2010 r.	55
Chart 26.	Change in the share of the unemployed persons in the working age population in 2021 compared to 2010	
Wykres 27.	Udział bezrobotnych kobiet w 2021 r.	55
Chart 27.	Share of unemployed women in 2021	
Wykres 28.	Udział bezrobotnych bez prawa do zasiłku w 2021 r.	56
Chart 28.	Share of the unemployed persons without the right to benefit in 2021	
Wykres 29.	Udział bezrobotnych w wieku do 25 roku życia w 2021 r.	56
Chart 29.	Share of the unemployed persons aged up to 25 in 2021	
Wykres 30.	Udział bezrobotnych w wieku 55 lat i więcej w 2021 r.	57
Chart 30.	Share of the unemployed persons aged 55 and more in 2021	
Wykres 31.	Udział bezrobotnych z wyższym wykształceniem w 2021 r.	57
Chart 31.	Share of the unemployed persons with tertiary education in 2021	
Wykres 32.	Udział bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i niższym w 2021 r.	58
Chart 32.	Share of the unemployed persons with lower secondary education and less in 2021	
Wykres 33.	Udział bezrobotnych bez stażu pracy w 2021 r.	58
Chart 33.	Share of the unemployed persons with no work seniority in 2021	
Wykres 34.	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy dłużej niż 1 rok w 2021 r.	59
Chart 34.	Share of the unemployed persons remaining unemployed for more than 1 year in 2021	

Spis map

List of maps

Mapa 1.	Współczynnik aktywności zawodowej w 2021 r.	15
Map 1.	Activity rate in 2021	
Mapa 2.	Współczynnik aktywności zawodowej osób w wieku produkcyjnym w 2021 r.	16
Map 2.	Activity rate of the population in the working age in 2021	
Mapa 3.	Współczynnik aktywności zawodowej osób młodych (w wieku 15–24 lata) w 2021 r.	16
Map 3.	Activity rate of the young people (in the age 15–24) in 2021	
Mapa 4.	Współczynnik aktywności zawodowej osób w wieku 50–89 lat w 2021 r.	17
Map 4.	Activity rate of the population in the age 50–89 in 2021	
Mapa 5.	Wskaźnik zatrudnienia w 2021 r.	18
Map 5.	Employment rate in 2021	
Mapa 6.	Stopa bezrobocia w 2021 r.	20
Map 6.	Unemployment rate in 2021	
Mapa 7.	Bierni zawodowo w 2021 r.	21
Map 7.	Economically inactive in 2021	
Mapa 8.	Bierni zawodowo zamieszkujący na wsi w 2021 r.	21
Map 8.	Economically inactive rural residents in 2021	
Mapa 9.	Biernie zawodowo kobiety w 2021 r.	22
Map 9.	Economically inactive females in 2021	
Mapa 10.	Bierni zawodowo z wykształceniem wyższym w 2021 r.	22
Map 10.	Economically inactive persons with tertiary level of education in 2021	
Mapa 11.	Bierni zawodowo z powodu nauki i uzupełniania kwalifikacji w 2021 r.	23
Map 12.	Economically inactive persons because of education and training in 2021	
Mapa 12.	Pracujący na 1000 ludności w 2021 r.	25
Map 12.	Employed persons per 1000 population in 2021	
Mapa 13.	Pracujący w sektorze prywatnym w 2021 r.	25
Map 13.	Employed persons in private sector in 2021	
Mapa 14.	Pracujący na 1000 ludności według powiatów w 2021 r.	27
Map 14.	Employed persons per 1000 population by powiats in 2021	
Mapa 15.	Nowo utworzone miejsca pracy na 1000 pracujących w 2021 r.	30
Map 15.	Newly created workplaces per 1000 employed persons in 2021	
Mapa 16.	Zlikwidowane miejsca pracy na 1000 pracujących w 2021 r.	30
Map 16.	Liquidated workplaces per 1000 employed persons in 2021	
Mapa 17.	Wolne miejsca pracy na 1000 bezrobotnych rejestrowanych w 2021 r.	31
Map 17.	Vacancies per 1000 unemployed registered persons in 2021	
Mapa 18.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2021 r.	34
Map 18.	Average monthly gross wages and salaries in 2021	
Mapa 19.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto według płci zatrudnionych za październik 2020 r.	36
Map 19.	Average monthly gross wages and salaries of employees by sex for October 2020	

Mapa 20.	Relacja przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto kobiet do wynagrodzeń mężczyzn za październik 2020 r.	36
Map 20.	The ratio of average monthly gross wages and salaries of women to average monthly gross wages and salaries of for men for October 2020	
Mapa 21.	Przeciętne godzinowe wynagrodzenie brutto za październik 2020 r.	37
Map 21.	Average hourly gross wages and salaries for October 2020	
Mapa 22.	Relacja przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w sektorze prywatnym do wynagrodzeń w sektorze publicznym za październik 2020 r.	41
Map 22.	The ratio of average monthly gross wages and salaries in private sector to average monthly gross wages and salaries in for public sector for October 2020	
Mapa 23.	Relacja przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w województwie do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej (5 748,24 zł) za październik 2020 r.	41
Map 23.	The ratio of average monthly gross wages and salaries in the voivodship to average monthly gross wages and salaries in the national economy (PLN 5 748.24) for October 2020	
Mapa 24.	Odsetek pracowników w danym województwie w październiku 2020 r. otrzymujących wynagrodzenia miesięczne brutto co najwyżej równe przeciętnemu wynagrodzeniu w gospodarce narodowej (tzn. do 5 748,24 zł)	42
Map 24.	Percentage of employees in voivodships in October 2020 receiving monthly total gross wages and salaries lower or equal to the average total gross wages and salaries in the national economy (ie. up to PLN 5 748.24)	
Mapa 25.	Odsetek pracowników w danym województwie w październiku 2020 r. otrzymujących wynagrodzenia miesięczne brutto co najmniej równe 200% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej (tzn. od 11 496,48 zł)	42
Map 25.	Percentage of employees in voivodships in October 2020 receiving monthly total gross wages and salaries at least equal to 200% of the average wages and salaries in national economy (i.e. from PLN 11 496.48)	
Mapa 26.	Zatrudnieni w warunkach zagrożenia na 1000 zatrudnionych w 2021 r.	44
Map 26.	Persons working in hazardous conditions per 1000 employed persons in 2021	
Mapa 27.	Poszkodowani w wypadkach przy pracy na 1000 pracujących w 2021 r.	45
Map 27.	Persons injured in accidents at work per 1000 employed persons in 2021	
Mapa 28.	Udział wypadków spowodowanych nieprawidłowym zachowaniem pracownika w 2021 r.	46
Map 28.	Share of accidents at work caused by incorrect employee action in 2021	
Mapa 29.	Poszkodowani w wypadkach śmiertelnych na 100 tys. pracujących w 2021 r.	46
Map 29.	Persons injured in occupational fatal accidents per 100 thousand employed persons in 2021	
Mapa 30.	Choroby zawodowe na 100 tys. zatrudnionych w 2021 r.	47
Map 30.	Occupational diseases per 100 thousand employed persons in 2021	
Mapa 31.	Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2021 r.	50
Map 31.	Registered unemployment rate in 2021	
Mapa 32.	Stopa bezrobocia rejestrowanego według powiatów w 2021 r.	53
Map 32.	Registered unemployment rate by powiats in 2021	
Mapa 33.	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy dłużej niż 1 rok w 2021 r.	54
Map 33.	Share of unemployed persons stayed in unemployment longer than 1 year in 2021	

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Zero: (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit
(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit
Kropka (.)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless
„W tym” „Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given
Znak Δ	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji PKD 2007 categories of applied PKD 2007 classification are presented in abbreviated form

Ważniejsze skróty

Major abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys.	tysiąc thousand
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności Polish Classification of Activities

Synteza

W ostatnich latach sytuacja na rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim, podobnie jak w całej Polsce, uległa poprawie. Tempo zmian w województwie było jednak nieco wolniejsze niż w kraju. Zmiany zaobserwowano zarówno po stronie podaży pracy, jak i popytu na pracę.

W 2021 r., według Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności w wieku 15–89 lat (BAEL), współczynnik aktywności zawodowej był wyższy niż w latach poprzednich. Tendencje jego zmian w województwie i w kraju nie były zbieżne – w Polsce w ostatnich latach utrzymywał się on na podobnym poziomie, podczas gdy w województwie widoczne były jego wahania. Warmińsko-mazurskie jest jednym z mniej aktywnych ekonomicznie regionów w Polsce. Pod względem aktywności osób w wieku produkcyjnym plasowało się na przedostatnim miejscu w kraju, podobnie jak w przypadku wskaźnika zatrudnienia. Stopa bezrobocia była wyższa niż w kraju. Warmińsko-mazurskie zajęło przedostatnie miejsce w kraju pod względem odsetka osób biernych zawodowo w ludności w wieku 15–89 lat, a mimo to miało jeden z niższych odsetków biernych z wyższym wykształceniem. Duży odsetek, tak w województwie, jak i w kraju, stanowią bierni pozostający na emeryturze oraz bierni z powodu nauki i uzupełniania kwalifikacji.

Na podstawie sprawozdawczości bieżącej zaobserwowano spadkową dynamikę zmian liczby pracujących (w przeliczeniu na 1000 ludności) zarówno w województwie, jak i w kraju. W województwie wskaźnik był znacznie niższy niż ogólnopolski (najniższy w kraju). Warmińsko-mazurskie znalazło się na drugim miejscu wśród obszarów o najwyższym zatrudnieniu w sektorze publicznym.

W ostatnim okresie stało się wyraźnie zauważalne zwiększanie zarówno ruchu zatrudnionych, jak i intensywności przyjęć do pracy. Po 2013 r. liczba przyjęć do pracy była znacznie wyższa niż liczba zwolnień z pracy (poza 2020 r., w którym liczba zwolnień była wyższa niż przyjęć).

W województwie warmińsko-mazurskim, podobnie jak w całym kraju, w badanym okresie przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto cały czas rosły, przy czym w dwóch ostatnich latach nastąpiło przyspieszenie tego wzrostu. Mimo to w 2021 r. przeciętna miesięczna płaca brutto była najniższa w kraju.

Przeprowadzane co dwa lata badanie struktury wynagrodzeń pokazało, iż w 2020 r. mediana wynagrodzeń była niższa od wynagrodzenia przeciętnego, a wynagrodzenie dominujące (najczęstsze) – jeszcze niższe (równe 2 812 zł). Oznacza to, że większość zatrudnionych osób otrzymywało wynagrodzenie niższe od przeciętnego. Bardzo duża grupa pracowników w warmińsko-mazurskim, otrzymywała wynagrodzenie niższe niż przeciętne dla kraju.

Zauważalnym zjawiskiem jest poprawa jakości pracy pod względem występowania warunków zagrożenia czynnikami szkodliwymi i niebezpiecznymi dla zdrowia. W 2021 r. zagrożenie czynnikami szkodliwymi w województwie było mniejsze niż w kraju. Warmińsko-mazurskie było jednak jednym z obszarów kraju o najwyższym wskaźniku wypadkowości, mierzonym liczbą poszkodowanych w wypadkach przy pracy na 1000 pracujących.

W 2021 r. poziom bezrobocia rejestrowanego w województwie był najniższy od momentu powstania województwa, liczba osób wyrejestrowanych z rejestrów powiatowych urzędów pracy przewyższyła liczbę osób nowozarejestrowanych, zauważalna była też tendencja spadkowa stopy bezrobocia. Mimo to od lat występowanie bezrobocia jest jednym z głównych problemów województwa, a stopa bezrobocia była jedną z najwyższych w kraju.

Executive summary

In recent years, the situation on the labour market in Warmińsko-Mazurskie Voivodship, as well as in the whole Poland, has improved. However, the pace of changes in the region was slightly slower than in the country. Changes were observed both on the labor supply and labor demand side.

In 2021, according to the Labor Force Survey of the population aged 15–89 (LFS), the economic activity rate was higher than in previous years. The trends of its changes in the voivodship and in the country were not convergent – in Poland in recent years it remained on a similar level, while in the voivodship its fluctuations were visible. Warmińsko-Mazurskie Voivodship is one of the less economically active regions in Poland. In terms of activity of people of working age, it ranked in the penultimate place in the country, similarly to the employment rate. The unemployment rate was higher than in the country. Voivodship took the penultimate place in the country in terms of the percentage of economically inactive persons in the population aged 15–89 years, and yet it had one of the lower percentage of economically inactive persons with higher education. A large percentage, both in the voivodship and in the country, are economically inactive people who are retired and inactive due to education and training.

On the basis of current surveys, an decreasing dynamics of changes in the number of employees (per 1000 population) was observed, both in the voivodship and in the country. In the voivodship the rate was much lower than the national rate and was the lowest in the country. Warmińsko-Mazurskie Voivodship was in the second position among the areas with the highest employment in the public sector.

Recently, the increase in both the movement of labour turnover and the intensity of hiring became clearly noticeable. After 2013, the number of hired persons was much higher than the number of terminated persons (except for 2020, when the number of termination was higher than the number of hires).

In Warmińsko-Mazurskie Voivodship, as in the whole country, in the examined period, the average monthly gross wages and salaries continued to grow, with the growth in the last two years accelerating. Nevertheless, in 2021 the average monthly gross wage was the lowest in the country.

The structure of earnings survey conducted every two years has shown that in 2020 the median wage was lower than the average wage, and the dominant (most frequent) wage was even lower (equal to PLN 2 812). This means that most people received a lower salary than the average. A very large group of employees in Warmińsko-Mazurskie Voivodship received a lower salary than the average for the country.

A noticeable phenomenon is the improvement of the quality of work in terms of the occurrence of hazardous conditions. In 2021, the threat of hazardous factors in the voivodship was lower than in the country.

In 2021, the registered unemployment rate in the voivodship was the lowest since the inception of the voivodship, the number of people removed from unemployment rolls of powiat labour offices exceeded the number of newly registered unemployed persons, and a downward trend in the unemployment rate was also noticeable. Nevertheless, for many years the occurrence of unemployment has been one of the main problems of the voivodship and the unemployment rate was one of the highest in the country.

Rozdział I

Chapter I

Aktywność ekonomiczna ludności

Economic activity of the population

Podażowa strona rynku pracy jest określona przez wielkość i strukturę zasobów pracy. Zasoby pracy bada m.in. reprezentacyjne Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), realizowane przez statystykę publiczną. Wyniki badania pozwalają na pełniejszą analizę aktywności ekonomicznej społeczeństwa – w tym między innymi ustalenie liczby osób nie posiadających pracy i jej nie poszukujących (biernych zawodowo).

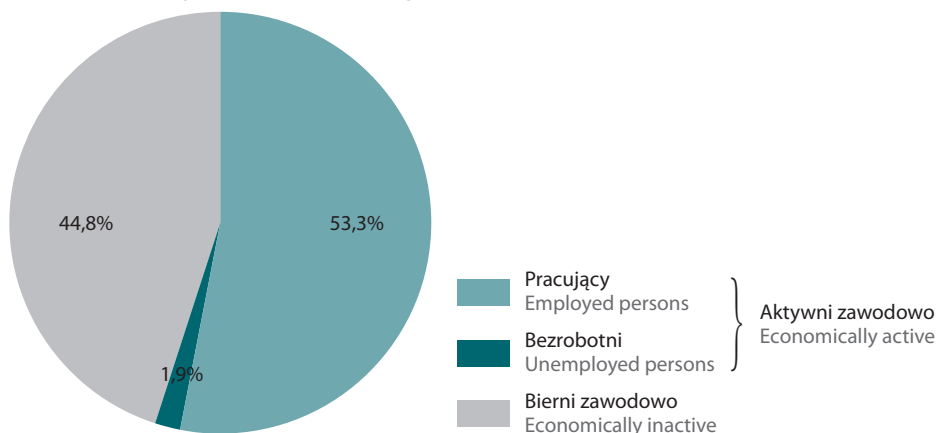
Prezentowane dane opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności – BAEL przeprowadzanego w cyklu kwartalnym. Badanie prowadzi się metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczną ludności bada się w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału. Dane o aktywności ekonomicznej ludności dotyczą ludności faktycznie zamieszkałej i obejmują osoby w wieku 15–89 lat będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach.

Aktywność zawodowa

Economic activity

W województwie warmińsko-mazurskim w 2021 r., podobnie jak rok wcześniej, ponad połowę ludności w wieku 15–89 lat, stanowiły osoby aktywne zawodowo, czyli pracujące i bezrobotne. W 2021 r. współczynnik aktywności zawodowej wyniósł 55,2% i był wyższy niż w latach poprzednich.

Wykres 1. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15–89 lat w 2021 r.
Chart 1. Economic activity of the population aged 15–89 in 2021

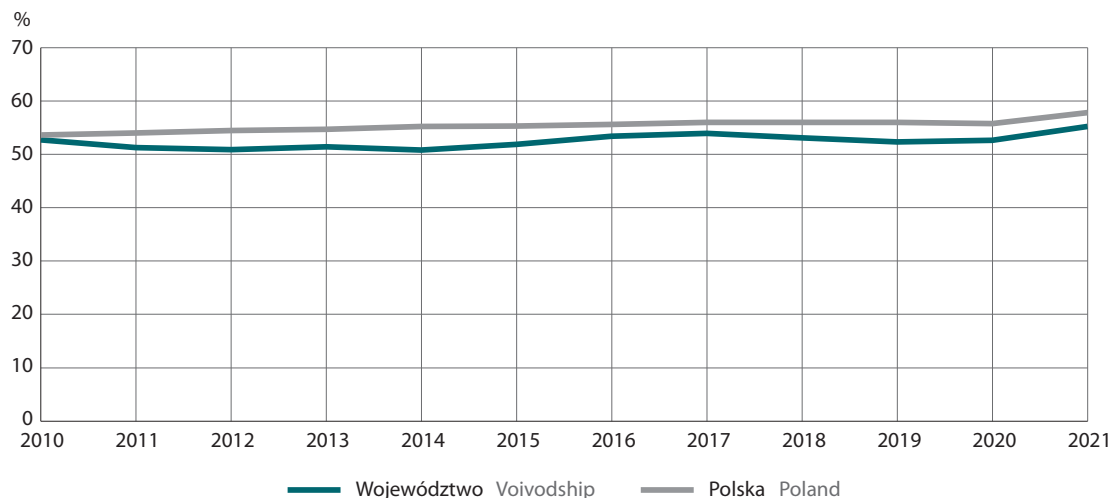

WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ – udział aktywnych zawodowo danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Przez cały badany okres współczynnik dla kraju był wyższy niż w województwie (różnica wynosiła od 0,9 p. proc. w 2010 r. do 4,4 p. proc. w 2014 r.). Po 2014 r. różnica między województwem a krajem ulegała zmniejszeniu, od 2018 r. znowu zaczęła wzrastać (3,7 p. proc. w 2021 r.), a od 2020 r. znowu spadała osiągając w 2021 r. poziom 2,6 p. proc.

Wykres 2. Współczynnik aktywności zawodowej w latach 2010–2021

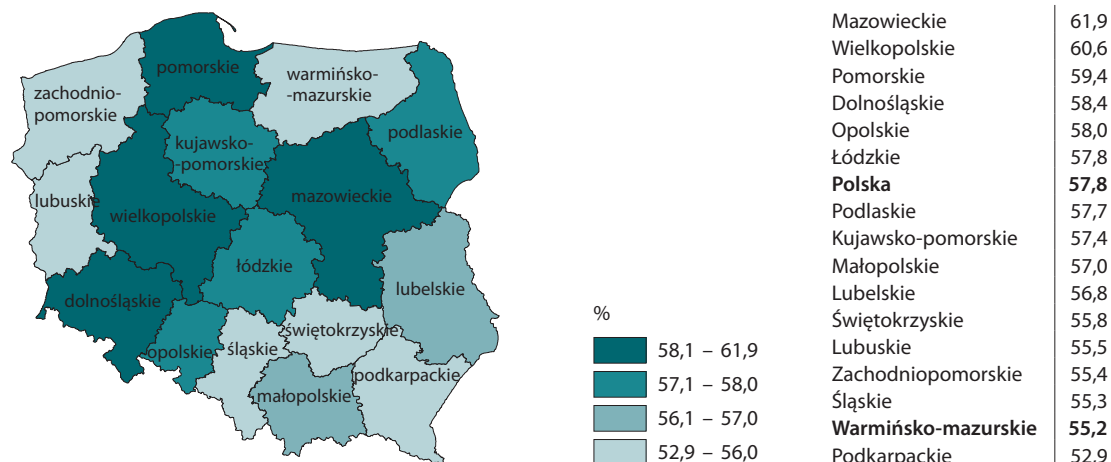
Chart 2. Activity rate in years 2010–2021

Warmińsko-mazurskie jest jednym z mniej aktywnych ekonomicznie województw w Polsce. Świadczy o tym jeden z niższych w kraju poziom współczynnika aktywności zawodowej. Z kolei w mazowieckim, gdzie aktywność była najwyższa, współczynnik przekroczył 61%.

Mapa 1. Współczynnik aktywności zawodowej w 2021 r.

Map 1. Activity rate in 2021

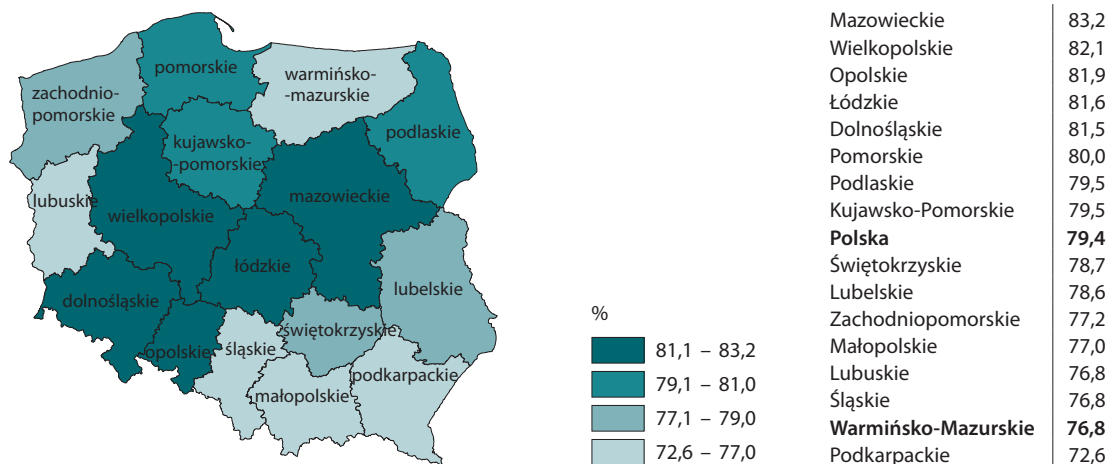

Zawężając wiek zdolności do pracy do przedziału wieku produkcyjnego widać, że w 2021 r. prawie 77% ludności w wieku produkcyjnym w województwie to osoby aktywne zawodowo (w Polsce ponad 79%). Był to jeden z niższych udziałów w porównaniu z pozostałymi województwami (niższy miało tylko podkarpackie). Różnica do mazowieckiego, które miało najwyższy wskaźnik wyniosła ponad 6 p. proc.

Wiek produkcyjny – wynosi 18–59 lat dla kobiet i 18–64 lata dla mężczyzn.

Mapa 2. Współczynnik aktywności zawodowej osób w wieku produkcyjnym w 2021 r.

Map 2. Activity rate of the population in the working age in 2021

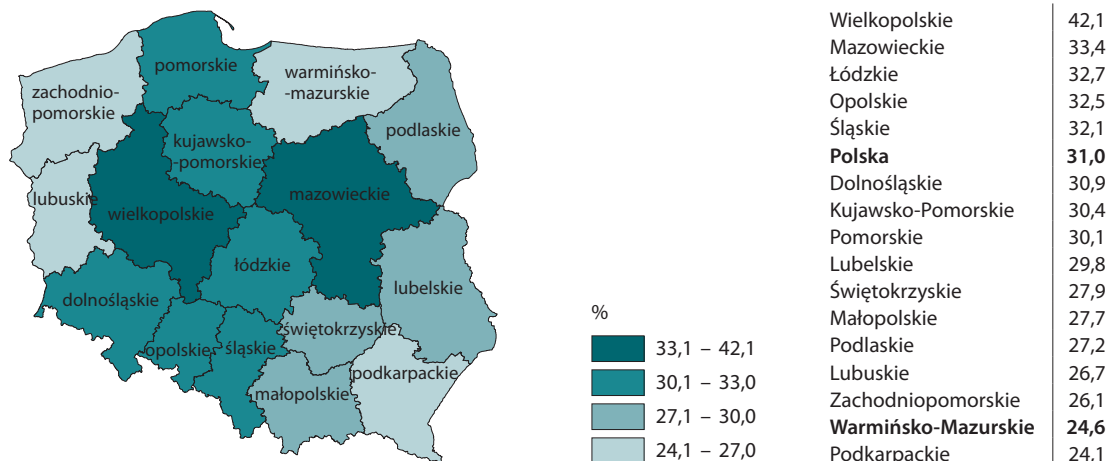

Za pomocą współczynnika aktywności zawodowej możliwe jest także zbadanie poziomu zaangażowania na rynku pracy grup ludności wyodrębnionych według kryterium wieku czy wykształcenia. Najbardziej zaangażowaną grupą wiekową na rynku pracy w województwie w 2021 r. były osoby z grupy 40–49 lat (najwyższy współczynnik aktywności, prawie 87%), następnie osoby z grupy 30–39 lat (ok. 86%), 15–29 lat (ok. 47%) i powyżej 50 roku życia (niemal 35%).

Zawężając najniższą grupę wieku do osób 15–24 lata okazuje się, że ponad 24% najmłodszych osób było aktywnych zawodowo na rynku pracy. Był to w 2021 r. niższy odsetek niż przeciętny w kraju (14 lokata wśród województw).

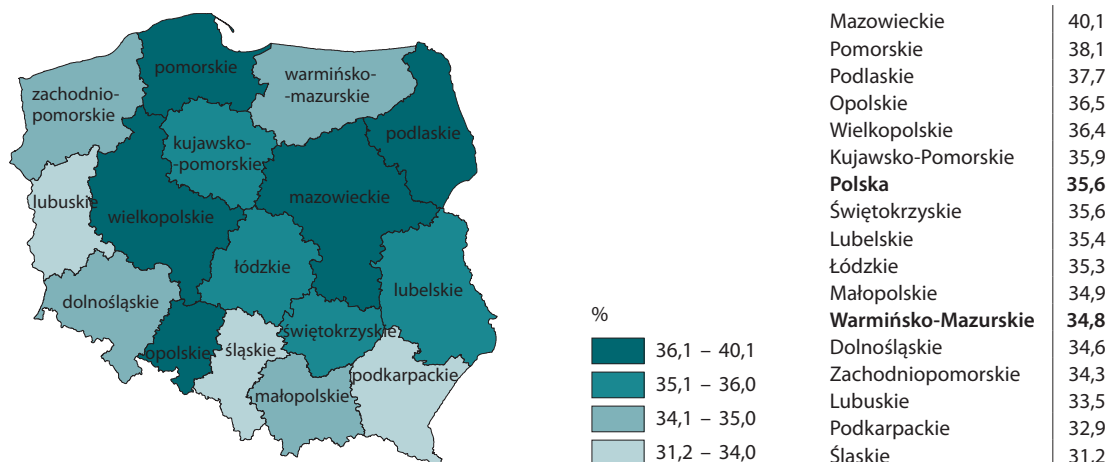
Mapa 3. Współczynnik aktywności zawodowej osób młodych (w wieku 15–24 lata) w 2021 r.

Map 3. Activity rate of the young people (in the age 15–24) in 2021

Również współczynnik aktywności zawodowej osób z grupy wiekowej 50–89 lat w warmińsko-mazurskim był mniejszy niż przeciętny w kraju (11 lokata).

Mapa 4. Współczynnik aktywności zawodowej osób w wieku 50–89 lat w 2021 r.
Map 4. Activity rate of the population in the age 50–89 in 2021

Charakterystyka współczynnika aktywności zawodowej osób o różnym poziomie wykształcenia wskazuje na najwyższy odsetek aktywnych, którzy ukończyli szkołę wyższą, następnie policealną i średnią zawodową, zasadniczą zawodową, średnią ogólnokształcącą oraz na końcu – osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niższym.

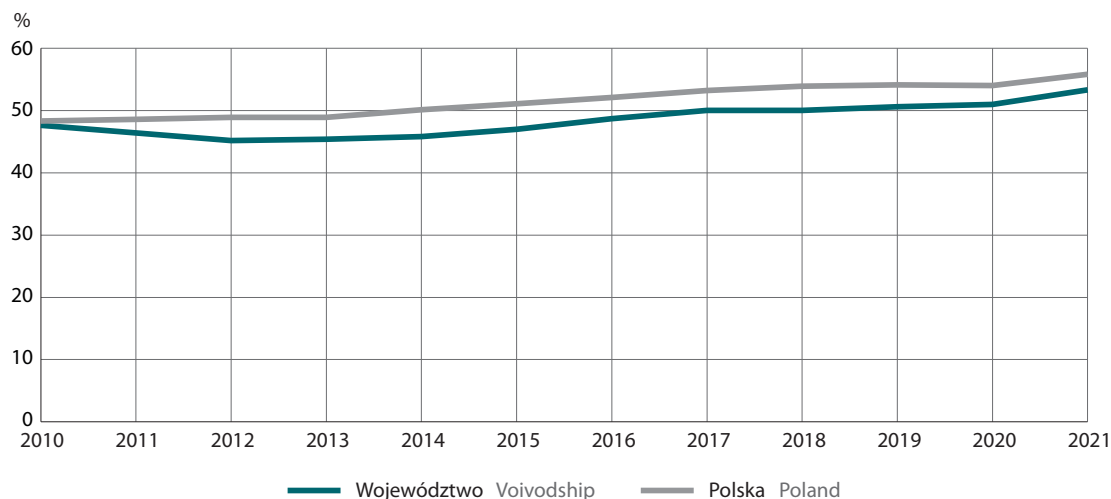
Wskaźnik zatrudnienia

Employment rate

W ostatnich latach zaobserwować można tendencję wzrostową wskaźnika zatrudnienia, zarówno w województwie, jak i w Polsce. W 2021 r. w województwie pracowało 53,3% ludności w wieku 15–89 lat (w kraju 55,8%).

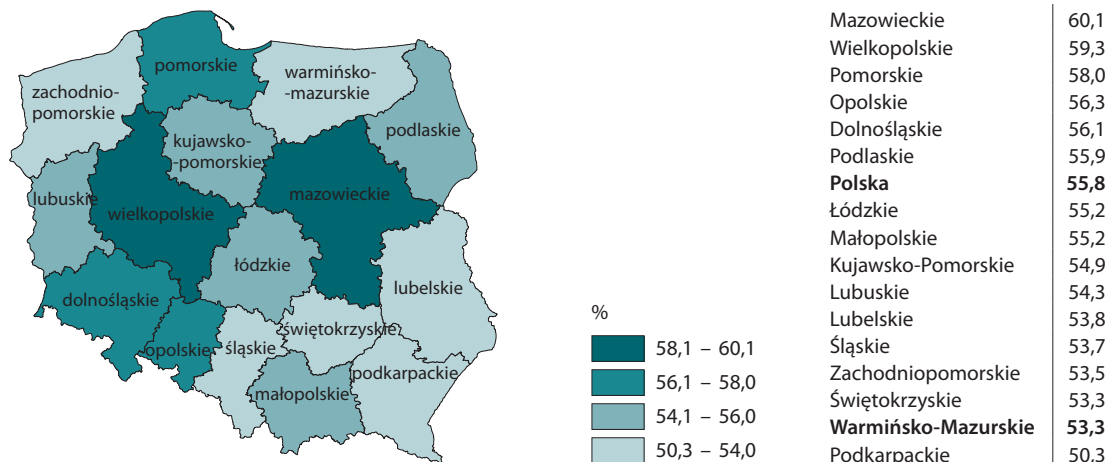
WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA – udział pracujących danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Wykres 3. Wskaźnik zatrudnienia w latach 2010–2021
Chart 3. Employment rate in 2010–2021

Porównując wskaźnik zatrudnienia między województwami okazuje się, iż w 2021 r. w warmińsko-mazurskim jego wartość była jedną z niższych w kraju (z kolei najwyższa, ponad 60%, w mazowieckim). Wskaźnik zatrudnienia kobiet wyniósł jeszcze mniej, bo 45,4% (w kraju 48,5%), natomiast mężczyzn – 61,7% (w kraju 63,8%).

Mapa 5. Wskaźnik zatrudnienia w 2021 r.
Map 5. Employment rate in 2021

Bezrobotni i stopa bezrobocia według BAEL

Unemployed persons and unemployment rate by LFS survey

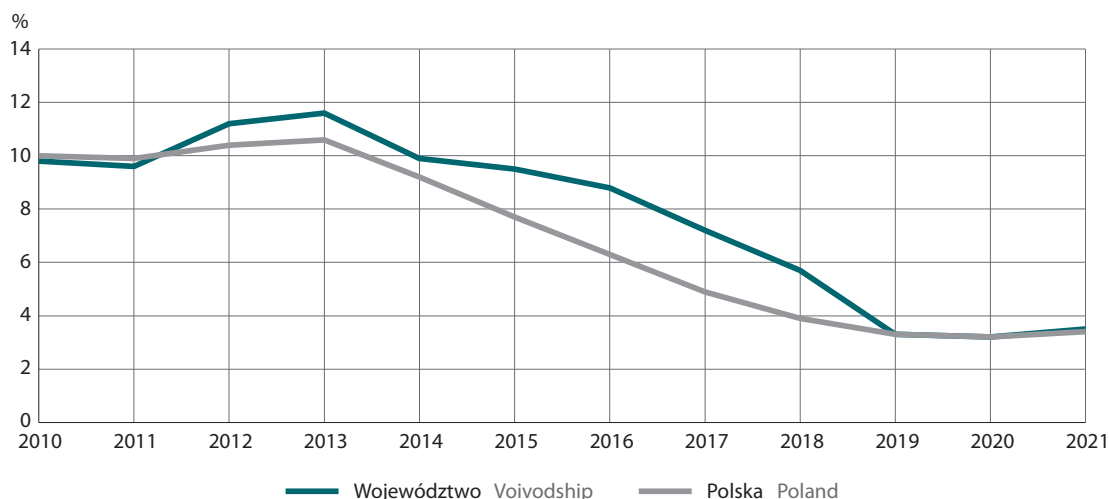
Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności umożliwia określenie stopy bezrobocia osób aktywnych zawodowo. Definicja bezrobotnego w wieku 15–74 lata według BAEL różni się znacząco od definicji bezrobotnego zarejestrowanego, stosowanej przez powiatowe urzędy pracy, dlatego też w zależności od zastosowanych metod pomiaru poziom bezrobocia jest różny. Przykładem jest różnica w pomiarze bezrobocia według BAEL, gdzie za bezrobotnego nie uznaje się osoby, która w badanym tygodniu wykonywała przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą dochód lub zarobek.

STOPA BEZROBOCIA WEDŁUG BAEL – udział bezrobotnych danej kategorii w liczbie aktywnych zawodowo danej kategorii.

W 2021 r. stopa bezrobocia według BAEL w województwie wyniosła 3,5% (o 0,3 p. proc. więcej niż rok wcześniej) i była wyższa niż ogólnopolska. Od 2014 r. różnica między stopą bezrobocia w województwie i w kraju powiększała się (wtedy też spadła lokata województwa w porównaniu z pozostałymi regionami – z tego wynika, że w innych województwach bezrobocie obniżało się szybciej), od 2017 r. różnica była coraz mniejsza, a w latach 2019–2020 stopa w województwie była taka sama jak w kraju.

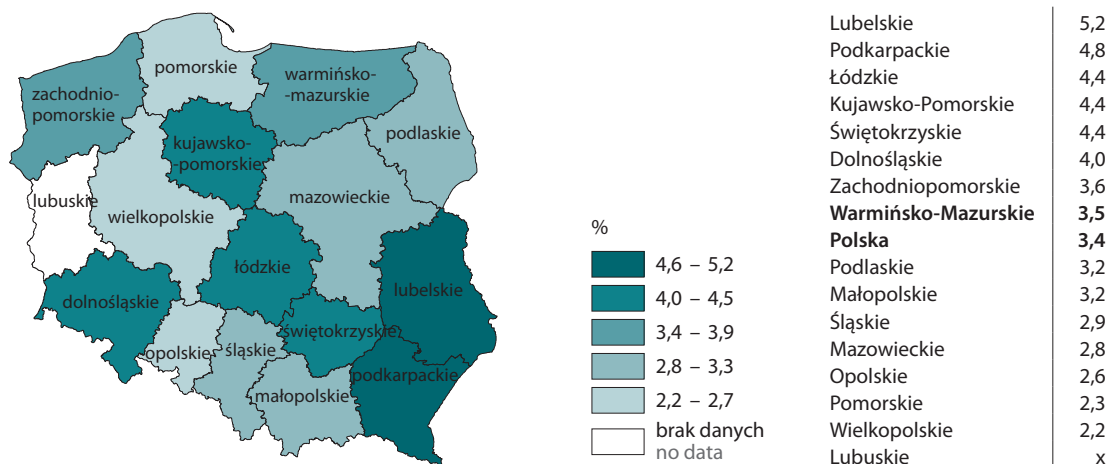
Wykres 4. Stopa bezrobocia w latach 2010–2021

Chart 4. Unemployment rate in 2010–2021

W 2021 r. warmińsko-mazurskie zajmowało dziewiątą lokatę pod względem wysokości stopy bezrobocia (jeszcze w 2014 r. była to 12 pozycja). Najwyższa stopa bezrobocia była w lubelskim, najniższa w lubuskim.

Mapa 6. Stopa bezrobocia w 2021 r.
Map 6. Unemployment rate in 2021

W 2021 r. stopa bezrobocia kobiet wyniosła 3,8% i była wyższa niż mężczyzn (3,3%). Większa była w pięciu województwach, przy czym najwyższy poziom wskaźnika wystąpił w podkarpackim (5,6%).

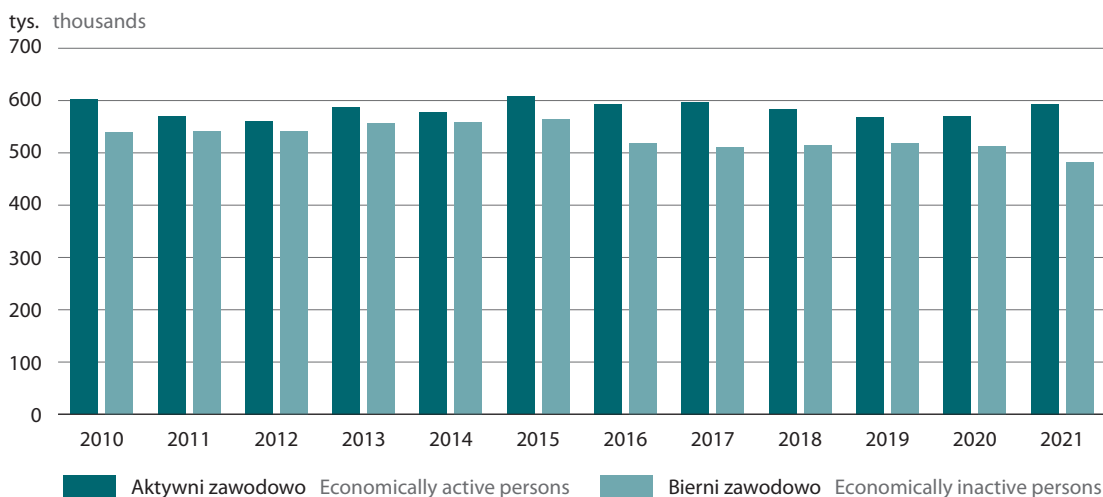
Bierni zawodowo

Economically inactive persons

Charakterystyka ludności w wieku zdolności do pracy pod względem aktywności zawodowej ujawniła znaczące rozmiary bierności zawodowej, czyli faktu pozostawania bez pracy i nie poszukiwania jej, bądź braku gotowości do jej podjęcia. Z punktu widzenia funkcjonowania społeczeństwa istotne jest rozpoznanie wielkości zjawiska nieaktywności na rynku pracy.

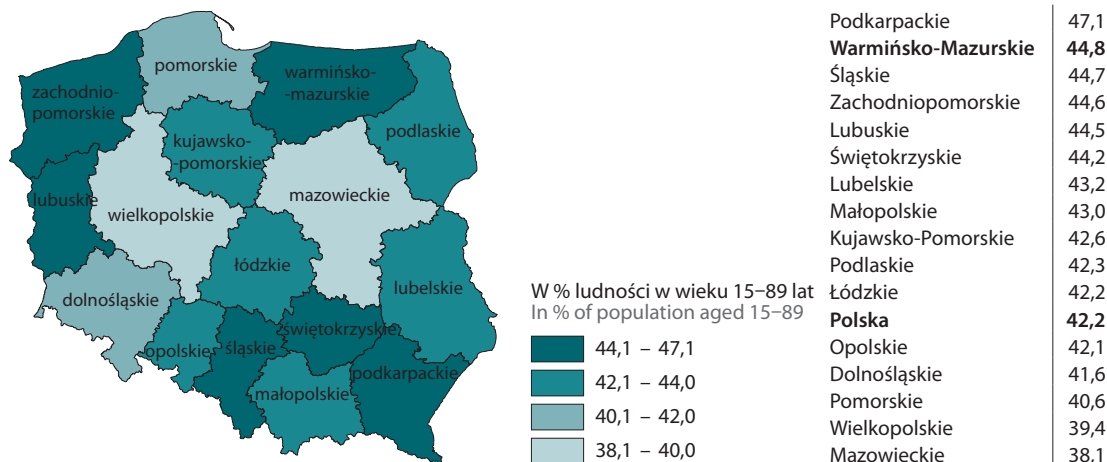
W województwie w badanych latach odsetek osób biernych zawodowo był wyższy niż w Polsce (niższa była bowiem aktywność ekonomiczna ludności). Warmińsko-mazurskie w 2021 r. zamieszkiwało 482 tys. osób biernych, a odsetek tej grupy osób wyniósł 44,8%.

Wykres 5. Ludność w wieku 15–89 lat aktywna i bierna zawodowo w latach 2010–2021
Chart 5. Population aged 15–89 economically active and inactive in 2010–2021

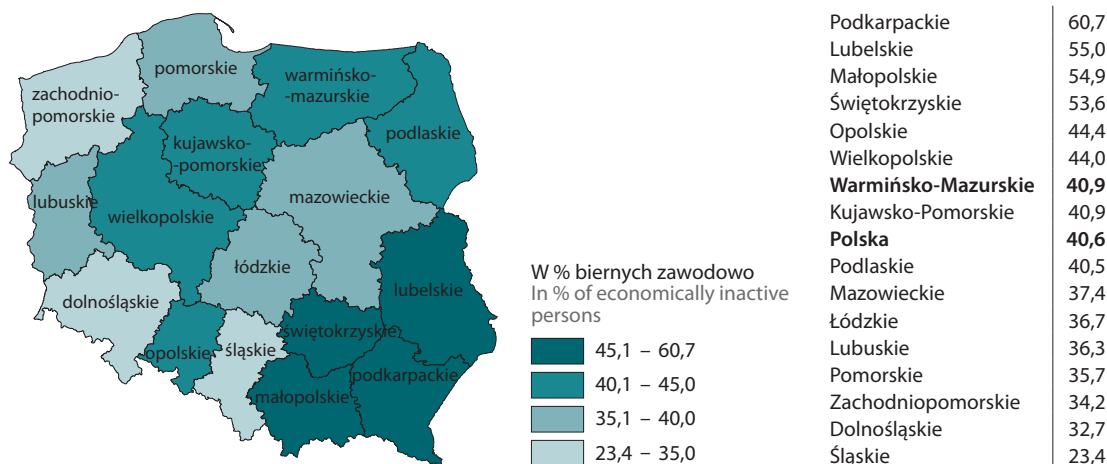
Warmińsko-mazurskie z wysokim odsetkiem osób biernych zawodowo w ludności w wieku 15–89 lat zajęło przedostatnie miejsce w kraju. Najniższy odsetek biernych zanotowano w mazowieckim, najwyższy w podkarpackim.

Mapa 7. Bierni zawodowo w 2021 r.
Map 7. Economically inactive persons in 2021

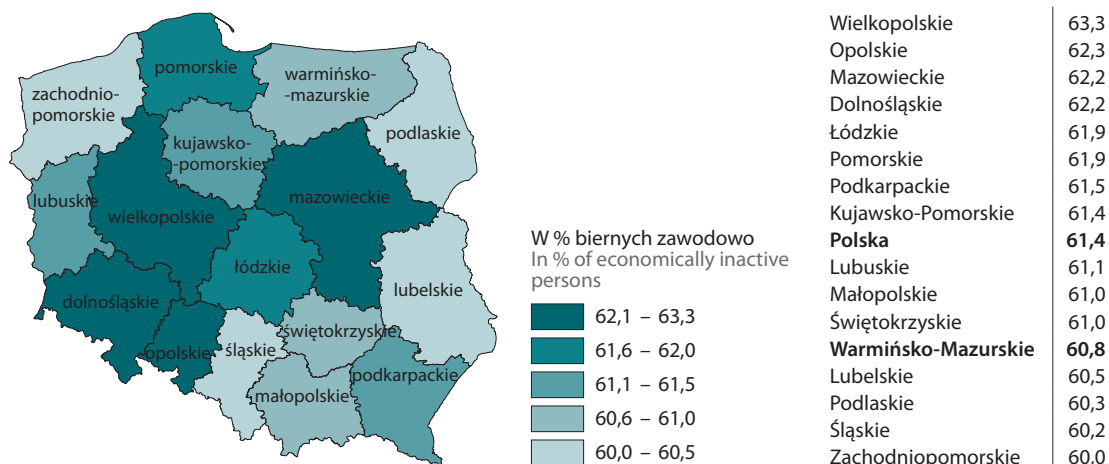
Analiza poszczególnych grup osób biernych zawodowo pozwala jednocześnie na formułowanie wniosków o możliwych przyczynach braku aktywności w poszukiwaniu pracy. W warmińsko-mazurskim na wsi zamieszkiwało 40,9% osób biernych zawodowo. Większy ich udział widoczny był w Polsce południowo-wschodniej – tam ponad połowa biernych to osoby zamieszkujące na wsi.

Mapa 8. Bierni zawodowo zamieszkujący na wsi w 2021 r.
Map 8. Economically inactive rural residents in 2021

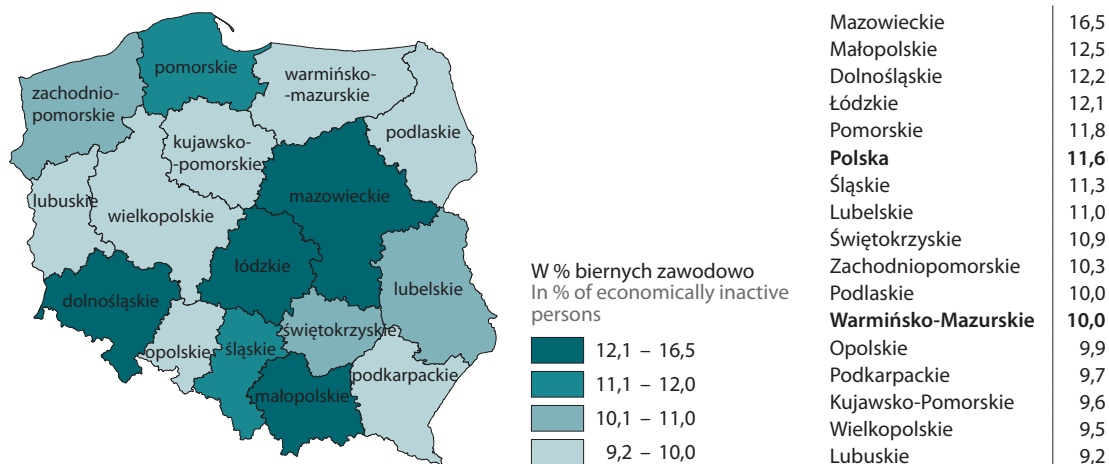
W strukturze biernych w całej Polsce ponad 60% stanowią kobiety – ich odsetek wahał się w 2021 r. od 60,0% w zachodniopomorskim do 63,3% w wielkopolskim. Warmińsko-mazurskie, z odsetkiem 60,8%, ułokowało się na 5 miejscu (rozpoczynając od województw o najniższym odsetku biernych kobiet).

Mapa 9. Biernie zawodowo kobiety w 2021 r.
Map 9. Economically inactive females in 2021

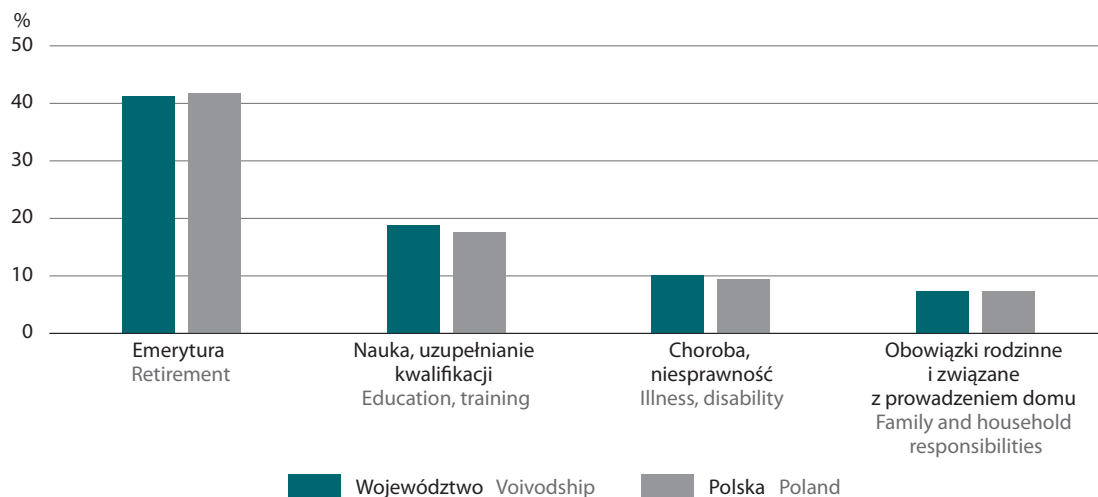
Warmińsko-mazurskie znalazło się na siódmym miejscu w kraju (rozpoczynając od województwa o najniższym odsetku) pod względem odsetka biernych z wykształceniem wyższym (9,8%). Najwyższy ich odsetek (16,1%) był w mazowieckim, najniższy w lubuskim (8,6%).

Mapa 10. Bierni zawodowo z wykształceniem wyższym w 2021 r.
Map 10. Economically inactive persons with tertiary level of education in 2021

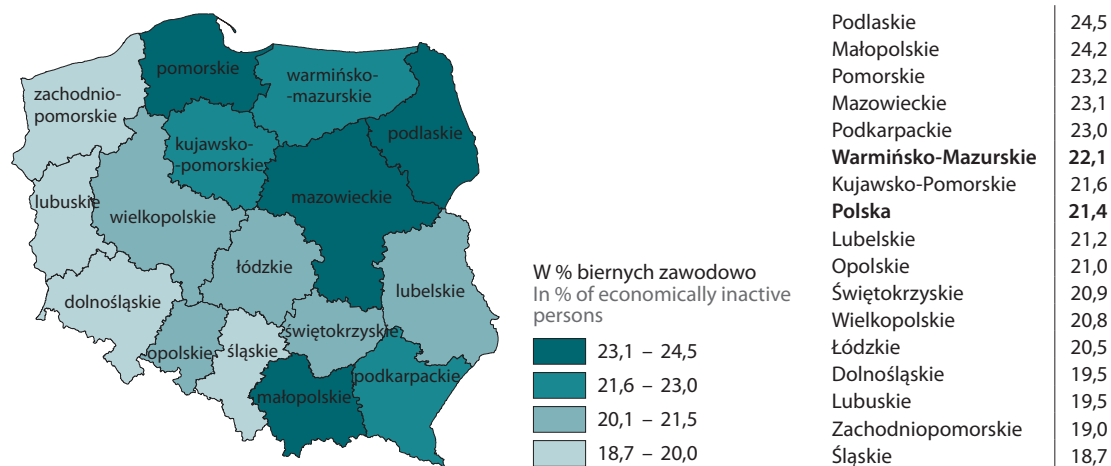
Głównymi przyczynami braku aktywności na rynku pracy, podawanymi przez badanych, są: pozostawanie na emeryturze, nauka i uzupełnianie kwalifikacji, obowiązki rodzinne i związane z prowadzeniem domu, choroba i niepełnosprawność oraz zniechęcenie bezskutecznością poszukiwań pracy. W 2021 r. ponad 48% ankietowanych biernych w województwie pozostawało na emeryturze (w Polsce prawie 51%), ponad 22% uczyło się i uzupełniało kwalifikacje (w kraju ponad 21%), a niecałe 12% badanych za przyczynę bierności podawało chorobę i niepełnosprawność (w kraju ok. 12%). Prawie 9% było biernych z powodu obowiązków rodzinnych i związanych z prowadzeniem domu (w kraju również niecałe 9%).

Wykres 6. Bierni zawodowo według przyczyn w 2021 r.
 Chart 6. Economically inactive persons by reasons for inactivity in 2021

Warmińsko-mazurskie pod względem odsetka biernych z powodu nauki i uzupełniania kwalifikacji znajdowało się w 2021 r. na 11 miejscu w kraju, najniższy odsetek miało śląskie, najwyższy podlaskie.

Mapa 11. Bierni zawodowo z powodu nauki i uzupełniania kwalifikacji w 2021 r.
 Map 11. Economically inactive persons because of education and training in 2021

Rozdział II

Chapter II

Pracujący

Employed persons

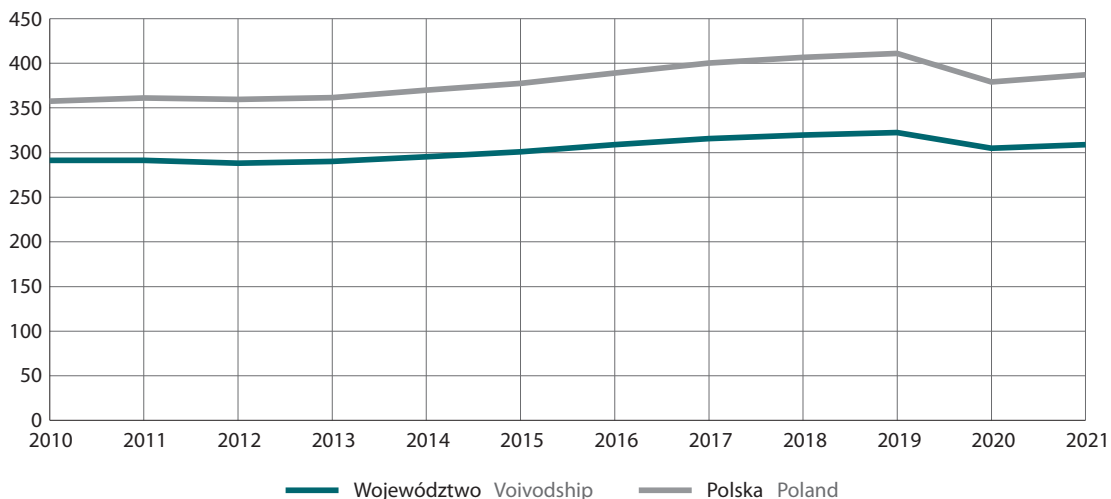
W ostatnich latach liczba osób pracujących w województwie warmińsko-mazurskim zaczęła rosnąć – widoczne jest to zwłaszcza po 2014 r. Podobna sytuacja miała miejsce w całym kraju. W 2021 r. nastąpił spadek liczby pracujących.

Porównania przestrzenne umożliwia analiza wskaźnika liczby osób pracujących na 1000 mieszkańców. Dynamika jego zmian w województwie i Polsce w badanym okresie była podobna. Zauważalna jest natomiast znaczna dysproporcja w wielkościach wskaźnika – w warmińsko-mazurskim na każdy 1000 mieszkańców przypadało 309 osób pracujących, a w Polsce 387. Przez ostatnie lata dystans do kraju powoli się zmniejsza.

Dane o pracujących dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek (w formie wynagrodzenia za pracę) lub dochód. Dane według województw dotyczą pracujących w gospodarce narodowej to znaczy, że dane obejmują wszystkie podmioty gospodarki narodowej, czyli osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą oraz zgłoszone przez jednostkę prawną jednostki lokalne. Do pracujących w gospodarce narodowej zalicza się: osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy, pracodawców i pracujących na własny rachunek, osoby wykonujące pracę nakładczą, agentów, członków spółdzielni produkcji rolniczej oraz spółdzielni kołek rolniczych, duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

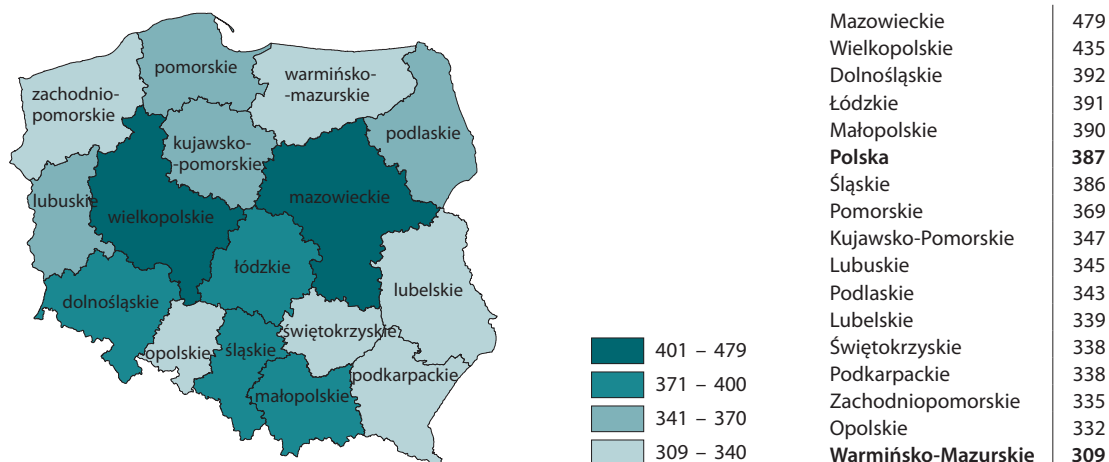
Wykres 7. Pracujący na 1000 ludności w latach 2010–2021 Stan na 31 grudnia

Chart 7. Employed persons per 1000 population in 2010–2021
As of 31 December

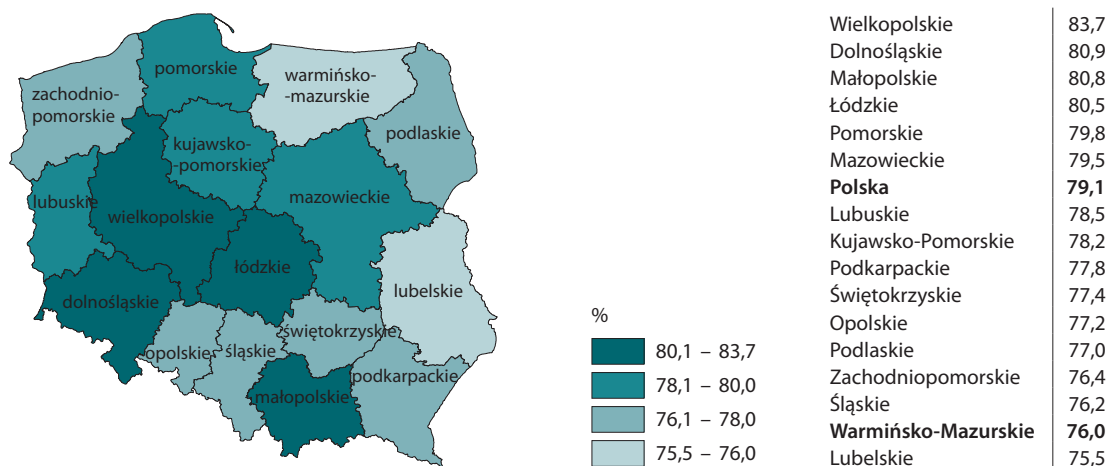
Wskaźnik liczby pracujących na 1000 mieszkańców w warmińsko-mazurskim był najniższy ze wszystkich województw. Najwyższy poziom wskaźnika zanotowano w województwie mazowieckim, wielkopolskim i dolnośląskim.

Mapa 12. Pracujący na 1000 ludności w 2021 r.
Map 12. Employed persons per 1000 population in 2021

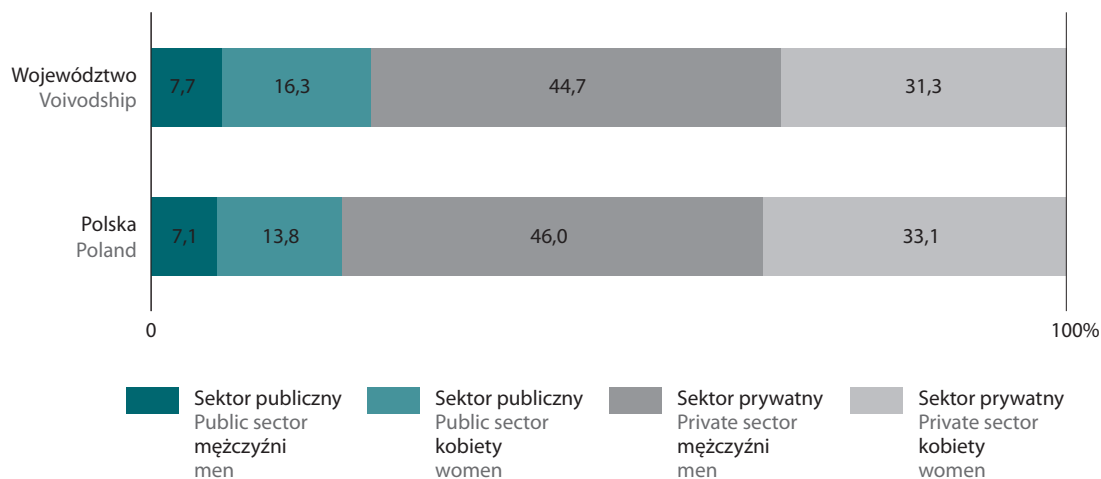
W województwie (podobnie jak w kraju) więcej osób pracowało w sektorze prywatnym. W sektorze publicznym znalazło zatrudnienie 24,0% osób (większy odsetek niż w Polsce). Warmińsko-mazurskie znalazło się na drugim miejscu (za lubuskim) wśród obszarów o najwyższym zatrudnieniu w sektorze publicznym. Z kolei największe zatrudnienie w sektorze prywatnym widoczne było w wielkopolskim, dolnośląskim i małopolskim.

Mapa 13. Pracujący w sektorze prywatnym w 2021 r.
Map 13. Employed persons in private sector in 2021

**Wykres 8. Pracujący według sektorów własności i płci (w %) w 2021 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 8. Employed persons by ownership sectors and sex (in %) in 2021
As of 31 December

Struktura pracujących w województwie według płci była podobna do struktury w Polsce. Mężczyźni stanowili ponad 52% pracujących. Ta relacja przez ostatnie lata nie ulegała większym zmianom. W podmiotach sektora prywatnego, zarówno w województwie, jak i w Polsce, pracowało więcej mężczyzn. Z kolei w podmiotach sektora publicznego znajdowało zatrudnienie więcej kobiet.

Ponad połowa (57,9%) pracujących w 2021 r. zatrudniona była w firmach zajmujących się usługami, sektor ten powiększył się w porównaniu z 2020 r. Widoczne jest również powiększanie się sektora przemysłowego, a zmniejszanie – sektora rolniczego. Sektor przemysłowy (przemysł i budownictwo) skupiał 32,5% pracujących. W sektorze rolniczym pracowało 9,6% osób. Struktura sektorowa zatrudnienia w województwie nie odbiegała znacznie od krajowej.

Ponad 5% pracujących zatrudnionych było na część etatu (pozostali byli zatrudnieni na pełen etat – dotyczy to jednostek zatrudniających ponad 9 osób, bez rolnictwa indywidualnego). W niepełnym wymiarze czasu pracy częściej pracowały osoby zajmujące się działalnością związaną z kulturą, rozrywką i rekreacją, pozostałą działalnością usługową, obsługą rynku nieruchomości, rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem oraz zakwaterowaniem i gastronomią.

Rynek pracy województwa warmińsko-mazurskiego jest zróżnicowany wewnętrznie, między innymi z powodu odmiennych zjawisk społeczno-gospodarczych zachodzących w powiatach. Liczba osób pracujących (w przeliczeniu na 1000 ludności) wahała się w 2021 r. od 155 w powiecie węgorzewskim, do 387 w Olsztynie. W ostatnich latach dystans między powiatami, w których pracowało najwięcej osób, a powiatami, w których poziom zatrudnienia był niski, powiększał się.

Informacje o pracujących w powiatach nie obejmują jednostek zatrudniających do 9 osób, ujmują natomiast osoby pracujące w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

Mapa 14. Pracujący na 1000 ludności według powiatów w 2021 r.
 Map 14. Employed persons per 1000 population by powiats in 2021

Najmniej pracujących (w przeliczeniu na 1000 ludności) angażowały firmy zatrudniające powyżej 9 osób zlokalizowane na północy województwa, a także w powiecie piskim i giżyckim. Może to wynikać z mniejszej przedsiębiorczości na tych obszarach – północna i południowa część województwa cechowała się małą liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (w przeliczeniu na 10 tys. ludności).

Rozdział III

Chapter III

Ruch zatrudnionych i popyt na pracę

Labour turnover and demand for labour

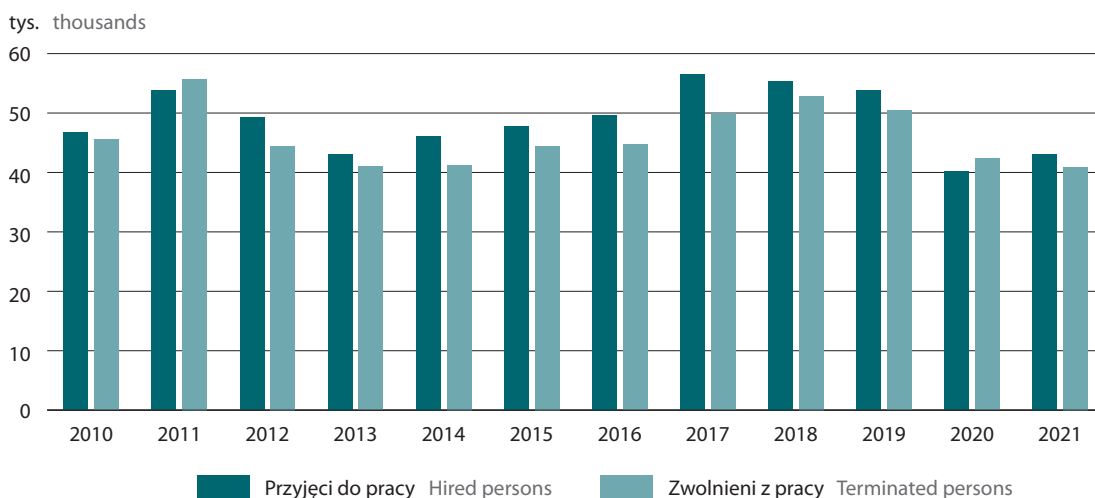
Zmiany liczby pracujących związane są z sytuacją gospodarczą województwa. Pracujących przybywa wraz z poprawą koniunktury – wtedy firmy częściej zatrudniają pracowników i spada bezrobocie. Gdy koniunktura słabnie, również ruch zatrudnionych staje się mniejszy. Przedsiębiorcy tworzą mniej miejsc pracy, likwidują istniejące, zmniejsza się liczba osób pracujących, a przybywa bezrobotnych.

RUCH ZATRUDNIONYCH (przyjęcia do pracy i zwolnienia) badany jest w podmiotach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. Dotyczy pełnozatrudnionych, bez pracowników sezonowych i zatrudnionych dorywczo. Badaniem nie są objęte gospodarstwa indywidualne w rolnictwie, duchowieństwo, fundacje, stowarzyszenia i inne organizacje.

W badanym okresie 2010–2021 znaczny przyrost liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy widoczny był w 2011 r. (jednak wtedy liczba zwolnień z pracy przewyższała liczbę przyjęć do pracy) oraz w 2017 r. kiedy to liczba przyjęć do pracy była znacznie wyższa niż liczba zwolnień z pracy. Jak widać sytuacja zaczęła się poprawiać po 2013 r. – zauważalne stało się zwiększanie zarówno ruchu zatrudnionych, jak i intensywności przyjęć do pracy, natomiast od 2020 r. zarówno liczba przyjęć jak i zwolnień zmniejszyła się osiągając w 2021 r. poziom z 2013 r.

Wykres 9. Ruch zatrudnionych w latach 2010–2021

Chart 9. Labour turnover in years 2010–2021

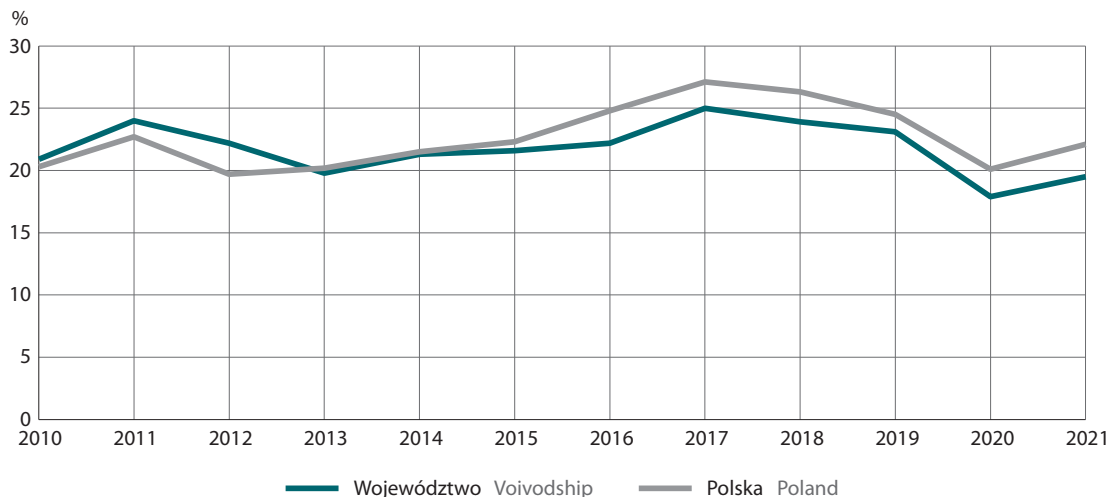
W 2021 r. przyjęto do pracy 43,1 tys. osób, a zwolniono 40,9 tys. Najwięcej osób przyjęły do pracy podmioty zajmujące się przetwórstwem przemysłowym (16,8 tys.), a także handlem; naprawą pojazdów samochodowych. Były to również te sekcje, w których zanotowano największą przewagę liczby przyjętych do pracy nad zwolnionymi. W województwie zanotowano również rodzaje działalności, gdzie więcej osób zwolniono niż przyjęto do pracy – największa różnica widoczna była w budownictwie (170 osób więcej zwolniono niż przyjęto). Przewaga zwolnionych nad przyjętymi widoczna była również w edukacji (114), rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (104) oraz działalności finansowej i ubezpieczeniowej (88).

W 2021 r. współczynnik przyjęć do pracy wyniósł 19,5%, a zwolnień 18,5%. W ostatnich kilku latach w województwie zarówno współczynnik przyjęć do pracy, jak i zwolnień, był niższy niż w Polsce. Dystans do Polski w 2021 r. zwiększył się.

WSPÓŁCZYNNIK PRZYJĘĆ/ZWOLNIEŃ – stosunek liczby osób przyjętych do pracy/zwolnionych z pracy (bez powracających z urlopów wychowawczych i bezpłatnych) do pełnozatrudnionych (bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo oraz zmieniających wymiar etatu).

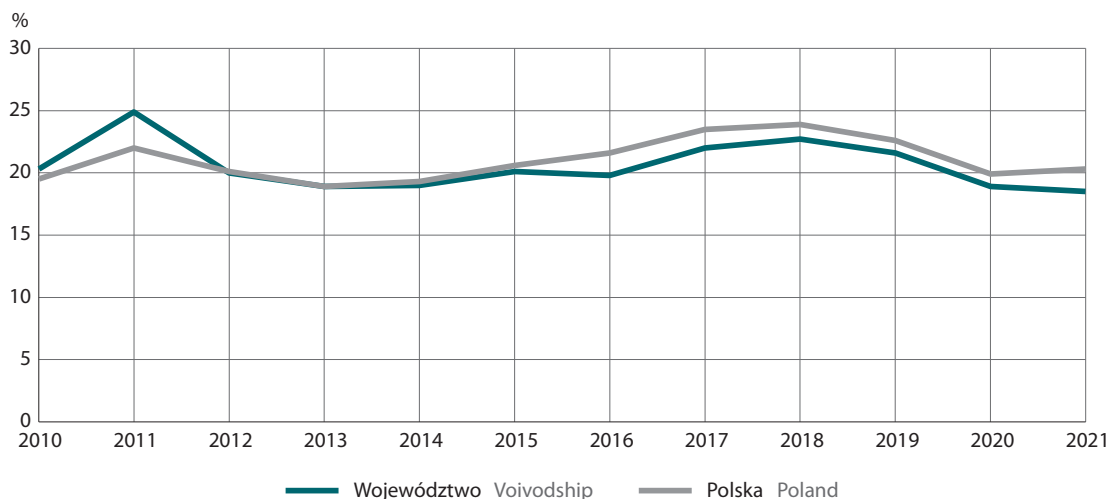
Wykres 10. Współczynnik przyjęć do pracy w latach 2010–2021

Chart 10. Hire rate in 2010–2021

Wykres 11. Współczynnik zwolnień z pracy w latach 2010–2021

Chart 11. Termination rate in 2010–2021

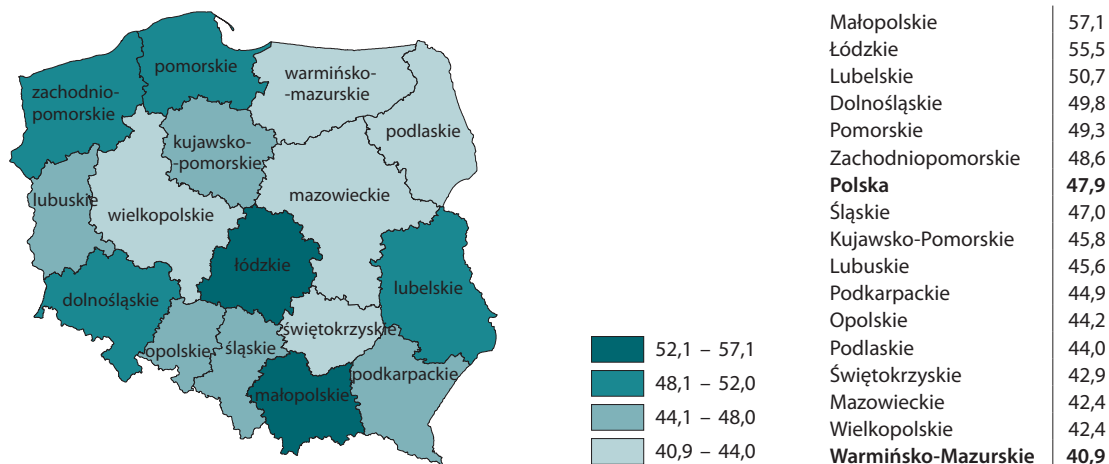
W 2021 r. w województwie utworzono 13,4 tys. nowych miejsc pracy (o ponad 18% więcej niż rok wcześniej), a zlikwidowano 6,8 tys. (ponad 21% mniej niż w 2020 r.). Na koniec 4 kwartału pozostało

2,5 tys. wolnych miejsc pracy (0,2 tys. nowo utworzonych), co oznacza niezrealizowany popyt na pracę. Był on większy niż w roku poprzednim (o ponad 57%).

Warmińsko-mazurskie było ostatnie w kraju pod względem liczby utworzonych miejsc pracy w przeliczeniu na 1000 pracujących (najwięcej utworzono w małopolsce), pod względem liczby zlikwidowanych miejsc pracy w przeliczeniu na 1000 pracujących zajmowało w kraju ósmą lokatę (najwyższa wartość wskaźnika była w łódzkim, najmniejsza w wielkopolskim).

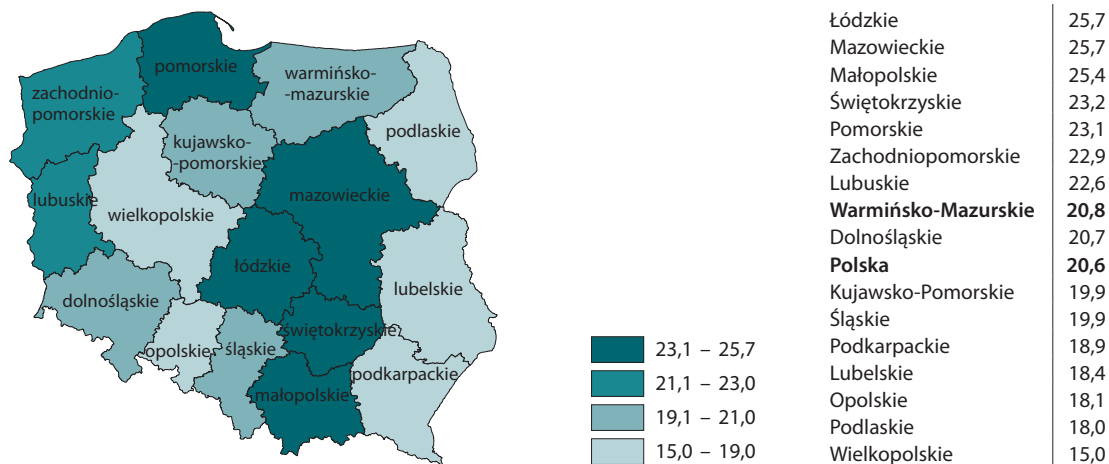
Mapa 15. Nowo utworzone miejsca pracy na 1000 pracujących w 2021 r.

Map 15. Newly created workplaces per 1000 employed persons in 2021

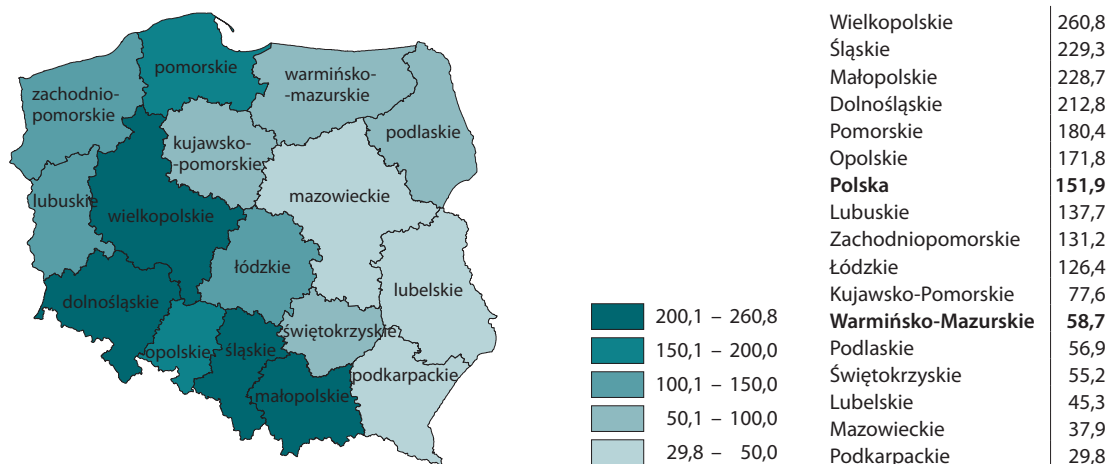
Mapa 16. Zlikwidowane miejsca pracy na 1000 pracujących w 2021 r.

Map 16. Liquidated workplaces per 1000 employed persons in 2021

Jednocześnie niezrealizowany popyt na pracę, mierzony liczbą wolnych miejsc pracy na 1000 bezrobotnych, był w warmińsko-mazurskim jednym z niższych w kraju. Najwyższą wartość wskaźnika zanotowano w wielkopolskim.

Mapa 17. Wolne miejsca pracy na 1000 bezrobotnych rejestrowanych w 2021 r.
 Map 17. Vacancies per 1000 unemployed registered persons in 2021

Rozdział IV

Chapter IV

Wynagrodzenia

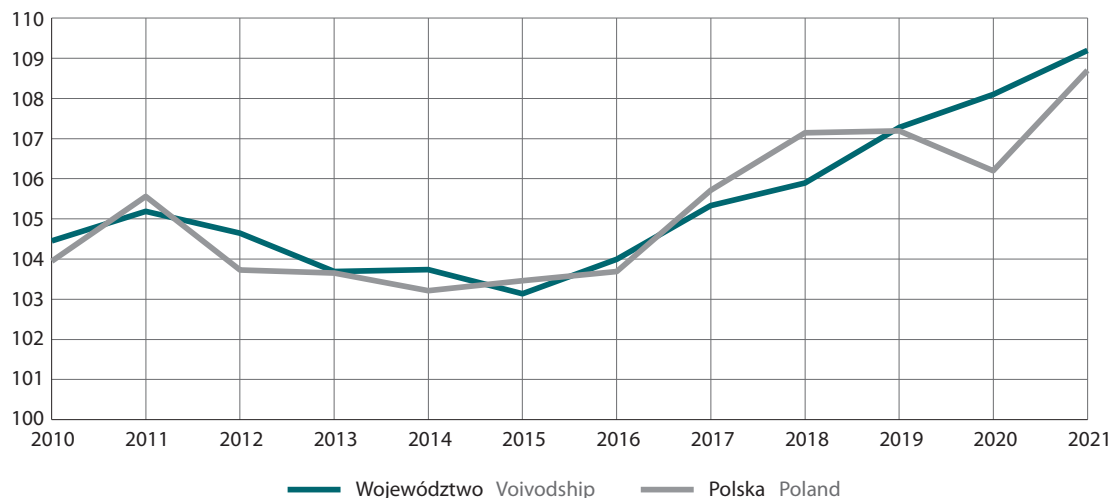
Wages and salaries

Dane dotyczące wynagrodzeń pozyskiwane są na podstawie sprawozdawczości GUS. Wynagrodzenia dzielą się na: wynagrodzenia osobowe, wynagrodzenia bezosobowe, honoraria, wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne, dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej, wypłaty z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej. Dane o wynagrodzeniach i przeciętnych wynagrodzeniach podaje się w ujęciu brutto. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na poziomie województw dotyczy wszystkich podmiotów gospodarki narodowej.

W województwie warmińsko-mazurskim, podobnie jak w całym kraju, w badanym okresie przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto cały czas rosły, niezależnie od tego, czy gospodarka przechodziła trudności, czy sytuacja poprawiała się. Po 2012 r., kiedy widoczne były skutki kryzysu w gospodarce, wzrost miał tylko nieco mniejszą dynamikę (w dalszym ciągu wskaźnik dynamiki był wyższy niż 100, co oznacza wzrost, tylko wzrost ten był nieco mniejszy). Hamowanie dynamiki wzrostu trwało do 2015 r. włącznie (w kraju, inaczej niż w województwie, już w 2015 r. widoczne było nieznaczne przyspieszenie wzrostu płac). Dwa ostatnie lata to okres nasilonej dynamiki wzrostu wynagrodzeń – zarówno w województwie, jak i w kraju.

Wykres 12. Dynamika zmian przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w latach 2010–2021 (rok poprzedni = 100)

Chart 12. Dynamic of changes of average monthly gross wages and salaries in 2010–2021 (previous year = 100)

W 2021 r. przeciętna miesięczna płaca brutto wyniosła 4 884,89 zł i była najniższa w kraju. W warmińsko-mazurskim pracownicy zarabiali aż o ponad 1 850 zł mniej niż w województwie mazowieckim, gdzie zanotowano najwyższy poziom płac. W ostatnich latach dystans do województwa mazowieckiego się powiększył.

Wysokość wynagrodzeń w porównaniu z 2010 r. wzrosła we wszystkich województwach, jednak tempo tego wzrostu było różne. Największy przyrost zanotowano na obszarach, gdzie płace były wyższe – w mazowieckim (o 2 703 zł), małopolskim (o 2 699 zł) i dolnośląskim (o 2 672 zł). W warmińsko-mazurskim przyrost ten wyniósł ok. 2 163 zł – był jednym z najniższych w kraju.

Wykres 13. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w latach 2010 i 2021

Chart 13. Average monthly gross wages and salaries in 2010 and 2021

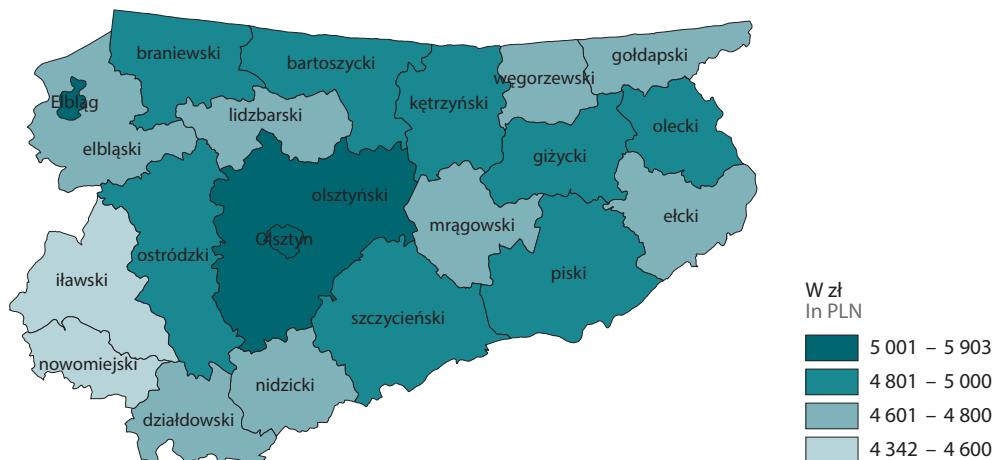
Pracujący w sektorze publicznym otrzymywali wyższe wynagrodzenia niż pracujący w sektorze prywatnym. W 2021 r. różnica wyniosła ok. 1 560 zł (w kraju ok. 990 zł).

Innym kryterium pozwalającym oceniać poziom płac był rodzaj prowadzonej działalności gospodarczej. Na najwyższe płace mogli liczyć zatrudnieni w administracji publicznej i obronie narodowej; obowiązkowych zabezpieczeniach społecznych, a także zajmujący się informacją i komunikacją oraz rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem. W tych sekcjach PKD wynagrodzenia były wyższe niż przeciętne w województwie. Najmniej zarabiali zatrudnieni w sekcji zakwaterowanie i gastronomia oraz administrowanie i działalność wspierająca.

Informacje o przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniu brutto w powiatach nie obejmują podmiotów o liczbie pracujących do 9 osób.

Zróznicowanie wynagrodzeń wystąpiło również w powiatach województwa. W 2021 r. najwyższe wynagrodzenie, równe 5 902,66 zł, wypłacano w Olsztynie. Nawet tu przeciętne płaca była niższa od średniej krajowej (o 1,6%). Najniższe wynagrodzenie brutto otrzymywali pracujący w powiecie nowomiejskim (4 342 zł).

Mapa 18. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2021 r.
 Map 18. Average monthly gross wages and salaries in 2021

W porównaniu z 2010 r. największy przyrost wynagrodzeń zanotowano w Olsztynie (o 2 459 zł), a także Elblągu i powiecie kętrzyńskim. Natomiast w mrągowskim przyrost wynagrodzeń był najmniejszy (1 891 zł).

Rozdział V

Chapter V

Struktura wynagrodzeń w 2020 r.

Structure of wages and salaries in 2020

BADANIE STRUKTURY WYNAGRODZEŃ – jedno z najbardziej szczegółowych badań wynagrodzeń GUS, prezentujące cechy pracowników (np. płeć, wiek) i zakładów pracy. Jest realizowane z częstotliwością dwuletnią, ma charakter reprezentacyjny i obejmuje podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób. Wyniki dotyczą osób pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych, które przepracowały cały październik. Dane o wynagrodzeniach dotyczą przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń nominalnych brutto i są prezentowane w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy.

Według badania struktury wynagrodzeń, w województwie warmińsko-mazurskim przeciętna miesięczna płaca brutto w podmiotach zatrudniających 10 osób i więcej w październiku 2020 r. wyniosła 4 933,40 zł (mniej płacono w podkarpackim i lubelskim). Było to o ok. 815 zł mniej niż wyniosła średnia dla kraju (równa 5 748,24 zł).

Mediana wynagrodzeń (wynagrodzenie środkowe) wyniosła 4 250,74 zł i była niższa od wynagrodzenia przeciętnego, a wynagrodzenie dominujące (najczęstsze) – jeszcze niższe (równe 2 811,56 zł), z czego wynika, że statystyczny rozkład wynagrodzeń wykazuje prawostronną asymetrię. Oznacza to, że większość zatrudnionych osób otrzymywało wynagrodzenie niższe od przeciętnego. Największa grupa osób otrzymywała wynagrodzenie równe ok. 2 812 zł brutto (dominujące).

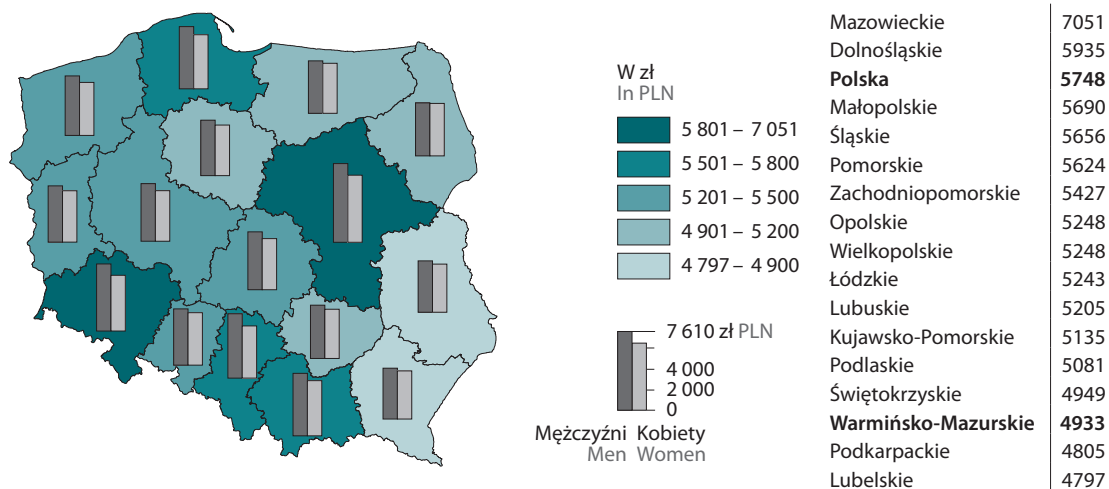
MEDIANA – wartość środkowa – jest otrzymywana poprzez uporządkowanie badanej zbiorowości pracowników pod względem wysokości wynagrodzenia miesięcznego od wielkości najmniejszej do największej i podzielenie jej na dwie części. Połowa zbiorowości będzie otrzymywała wynagrodzenie o wysokości co najwyżej równej medianie, a połowa zbiorowości – nie niższej niż mediana.

DOMINANTA (wartość modalna, moda) – wartość wynagrodzenia, która w badanej zbiorowości statystycznej występuje najczęściej.

W porównaniu z 2018 r. zaobserwować można wzrost mediany wynagrodzeń (o prawie 459 zł), a także wynagrodzenia dominującego o prawie 358 zł. Sytuacja taka miała również miejsce w kraju, jednak wzrost mediany był większy, a wzrost wynagrodzenia dominującego trochę mniejszy.

Struktura płac według płci wykazuje dysproporcje w wynagradzaniu kobiet i mężczyzn. Do 2014 r. różnica wynagrodzeń ulegała zmniejszeniu, od 2016 r. znów się powiększyła. W 2020 r. w warmińsko-mazurskim przeciętne wynagrodzenie kobiet wyniosło 4 815,83 zł i było o prawie 229 zł niższe (o 4,5%) niż to wypłacane mężczyznom.

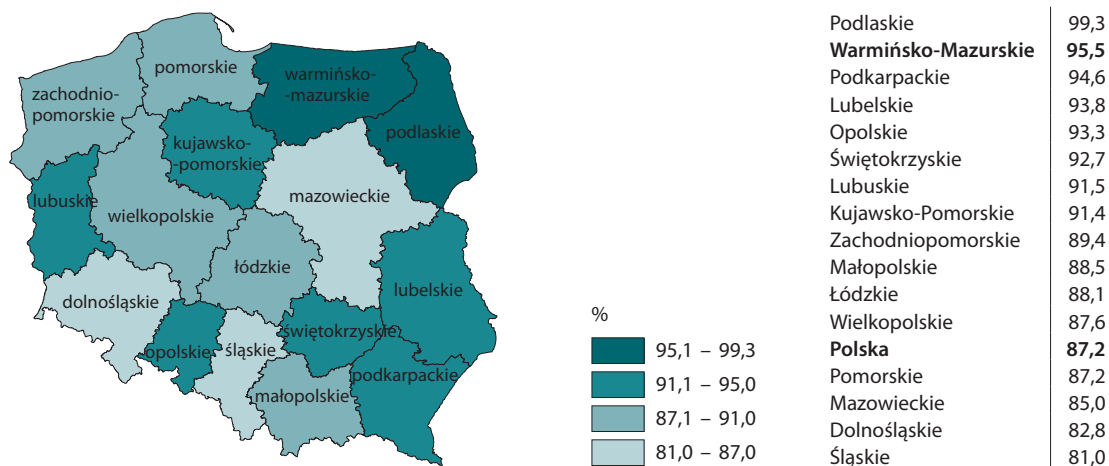
Mapa 19. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto według płci zatrudnionych za październik 2020 r.
Map 19. Average monthly gross wages and salaries of employees by sex for October 2020

Nierówność płac kobiet i mężczyzn widoczna była we wszystkich województwach, jednak warmińsko-mazurskie było na drugim miejscu wśród tych obszarów, gdzie ta różnica była najmniejsza (najniższe było w podlaskim). Natomiast największe różnice zanotowano w województwie śląskim (ponad 1 180 zł), mazowieckim i dolnośląskim. W śląskim kobiety otrzymywały wynagrodzenia o ponad 19% niższe niż mężczyźni (największa procentowa różnica).

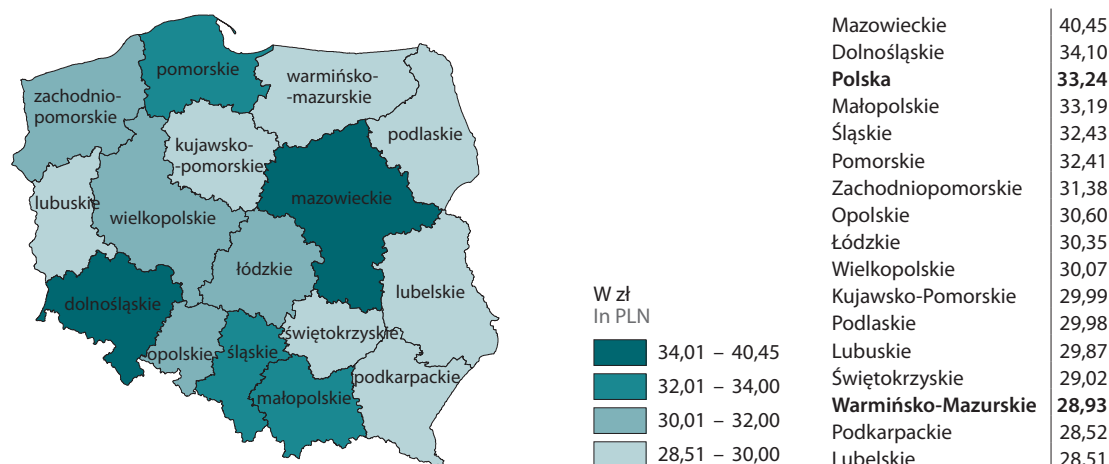
Mapa 20. Relacja przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto kobiet do wynagrodzeń mężczyzn za październik 2020 r.

Map 20. The ratio of average monthly gross wages and salaries of women to average monthly gross wages and salaries of men for October 2020

Wysokość wynagrodzenia godzinowego, równa 28,93 zł, ulokowała województwo na trzecim miejscu w kraju, wśród obszarów, gdzie było ono najniższe. Tu również była widoczna różnica w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn, w przeliczeniu na godzinę kobiety zarabiały ok. 3% więcej niż mężczyźni.

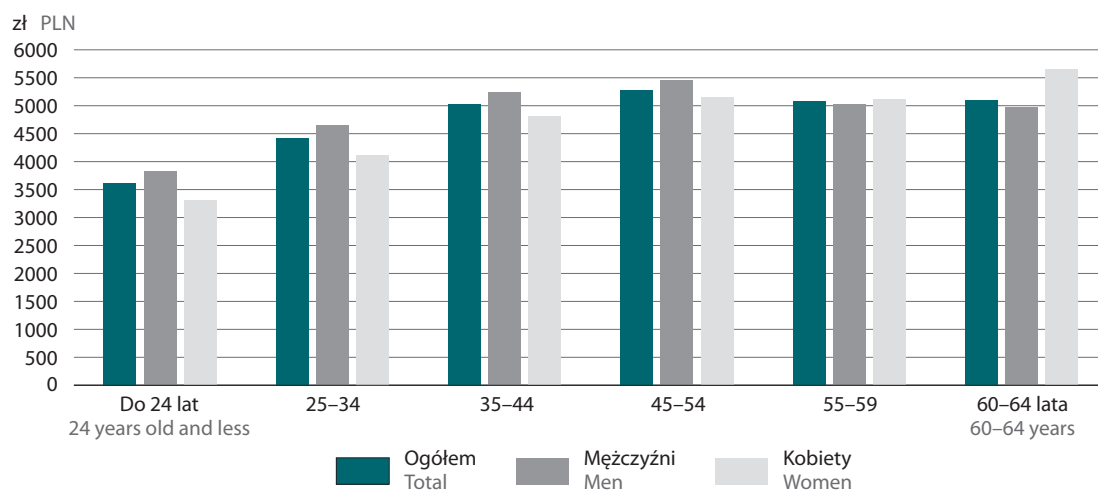
Mapa 21. Przeciętne godzinowe wynagrodzenie brutto za październik 2020 r.
Map 21. Average hourly gross wages and salaries for October 2020

Struktura wynagrodzeń według grup wieku pozwala na stwierdzenie, iż wraz z wiekiem pracowników ich wynagrodzenia rosły. Osoby w wieku do 24 lat otrzymywały wynagrodzenia w wysokości 3 619,82 zł. Płace pracujących w wieku największej aktywności zawodowej (35–44 lata) wyniosły 5 278,87 zł, a osób w wieku 60–64 lata – 6 066,81 zł.

Wykres 14. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto pracowników według płci i grup wieku za październik 2020 r.

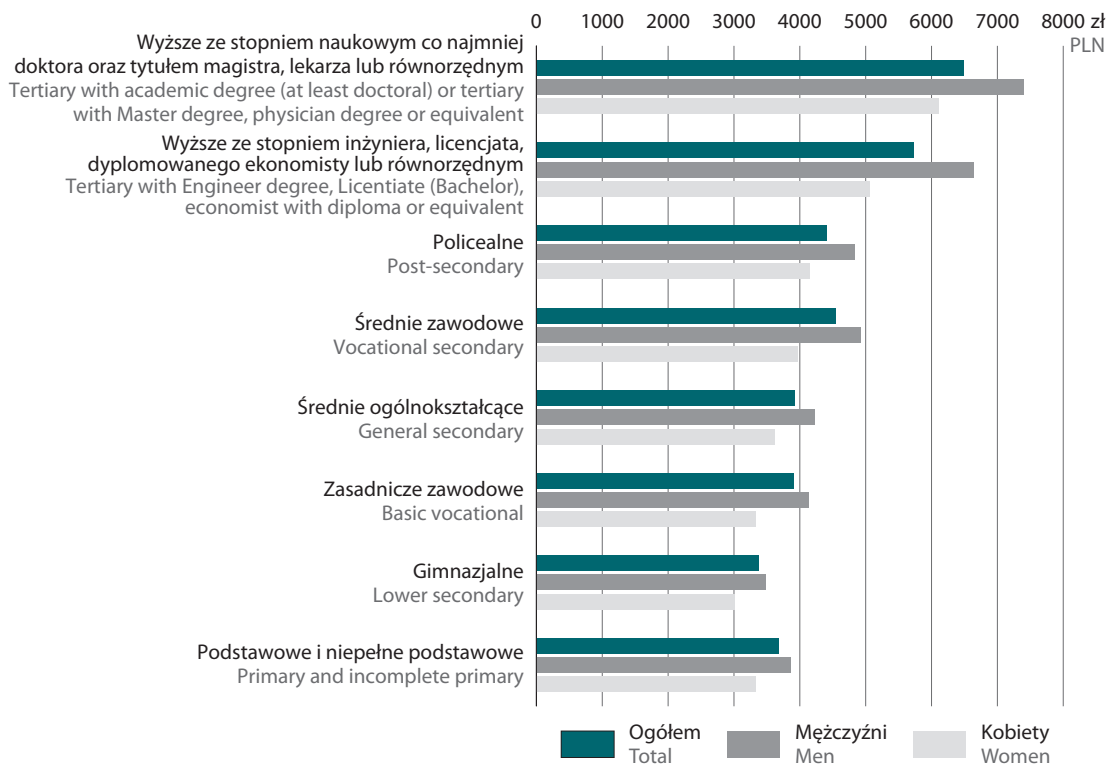
Chart 14. Average monthly gross wages and salaries of employees by sex and age groups in October 2020

Zróżnicowanie płac związane jest również z poziomem wykształcenia. W październiku 2020 r. najwyższe przeciętne wynagrodzenie otrzymywali pracownicy, którzy osiągnęli stopień naukowy co najmniej doktora, tytuł magistra, lekarza lub równorzędny – 6 494,05 zł. Najniższe z kolei – osoby z wykształceniem gimnazjalnym (3 383,54 zł) oraz podstawowym i niepełnym podstawowym (3 677,39 zł).

Wykres 15. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto pracowników według płci i poziomu wykształcenia za październik 2020 r.

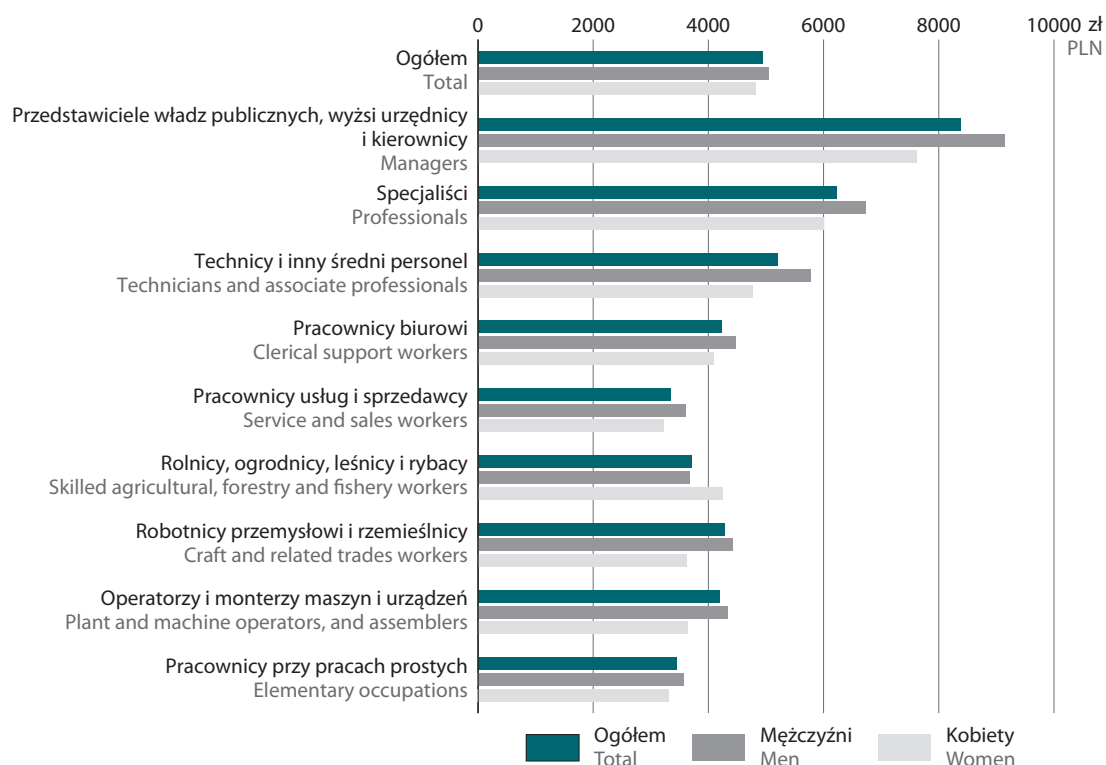
Chart 15. Average monthly gross wages and salaries of employees by sex and education level for October 2020

Struktura wynagrodzeń według grup zawodów potwierdza zależność między rodzajem wykonywanej pracy a wysokością dochodów uzyskiwanych z pracy. Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy oraz pracownicy przy pracach prostych uzyskiwali wynagrodzenia prawie trzy razy niższe niż przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy. Płace specjalistów – drugiej pod względem wysokości uzyskiwanych płac grupy – kształtowały się na poziomie 74% tego, co zarabiała osoby najwyższej opłacane.

Wykres 16. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto pracowników według płci i grup zawodów za październik 2020 r.

Chart 16. Average monthly gross wages and salaries of employees by sex and group of occupation for October 2020

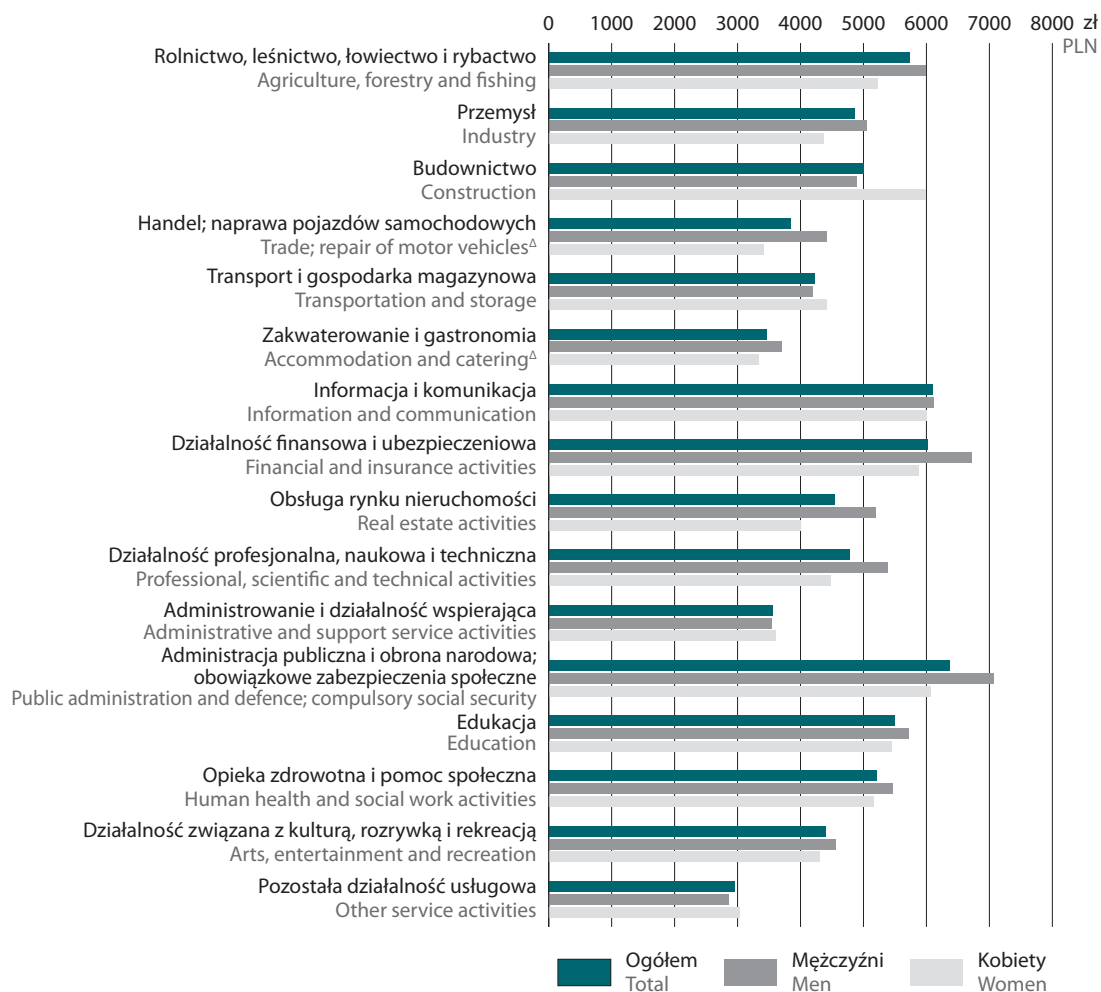
Zauważyć można, iż procentowy przyrost wynagrodzeń (w odniesieniu do 2018 r.) wystąpił we wszystkich grupach zawodów. Przyrost wyższy niż przeciętny w województwie (równy 14,9%) zanotowano w większości grup zawodów, najwyższy w grupie specjalistów. W czterech grupach zawodów przyrost wynagrodzenia był niższy niż średnia w województwie – najmniej wśród przedstawicieli władz publicznych, wyższych urzędników i kierowników.

Struktura wynagrodzeń według rodzaju działalności zakładu pracy (ustalonego na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności PKD 2007) pozwala na określenie, jaka działalność ma obecnie największe znaczenie dla gospodarki. W październiku 2020 r. w województwie najlepiej opłacanymi pracownikami byli zatrudnieni w podmiotach zajmujących się administracją publiczną i obroną narodową (6 377,22 zł), a także informacją i komunikacją oraz działalnością finansową i ubezpieczeniową. Z kolei najniższe płace zanotowano w firmach zajmujących się pozostałą działalnością usługową (2 964,29 zł/miesiąc), zakwaterowaniem i gastronomią, administrowaniem i działalnością wspierającą oraz handlem; naprawą pojazdów samochodowych.

Biorąc pod uwagę różnice poziomu wynagrodzeń w zależności od płci, to w większości sekcji wyższe wynagrodzenia otrzymywali mężczyźni. Kobiety zarabiały więcej od mężczyzn w sześciu sekcjach. Największe różnice w wynagrodzeniach według płci (gdzie mężczyźni zarabiali więcej od kobiet) zanotowano w firmach zajmujących się obsługą rynku nieruchomości (1 183 zł). Duże różnice (powyżej 1000 zł) wystąpiły w handlu; naprawie pojazdów samochodowych oraz administracji publicznej i obronie narodowej; obowiązkowych zabezpieczeniach społecznych. Kobiety zarabiały więcej w budownictwie (o 1 088 zł), w transporcie i gospodarce magazynowej, administrowaniu i działalności wspierającej oraz pozostałej działalności usługowej.

Wykres 17. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto pracowników według płci i rodzaju działalności za październik 2020 r.

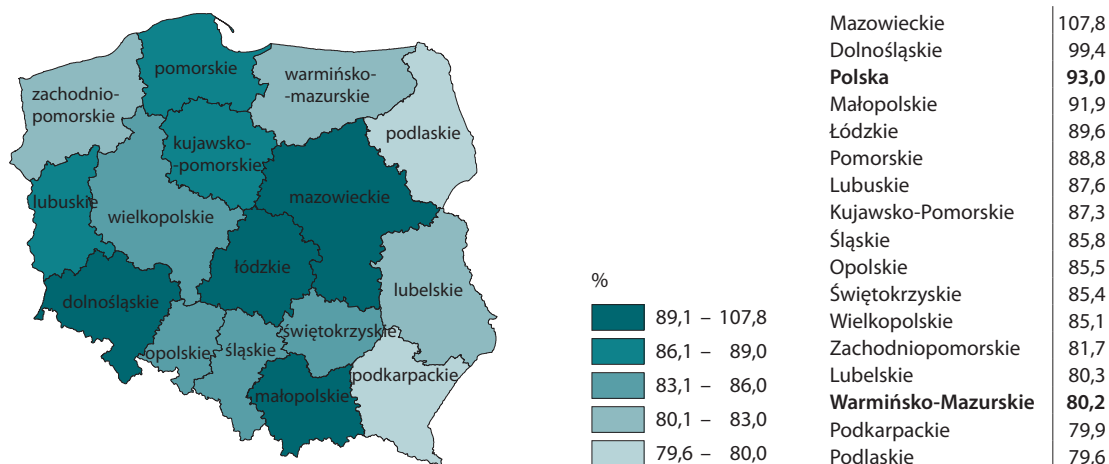
Chart 17. Average monthly gross wages and salaries of employees by sex and type of economic activity for October 2020

Charakterystyka wynagrodzeń według sektorów własności pokazuje, iż różnica wynagrodzeń między sektorami, w porównaniu z 2018 r. zwiększyła się. W 2018 r. przeciętne płace w sektorze publicznym były o prawie 430 zł wyższe niż w prywatnym, podczas gdy w 2020 r. różnica wyniosła 1 113 zł. W sektorze prywatnym pracownicy zarabiali 80% tego, co w publicznym.

Mapa 22. Relacja przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w sektorze prywatnym do wynagrodzeń w sektorze publicznym za październik 2020 r.

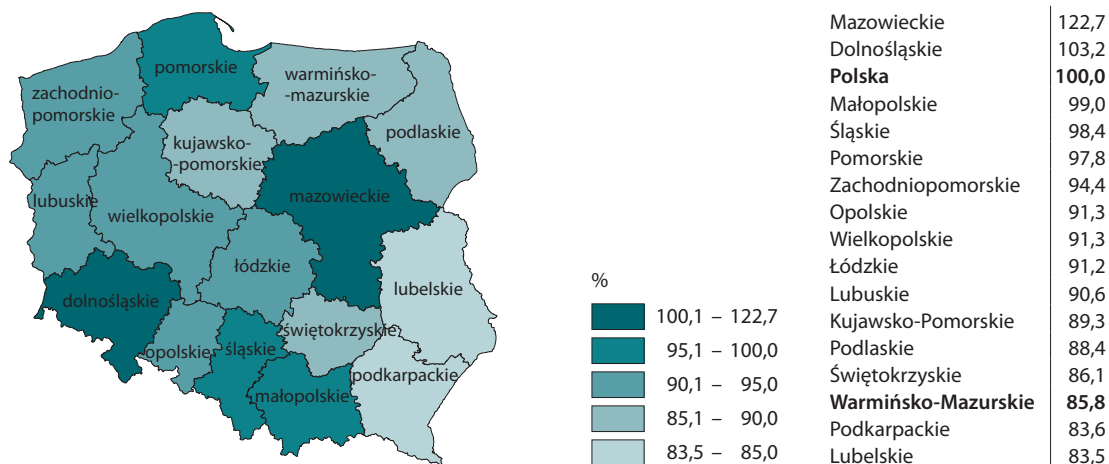
Map 22. The ratio of average monthly gross wages and salaries in private sector to average monthly gross wages and salaries in public sector for October 2020

Struktura wynagrodzeń według położenia geograficznego zakładu pracy ujawnia słabą pozycję województwa warmińsko-mazurskiego pod względem zarówno wysokości, jak i poszczególnych cech wynagrodzeń, w porównaniu z pozostałymi województwami w kraju. Wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto, jak wspomniano wcześniej, lokuje województwo na trzecim miejscu od końca w Polsce (mniej zarabiali w lubelskim i podkarpackim). Pracownicy w województwie zarabiali jedynie 85,8% tego, co przeciętnie w kraju. Tylko dwa województwa miały wynagrodzenia wyższe od przeciętnych zanotowanych dla kraju – mazowieckie (o ponad 23%) i dolnośląskie (o 3%).

Mapa 23. Relacja przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w województwie do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej (5 748,24 zł) za październik 2020 r.

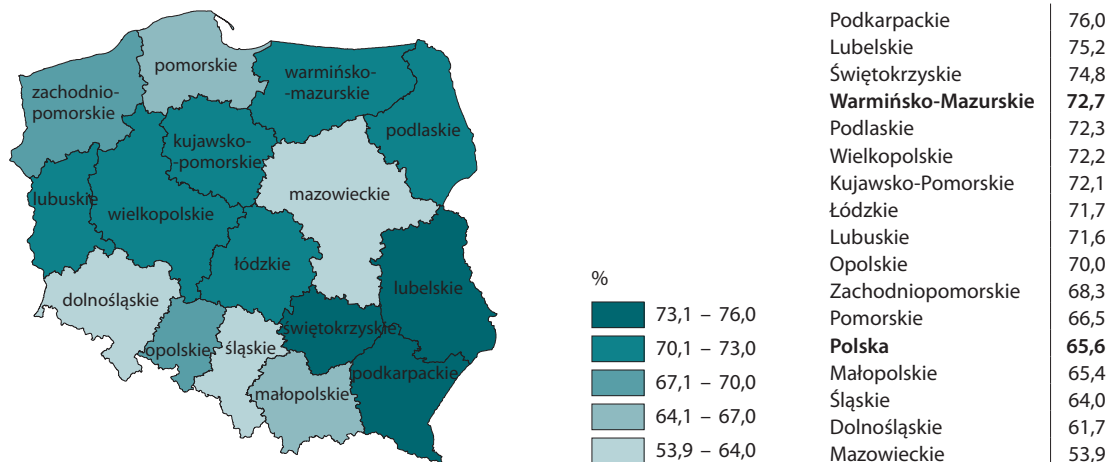
Map 23. The ratio of average monthly gross wages and salaries in the voivodship to average monthly gross wages and salaries in the national economy (PLN 5 748,24) for October 2020

Bardzo duża grupa pracowników w warmińsko-mazurskim – niemal 73%, otrzymywała wynagrodzenie niższe niż przeciętne dla kraju lub mu równe (w świętokrzyskim i lubelskim po 75%, w podkarpackim było to jeszcze więcej – 76%).

Mapa 24. Odsetek pracowników w danym województwie w październiku 2020 r. otrzymujących wynagrodzenia miesięczne brutto co najwyżej równe przeciętnemu wynagrodzeniu w gospodarce narodowej (tzn. do 5 748,24 zł)

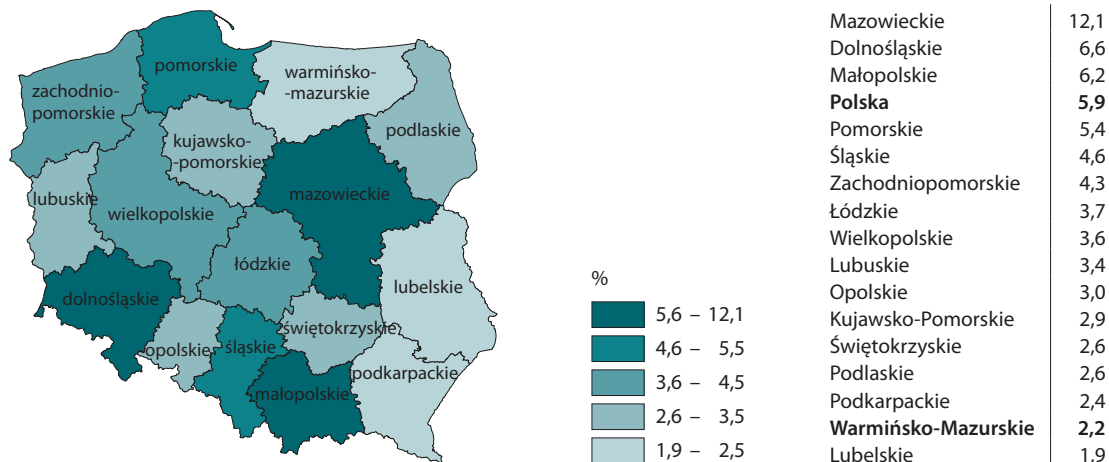
Map 24. Percentage of employees in voivodships in October 2020 receiving monthly total gross wages and salaries lower or equal to the average total gross wages and salaries in the national economy (ie. up to PLN 5 748,24)

Mniej pracowników, którzy zarabiali co najwyżej 5 748,24 zł zanotowano w mazowieckim, dolnośląskim i śląskim. Mazowieckie, dolnośląskie i małopolskie, to województwa, w których stosunkowo większa grupa osób zarabiała więcej niż dwukrotność przeciętnej dla kraju, czyli ponad 11 496,48 zł. W warmińsko-mazurskim jedynie 2,2% pracowników otrzymywało wynagrodzenia równe lub wyższe niż 200% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej (mniejszy odsetek zanotowano w lubelskim).

Mapa 25. Odsetek pracowników w danym województwie w październiku 2020 r. otrzymujących wynagrodzenia miesięczne brutto co najmniej równe 200% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej (tzn. od 11 496,48 zł)

Map 25. Percentage of employees in voivodships in October 2020 receiving monthly total gross wages and salaries at least equal to 200% of the average wages and salaries in the national economy (i.e. from PLN 11 496,48)

Jak widać, w województwie zanotowano znaczny dystans w stosunku do kraju odnośnie wysokości zarówno przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń, jak i godzinowych oraz duże różnice w wynagrodzeniach sektora publicznego i prywatnego. Taka sytuacja stwarza warunki do podobnego wynagradzania kobiet i mężczyzn – relacja wynagrodzeń kobiet do mężczyzn była jedną z niższych w kraju.

Rozdział VI

Chapter VI

Warunki pracy

Working conditions

Na warunki pracy w podmiotach gospodarczych składają się zarówno czas pracy przepracowany przez zatrudnionych (także w godzinach nadliczbowych), jak i występowanie czynników szkodliwych i niebezpiecznych dla zdrowia oraz narażenie na choroby zawodowe. Nie bez znaczenia jest również powszechność (a raczej jej brak) występowania wypadków przy pracy.

Czas pracy

Work time

CZAS PRACY badany jest w podmiotach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. Badaniem nie są objęte gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

Analiza czasu pracy (w przeliczeniu na 1 zatrudnionego) pokazuje, iż od 2010 r. z roku na rok następował stały przyrost czasu pracy. Na początku badanego okresu pracujący w warmińsko-mazurskim spędzali w zakładach przeciętnie 1 640 godzin rocznie (w godzinach normalnych i nadliczbowych łącznie), podczas gdy w 2021 r. 1 675. Nieznacznej zmianie uległ czas przepracowany w godzinach nadliczbowych – po 2014 r. widoczny jest jego spadek (z 44 godzin w 2014 r. do 40 godzin na koniec badanego okresu).

Najdłużej pracowały osoby zatrudnione w firmach zajmujących się transportem i gospodarką magazynową, budownictwem, handlem; naprawą pojazdów samochodowych oraz zakwaterowaniem i gastronomią. Pracę w godzinach nadliczbowych wykonywali częściej pracownicy podmiotów zajmujących się działalnością edukacyjną, a także przetwórstwem przemysłowym oraz ochroną zdrowia i pomocą społeczną. Praca w godzinach nadliczbowych była rzadkością w podmiotach zajmujących się działalnością związaną z kulturą, rozrywką i rekreacją, działalnością finansową i ubezpieczeniową oraz informacją i komunikacją.

Zatrudnieni w warunkach zagrożenia

Persons working in hazardous conditions

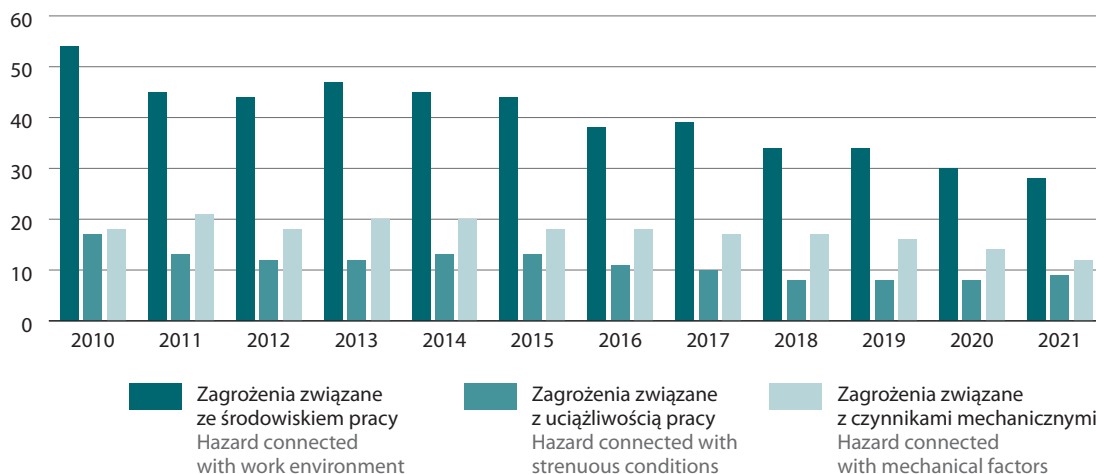
Dane o zatrudnionych w warunkach zagrożenia dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Zauważalnym zjawiskiem jest poprawa jakości pracy pod względem występowania warunków zagrożenia czynnikami szkodliwymi i niebezpiecznymi dla zdrowia. Na czynniki te składają się zagrożenia związane ze środowiskiem pracy (np. narażenie na substancje chemiczne, pyły przemysłowe, hałas, wibracje, zimny lub gorący mikroklimat, promieniowanie czy wpływ pól elektromagnetycznych), z uciążliwością pracy (np. nadmierne obciążenie fizyczne, niedostateczne oświetlenie stanowiska pracy) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi.

W 2021 r., w przeliczeniu na każdy 1000 osób badanej zbiorowości, 48 osób pracowało w warunkach zagrożenia. W trudnych warunkach częściej pracowali mężczyźni – tylko co czwarta osoba zatrudniona w warunkach zagrożenia to kobieta.

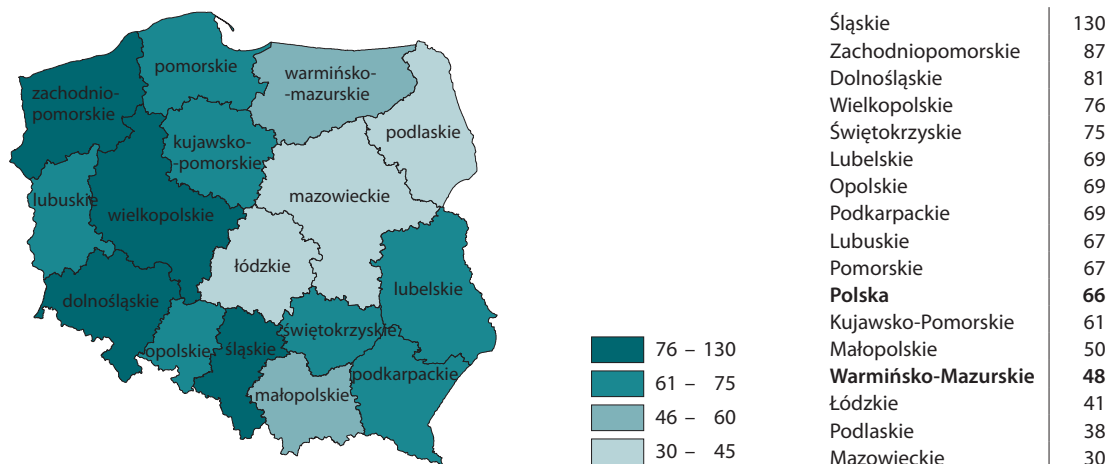
Wykres 18. Zatrudnieni w warunkach zagrożenia na 1000 osób badanej zbiorowości według rodzaju zagrożenia w latach 2010–2021
Stan w dniu 31 grudnia

Chart 18. Persons working in hazardous conditions per 1000 surveyed persons by type of hazardous conditions in 2010–2021
 As of 31 December

Zagrożenie czynnikami szkodliwymi w województwie było mniejsze niż w kraju (przeciętnie w Polsce wyniosło ok. 66 osób na 1000 pracujących). Najwięcej osób pracowało w warunkach zagrożenia w województwie w śląskim, najmniej w mazowieckim, podlaskim i łódzkim.

Mapa 26. Zatrudnieni w warunkach zagrożenia na 1000 zatrudnionych w 2021 r.
 Map 26. Persons working in hazardous conditions per 1000 employed persons in 2021

W 2021 r. najwięcej osób w województwie zagrożonych było czynnikami związanymi ze środowiskiem pracy – 4,6 tys. osób (58,5% ogółu). Pracujący najczęściej stykali się z hałasem (72,0% przypadków), a także czynnikami biologicznymi, substancjami chemicznymi, pyłami oraz wibracjami (w Polsce także głównym czynnikiem zagrożenia był hałas, a ponadto pyły i czynniki biologiczne).

Pod względem odsetka osób zagrożonych czynnikami związanymi ze środowiskiem pracy i uciążliwością pracy województwo miało jeden z niższych w kraju, natomiast w przypadku zagrożonych czynnikami mechanicznymi odsetek był jednym z wyższych (wyższy miało tylko mazowieckie).

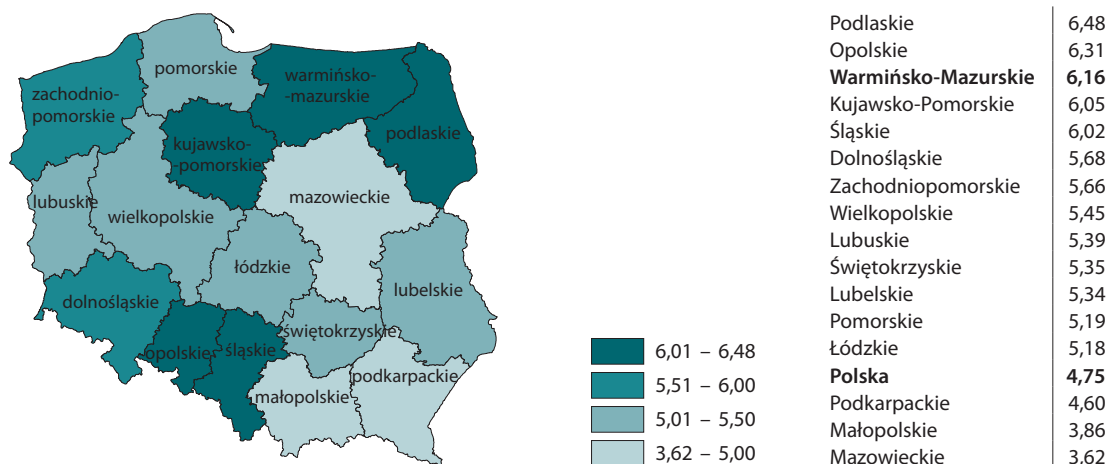
Wypadki przy pracy i choroby zawodowe

Accidents at work and occupational diseases

Dane o wypadkach przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) uzyskiwane są ze Statystycznej karty wypadku. Badaniem statystycznym objęte są wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy, niezależnie od tego czy na karcie została wykazana czy niewykazana (z powodu np. hospitalizacji poszkodowanego, czy odmowy przyjęcia zwolnienia lekarskiego) niezdolność do pracy.

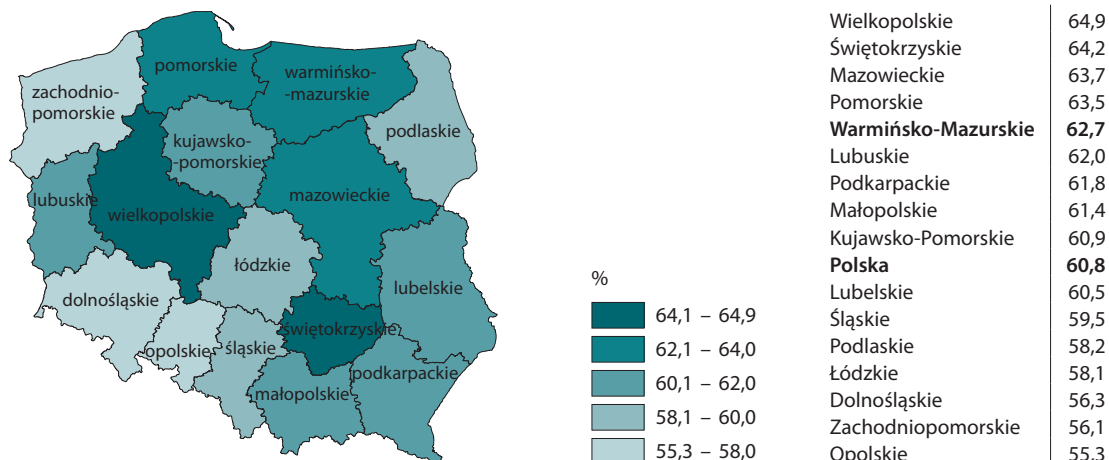
Bezpieczeństwo na stanowisku pracy określić można również poprzez analizę liczby osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy. Warmińsko-mazurskie jest jednym z obszarów kraju o najwyższym wskaźniku wypadkowości, mierzonym liczbą poszkodowanych w wypadkach przy pracy na 1000 pracujących. W 2021 r. na każdy 1000 pracujących przypadało ponad 6 osób, które uległy wypadkom – więcej było w podlaskim i opolskim. Sytuacja taka utrzymuje się w ostatnich latach.

Mapa 27. Poszkodowani w wypadkach przy pracy na 1000 pracujących w 2021 r.
Map 27. Persons injured in accidents at work per 1000 employed persons in 2021

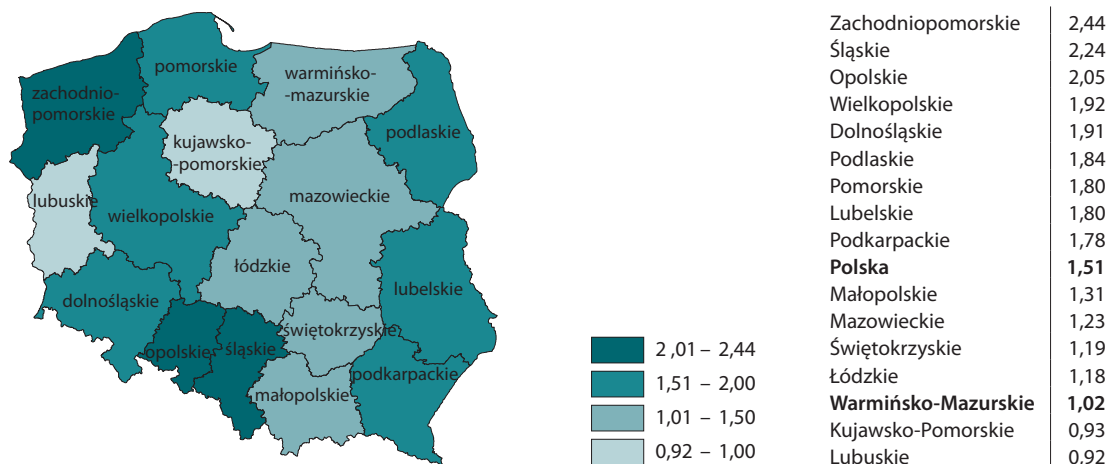
Ponad 62% wypadków spowodowanych było nieprawidłowym zachowaniem pracownika (5 lokata w Polsce, wśród województw o wyższym odsetku tego typu wypadków).

Mapa 28. Udział wypadków spowodowanych nieprawidłowym zachowaniem pracownika w 2021 r.
Map 28. Share of accidents at work caused by incorrect employee action in 2021

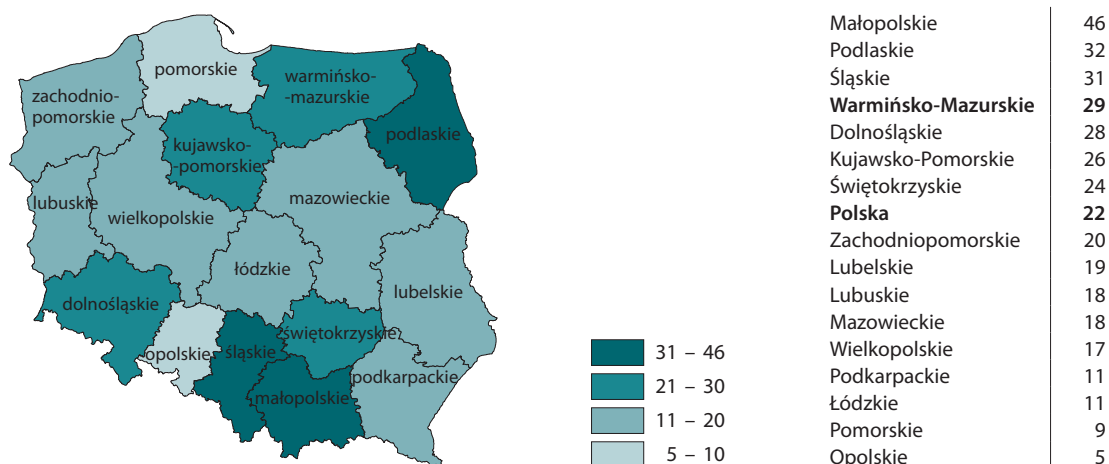
W badanym okresie występowanie wypadków śmiertelnych w województwie warmińsko-mazurskim nie było częste (4 osób uległo takim wypadkom w 2021 r.), w porównaniu z pozostałymi województwami wskaźnik wypadków śmiertelnych na 100 tys. pracujących był stosunkowo niski (ponad 1 osoba na 100 tys. pracujących). Niższy wskaźnik zanotowano jedynie w kujawsko-pomorskim i lubuskim.

Mapa 29. Poszkodowani w wypadkach śmiertelnych na 100 tys. pracujących w 2021 r.
Map 29. Persons injured in occupational fatal accidents per 100 thousand employed persons in 2021

Więcej niż przeciętnie w kraju zanotowano również chorób zawodowych w przeliczeniu na 100 tys. zatrudnionych – 29 przypadków. Był to jeden z wyższych wskaźników wśród województw (najniższy wystąpił w opolskim – 5,0).

Mapa 30. Choroby zawodowe na 100 tys. zatrudnionych w 2021 r.
Map 30. Occupational diseases per 100 thousand employed persons in 2021

W 2021 r. stwierdzono w województwie warmińsko-mazurskim 84 przypadki chorób zawodowych, z tego u 70 osób rozpoznano choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa, u 6 przewlekłe choroby głosu, a u 5 – przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy. W 2021 r. liczba przypadków chorób zawodowych spadła.

Za chorobę zawodową uważa się chorobę wymienioną w wykazie chorób zawodowych, jeżeli w wyniku oceny warunków pracy można stwierdzić bezspornie lub z wysokim prawdopodobieństwem, że została ona spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy albo w związku ze sposobem wykonywania pracy, zwanym „narażeniem zawodowym”.

Rozdział VII

Chapter VII

Bezrobocie rejestrowane

Registered unemployment

Występowanie wysokiego bezrobocia jest od lat jednym z głównym problemów województwa. Rzutuje ono zarówno na sytuację gospodarczą, jak i społeczną w regionie. Jest przy tym zróżnicowane przestrzennie – zarówno w porównaniu z pozostałymi obszarami kraju, jak i wewnątrz województwa – w powiatach i gminach.

Pod pojęciem bezrobotnego należy rozumieć osobę, która ukończyła 18 lat i nie osiągnęła wieku emerytalnego, jest osobą niezatrudnioną i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia, nieuczącą się w szkole (z wyjątkiem szkół dla dorosłych), zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania powiatowym urzędzie pracy.

Bezrobocie w województwie

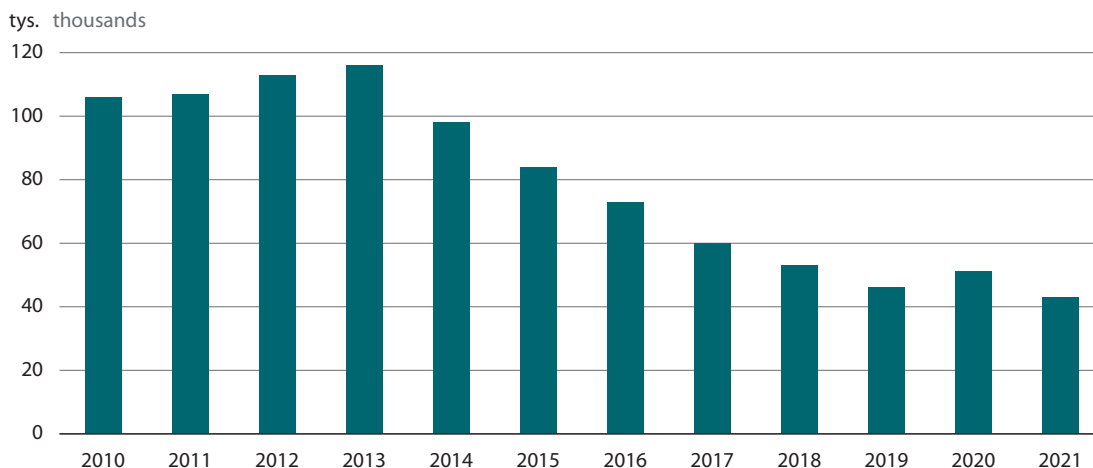
Unemployment in voivodship

W województwie warmińsko-mazurskim lata 2020 i 2021 to okres znacznego zmniejszenia rozmiarów bezrobocia rejestrowanego. W 2021 r. poziom bezrobocia był najniższy od momentu powstania województwa. Po wyraźnym okresie trudności na rynku pracy przed 2013 r., kolejne lata przyniosły wyraźny spadek bezrobocia.

Wykres 19. Liczba bezrobotnych w latach 2010–2021

Stan w dniu 31 grudnia

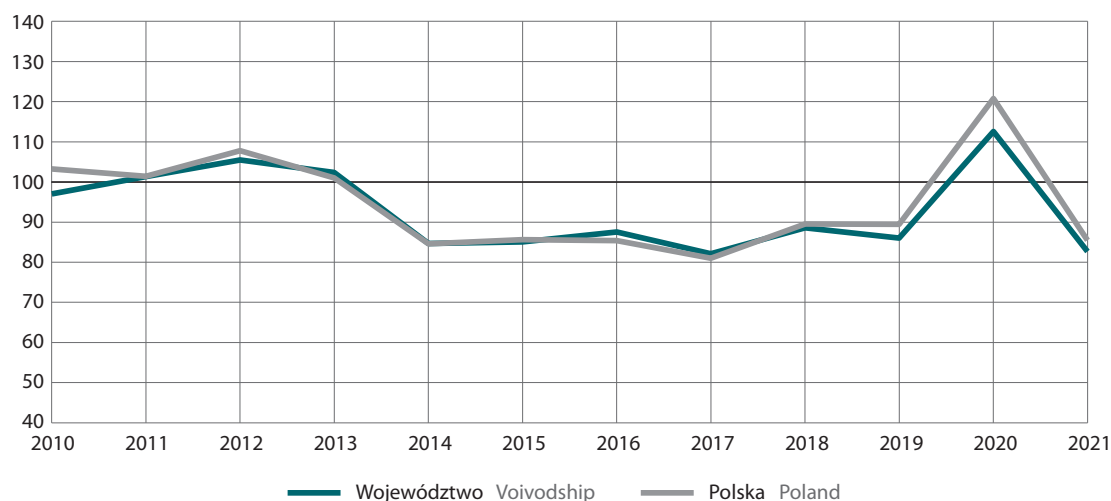
Chart 19. Number of unemployed persons in 2010–2021
As of 31 December

Tak duży spadek bezrobocia w badanym okresie widoczny był w całym kraju. Dynamika zmian liczby bezrobotnych w województwie w ostatnich latach była trochę mniejsza od ogólnokrajowej, co oznacza nieco szybszy spadek bezrobocia w kraju.

Wykres 20. Dynamika zmian liczby bezrobotnych w latach 2010–2021 (rok poprzedni=100)

Chart 20. Dynamic of changes of number of unemployed persons in 2010–2021 (previous year = 100)

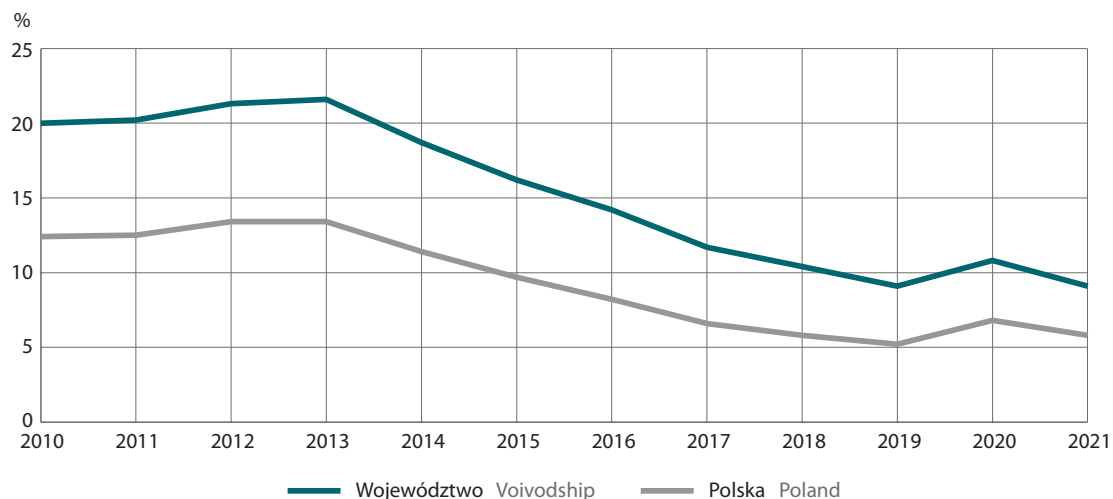
Ostatnie lata to również okres, w którym liczba osób wyrejestrowanych z rejestrów powiatowych urzędów pracy przewyższała liczbę osób nowo zarejestrowanych. Jedynie w 2020 r. liczba osób nowo zarejestrowanych była wyższa. Od 2014 r. widoczny był również stały przyrost liczby zgłoszonych w ciągu roku ofert pracy dla osób bezrobotnych, jednak pod koniec badanego okresu nastąpił spadek.

Zauważalny jest spadek stopy bezrobocia rejestrowanego, ale nadal jest to jedna z najwyższych stóp bezrobocia w kraju (wyższy wskaźnik występował tylko w podkarpackim). W 2021 r. stopa wyniosła 9,1%, co oznacza, iż prawie co jedenasty mieszkaniec województwa aktywny zawodowo nie otrzymywał dochodów z pracy (w kraju – co siedemnasty; stopa bezrobocia była równa 5,8%).

STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO – udział bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo (bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego).

Wykres 21. Stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2010–2021 Stan w dniu 31 grudnia

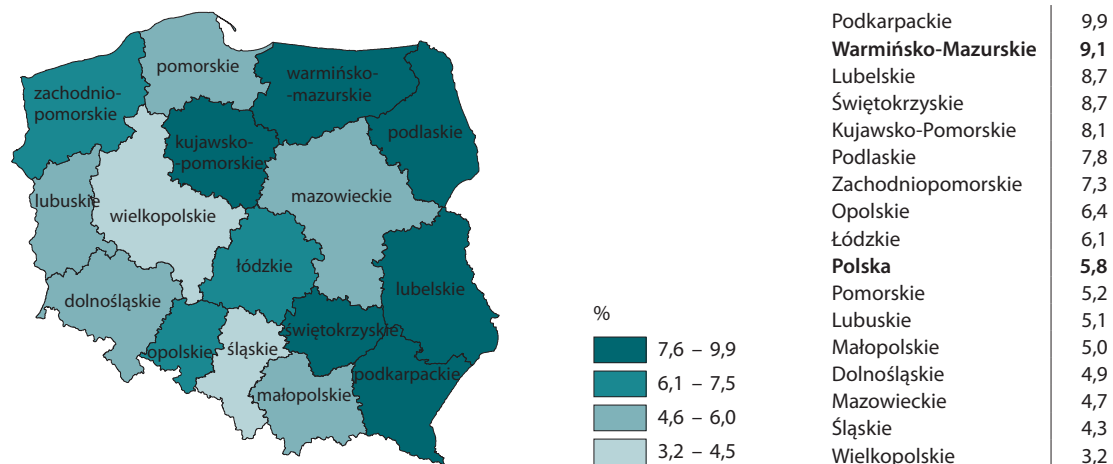
Chart 21. Registered unemployment rate in 2010–2021
As of 31 December

Warmińsko-mazurskie było w 2021 r. jednym z dwóch województw, w którym stopa bezrobocia przekroczyła 9%. Bliskie tej granicy były województwa kujawsko-pomorskie, świętokrzyskie i lubelskie. Najniższa stopa bezrobocia od lat notowana jest w województwie wielkopolskim (w 2021 r. prawie trzykrotnie niższa niż w warmińsko-mazurskim). Niski poziom stopy bezrobocia zanotowano też w śląskim, mazowieckim i dolnośląskim.

Mapa 31. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2021 r. Stan w dniu 31 grudnia

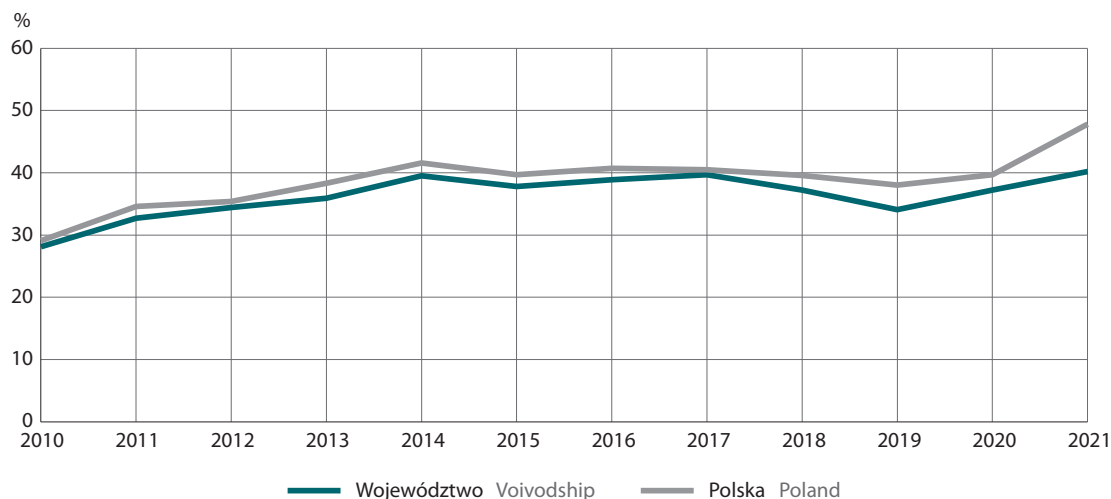
Map 31. Registered unemployment rate in 2021
As of 31 December

Zjawiskiem widocznym zarówno w województwie, jak i w kraju, jest wzrost odsetka osób bezrobotnych, które pozostają bez pracy dłużej niż 1 rok. W 2021 r. odsetek ten wyniósł w województwie 40,2% (w kraju nieco więcej – 47,8%). Oznacza to, iż ponad 40% bezrobotnych ponad rok bezskutecznie poszukuje pracy.

Wykres 22. Bezrobotni zarejestrowani pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok w latach 2010–2021 Stan w dniu 31 grudnia

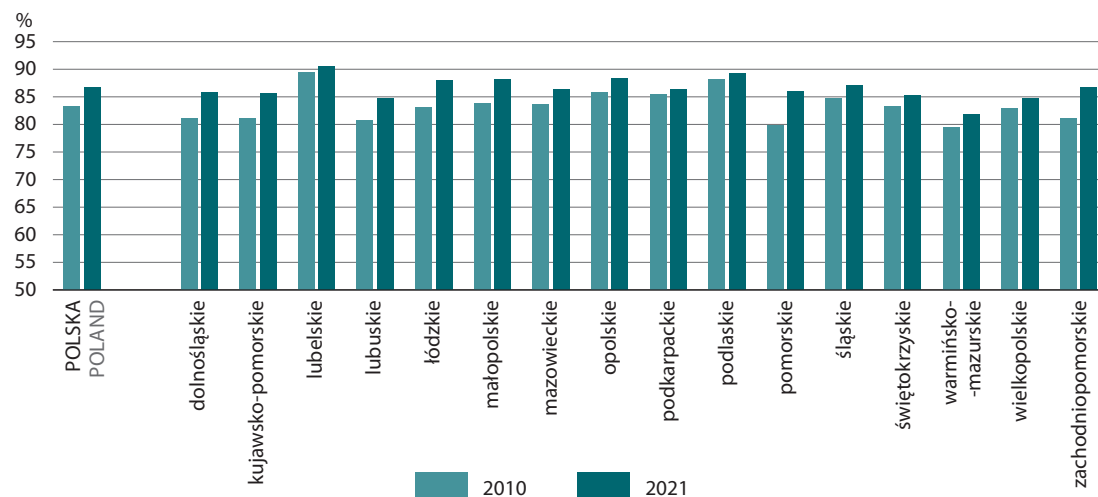
Chart 22. Registered unemployed persons stayed in unemployment longer than 1 year in 2010–2021
As of 31 December

Zasiłek dla bezrobotnych jest najczęstszą formą pomocy osobom, które utraciły pracę. Od 2014 r. odsetek osób upoważnionych do jego otrzymywania zwiększał się, w 2021 r. osiągnął poziom 18,1%, czyli bez prawa do zasiłku było ponad 81% bezrobotnych. W porównaniu z pozostałymi województwami, odsetek ten był najniższy w kraju. Średnio w Polsce wsparcie finansowe nie przysługiwało 86,7% bezrobotnych.

Wykres 23. Bezrobotni bez prawa do zasiłku w latach 2010 i 2021 Stan w dniu 31 grudnia

Chart 23. Unemployed persons without benefit rights in 2010 and 2021
As of 31 December

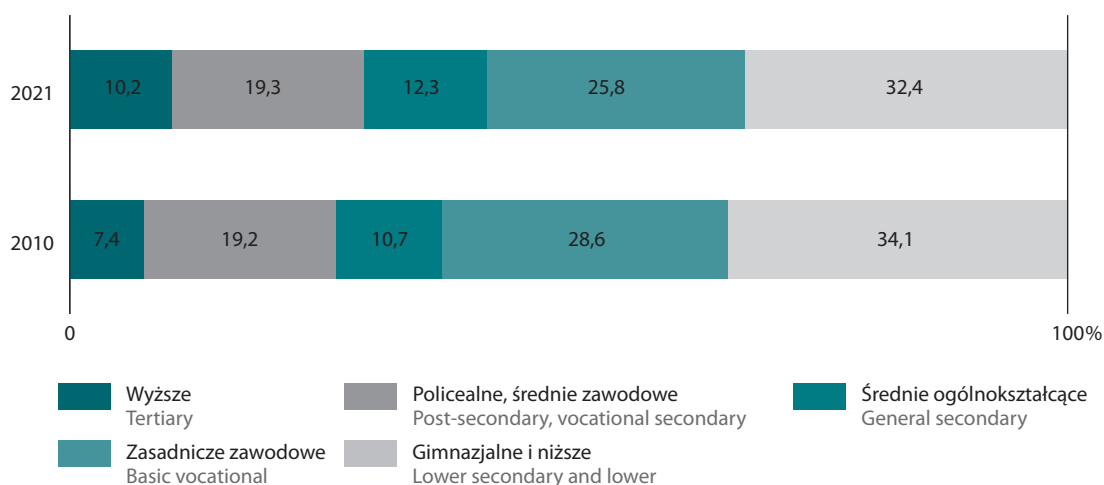

Struktura bezrobocia według płci wskazuje na przewagę liczebności kobiet w populacji bezrobotnych. W 2021 r. odsetek kobiet nie posiadających pracy wyniósł 56,1%. Po 2013 r. widoczny był jego powolny przyrost. Taka sama sytuacja miała miejsce w kraju.

Poziom wykształcenia bezrobotnych jest jednym z czynników wpływających na ich sytuację na rynku pracy. W 2021 r. aż 58,5% pozostających bez pracy to osoby najniżej wykształcone – posiadające wykształcenie zasadnicze zawodowe i niższe. Od początku obserwowanego okresu widoczne jest stałe zmniejszanie się odsetka bezrobotnych z najniższym wykształceniem, natomiast coraz częstsze staje się bezrobocie osób z wykształceniem wyższym. W 2010 r. stanowili oni 7,4% bezrobotnych, podczas gdy w 2021 r. – 10,2%. Odsetek bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym oraz średnim ogólnokształcącym w badanym okresie utrzymywał się na zbliżonym poziomie.

Wykres 24. Bezrobotni według poziomu wykształcenia w latach 2010 i 2021 Stan w dniu 31 grudnia

Chart 24. Unemployed persons by level of education in 2010 and 2021
As of 31 December

Bezrobocie w coraz większym stopniu dotyka osoby najstarsze (i to zarówno w województwie, jak i w kraju). W warmińsko-mazurskim w badanym okresie zanotowano wzrost odsetka bezrobotnych, którzy ukończyli 55 lat i więcej – w 2021 r. wyniósł 19,1% i był dwukrotnie wyższy niż w 2010 r. W 2021 r. w powiatowych urzędach pracy zarejestrowanych było 8,1 tys. takich osób. Ponad 65% osób z najstarszej grupy pozostających bez pracy to długotrwale bezrobotni.

Coraz mniej jest natomiast bezrobotnych najmłodszych, do 24 roku życia – nastąpił spadek ich udziału w populacji bezrobotnych z 21,7% w 2010 r. do 12,2% w 2021 r. Ponad 36% bezrobotnych młodych nigdzie wcześniej nie pracowało, nie miało żadnego stażu pracy. Prawie jedna trzecia pozostawała długotrwale bez pracy.

Wśród wszystkich osób pozostających bez pracy najliczniejszą grupę w 2021 r. stanowili bezrobotni z krótkim stażem pracy (1–5 lat). Na drugim miejscu były osoby pracujące krócej niż rok. Osoby nie posiadające żadnego stażu pracy znalazły się dopiero na piątym miejscu, za bezrobotnymi, którzy przepracowali 5–10 i 10–20 lat.

W powiatowych urzędach pracy na koniec 2021 r. zarejestrowanych było ponad 3,5 tys. niepełnosprawnych osób bezrobotnych. Przez ostatnie lata widoczny jest przyrost ich udziału w ogólnej liczbie bezrobotnych (z 5,0% w 2010 r. do 8,2% w 2021 r.). Ponad 83% nie posiadało prawa do zasiłku dla bezrobotnych.

Liczba ofert pracy dostępnych dla bezrobotnych w ciągu 2021 r. była o 18,8% wyższa niż rok wcześniej (podobny przyrost zanotowano w 2014 r.). Osobom bez pracy w województwie zaoferowano 50,0 tys. stanowisk, z których 2,9% przeznaczonych było dla osób niepełnosprawnych.

W 2021 r. ponad połowę bezrobotnych stanowili mieszkańcy wsi, mimo że na terenach tych mieszkało ponad 41% ludności. Większy odsetek bezrobotnych na wsi zanotowano w siedmiu województwach, a warmińsko-mazurskie plasowało się powyżej średniej dla kraju.

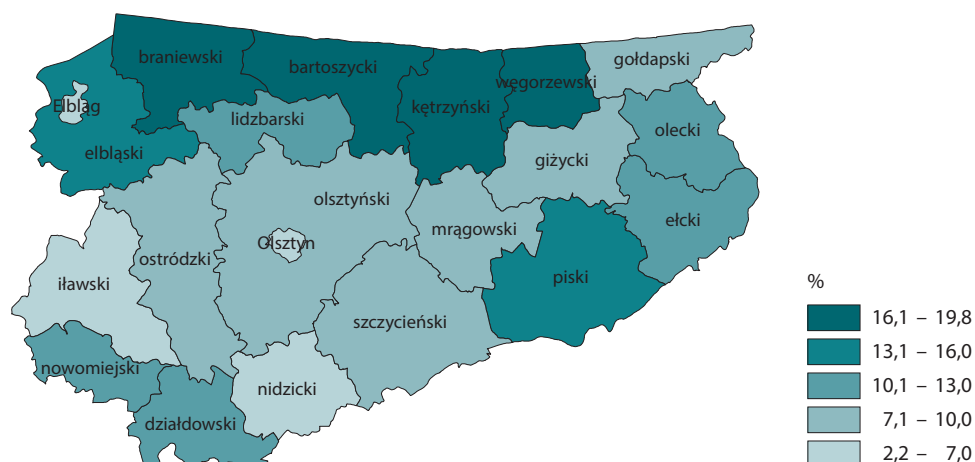
Bezrobocie w powiatach i gminach

Unemployment in powiats and gminas

Poprawa na rynku pracy widoczna jest także wewnątrz województwa, jednakże nadal największym problemem jest wysokie, utrzymujące się bezrobocie w północnych powiatach, położonych w bezpośrednim sąsiedztwie granicy państwa z Obwodem Kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej (braniewski, kętrzyński, bartoszycki). W nich stopa bezrobocia w 2021 r. przekroczyła 18% (w bartoszyckim i kętrzyńskim – 19,8%).

Mapa 32. Stopa bezrobocia rejestrowanego według powiatów w 2021 r. Stan w dniu 31 grudnia

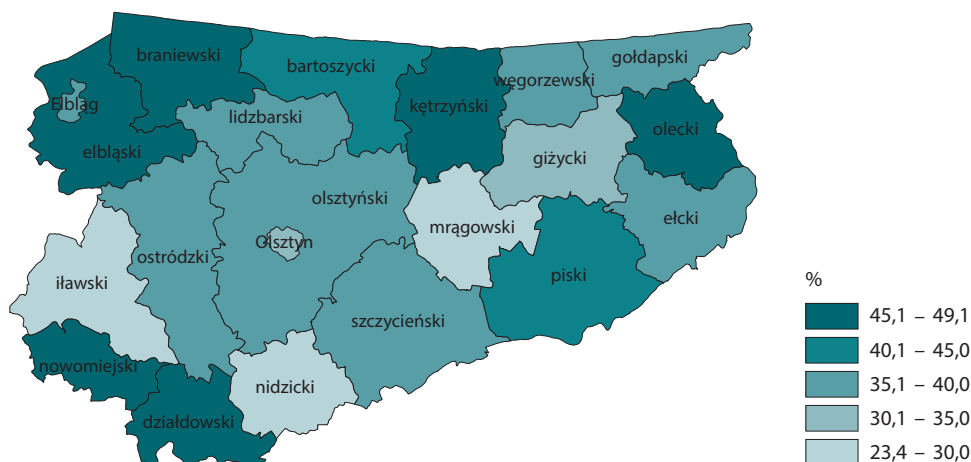
Map 32. Registered unemployment rate by powiats in 2021
As of 31 December

Z analizy przestrzennego rozmieszczenia zjawisk społeczno-gospodarczych wynika, iż na terenach, gdzie poziom bezrobocia był wysoki, funkcjonowało mniej podmiotów gospodarczych, więcej osób wymeldowało się na stałe niż zameldowało, a także więcej osób (w tym w wieku produkcyjnym) korzystało ze wsparcia pomocy społecznej. Dodatkowo przy północnej granicy województwa zauważalny był wysoki udział osób bezrobotnych pozostających bez pracy dłużej niż 1 rok.

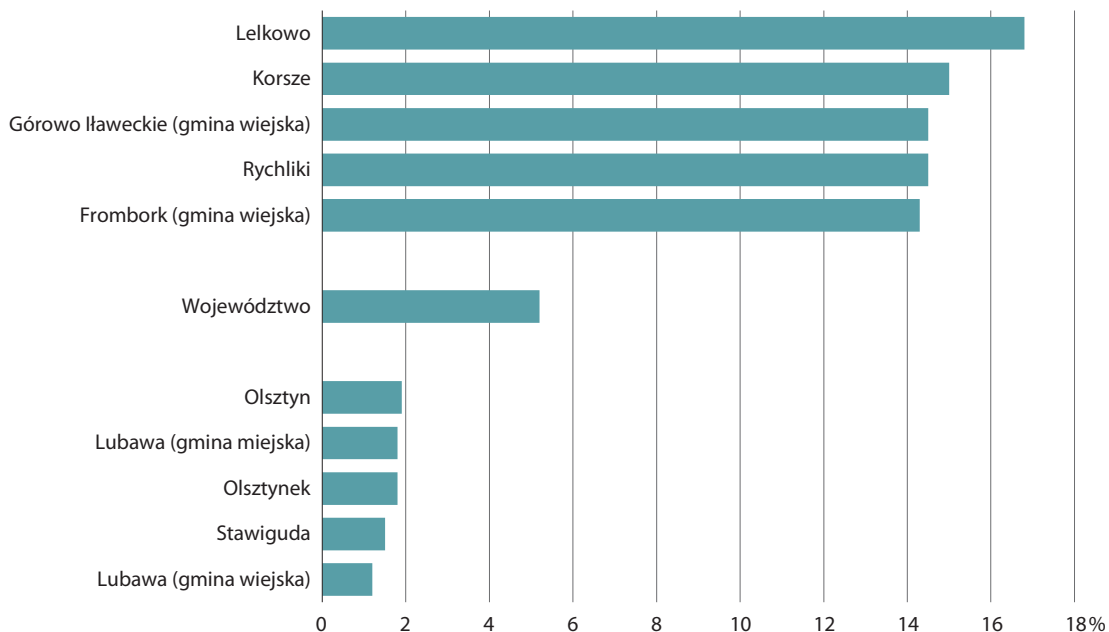
Mapa 33. Udział bezrobotnych pozostających bez pracy dłużej niż 1 rok w 2021 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 33. Share of unemployed persons stayed in unemployment longer than 1 year in 2021 As of 31 December

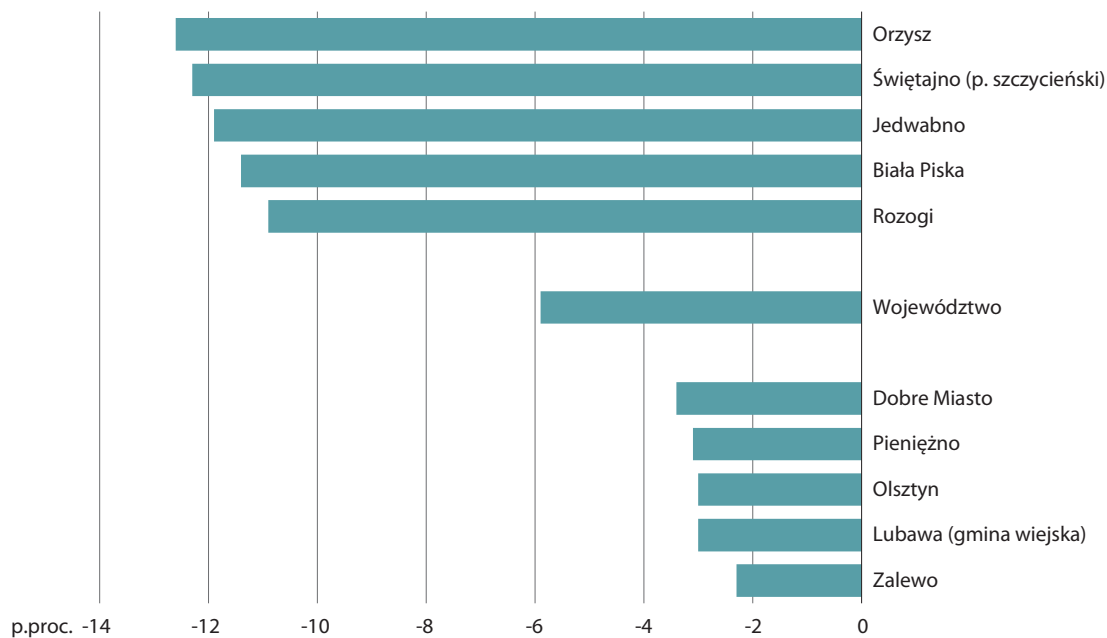

Zjawisko bezrobocia w poszczególnych powiatach i gminach województwa ma często bardzo odmienny charakter. Wskaźniki pozwalające na charakterystykę różnych aspektów bezrobocia rzadko mają wartości skupione wokół przeciętnej wartości dla województwa. Oznacza to znaczne zróżnicowanie przestrzenne zjawiska. Poniżej przedstawiono przykłady gmin o najwyższej i najniższej wartości wybranych wskaźników charakteryzujących bezrobocie (za 2021 r.) oraz, dla pełnego obrazu, przytoczono wartości przeciętne dla województwa.

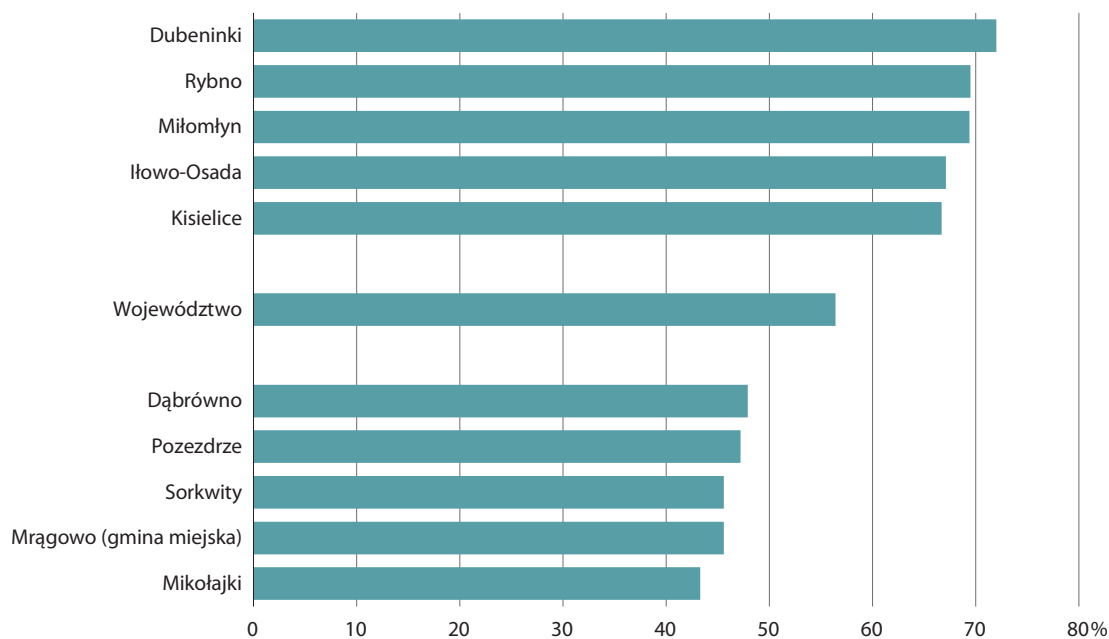
Wykres 25. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w 2021 r.
Chart 25. Share of the unemployed persons in the working age population in 2021

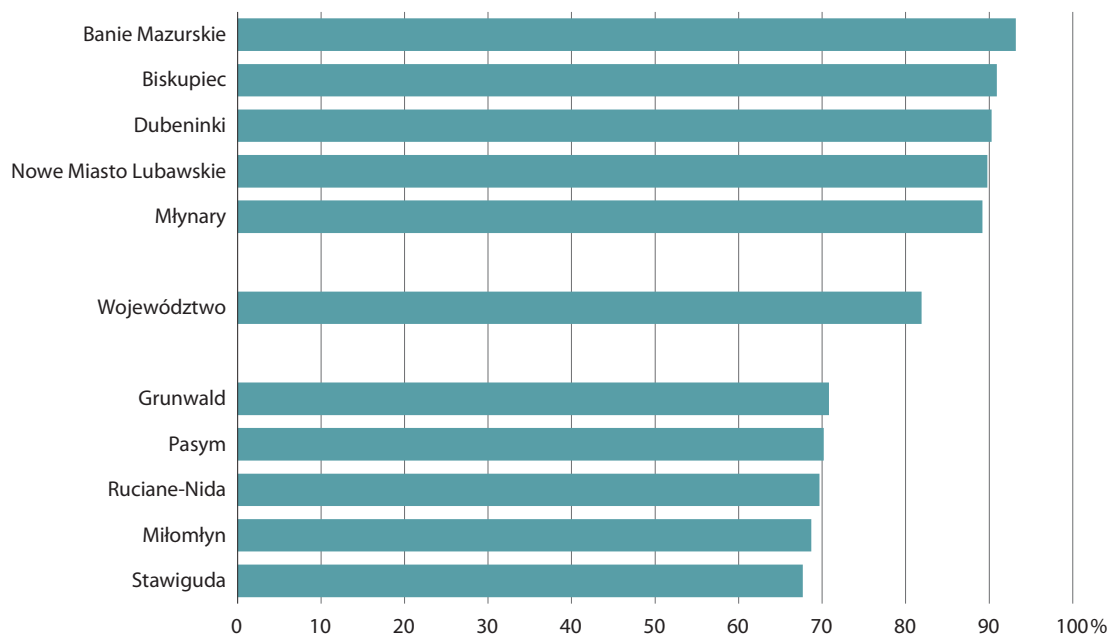
Wykres 26. Zmiana udziału bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w 2021 r. w stosunku do 2010 r.
 Chart 26. Change in the share of the unemployed persons in the working age population in 2021 compared to 2010

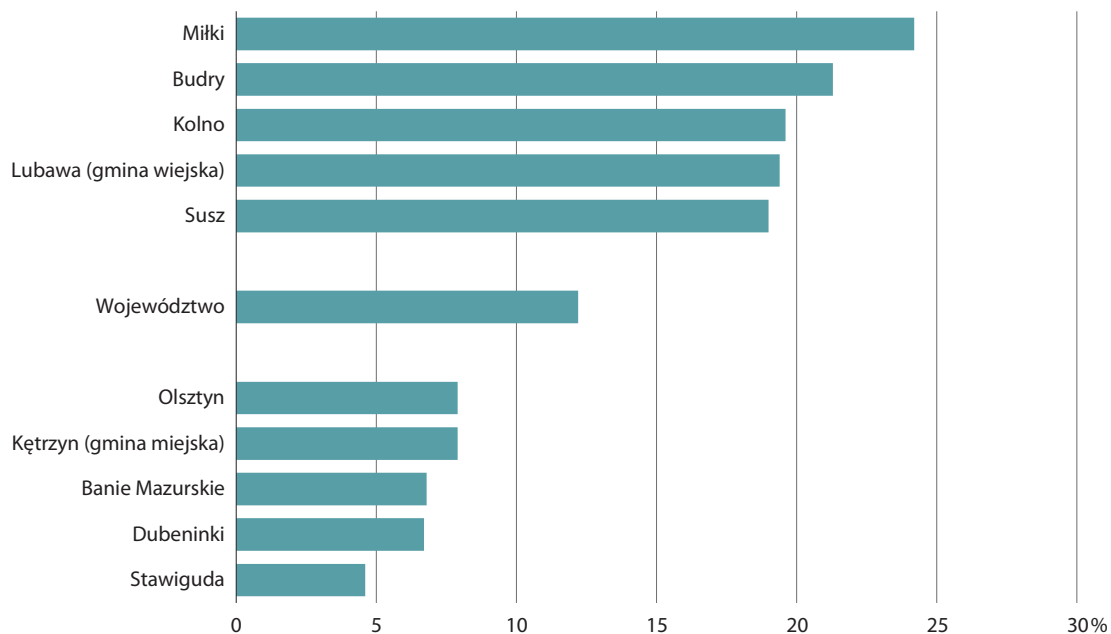
Wykres 27. Udział bezrobotnych kobiet w 2021 r.
 Chart 27. Share of unemployed women in 2021

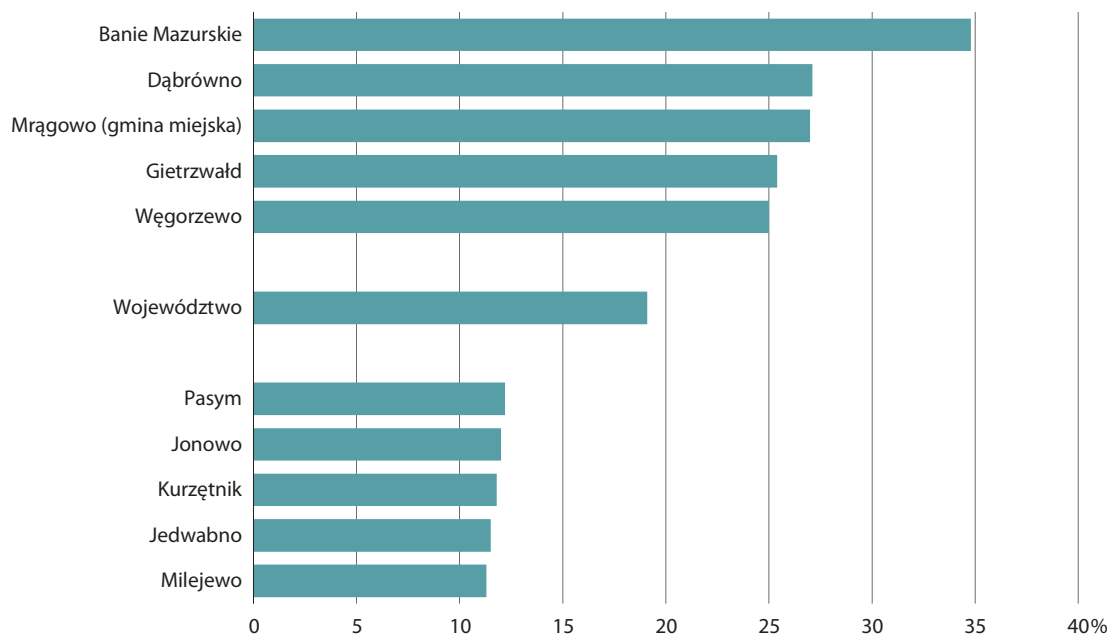
Wykres 28. Udział bezrobotnych bez prawa do zasiłku w 2021 r.
 Chart 27. Share of the unemployed persons without the right to benefit in 2021

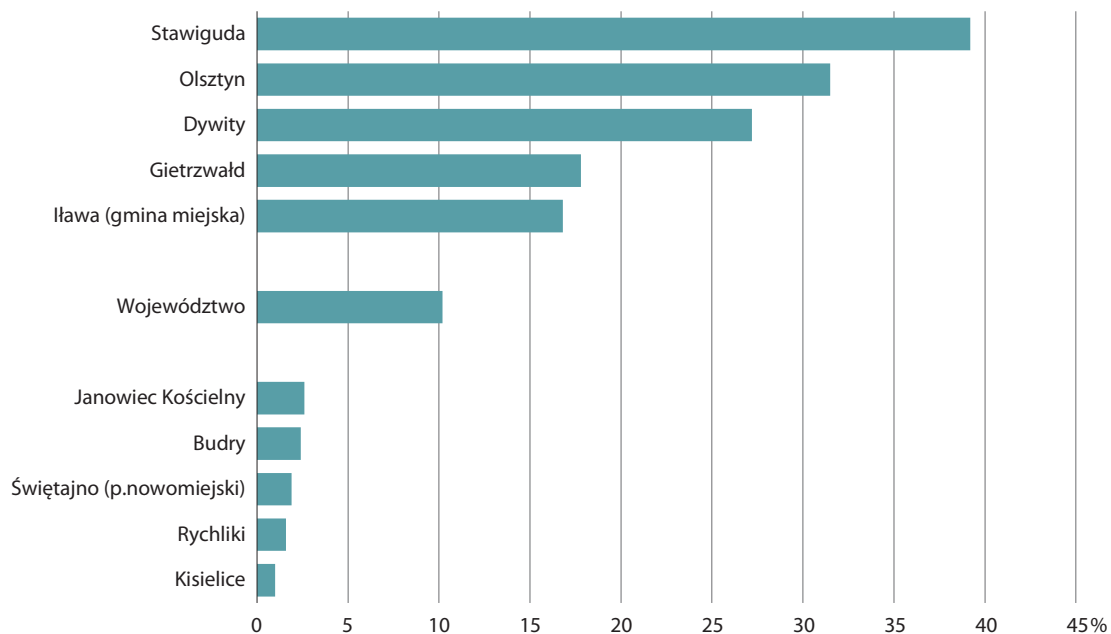
Wykres 29. Udział bezrobotnych w wieku do 25 roku życia w 2021 r.
 Chart 29. Share of the unemployed persons aged up to 25 in 2021

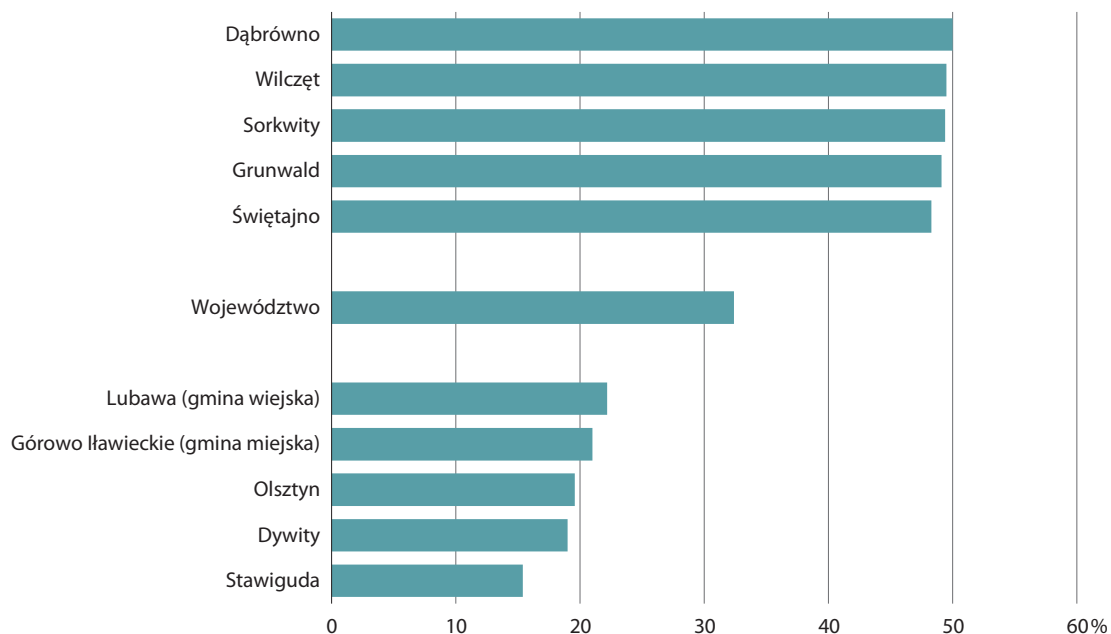
Wykres 30. Udział bezrobotnych w wieku 55 lat i więcej w 2021 r.
 Chart 30. Share of the unemployed persons aged 55 and more in 2021

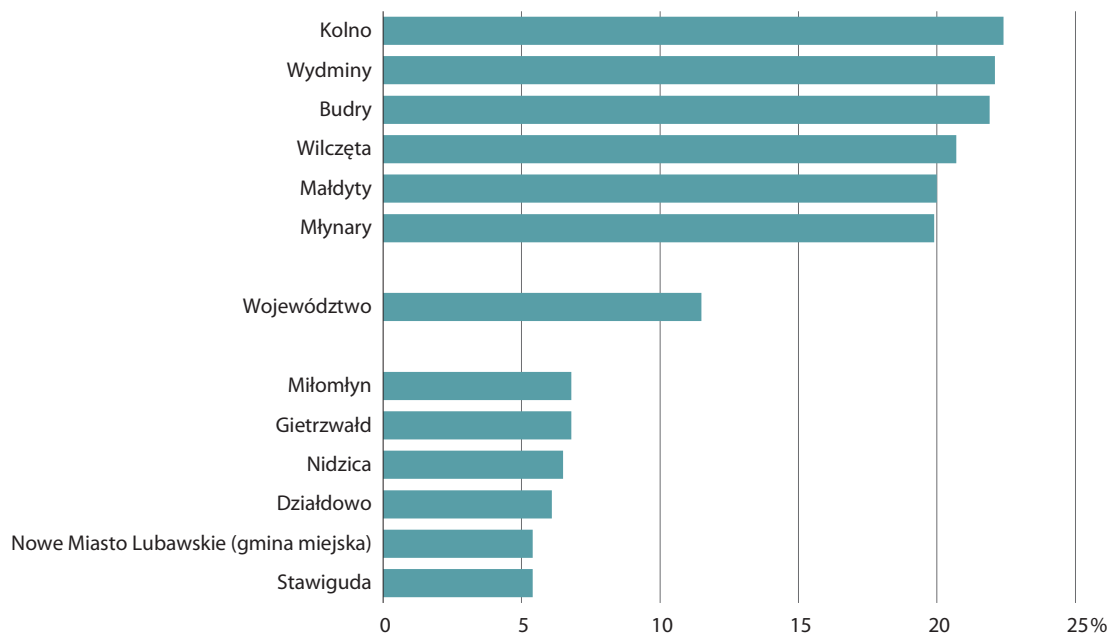
Wykres 31. Udział bezrobotnych z wyższym wykształceniem w 2021 r.
 Chart 31. Share of the unemployed persons with tertiary education in 2021

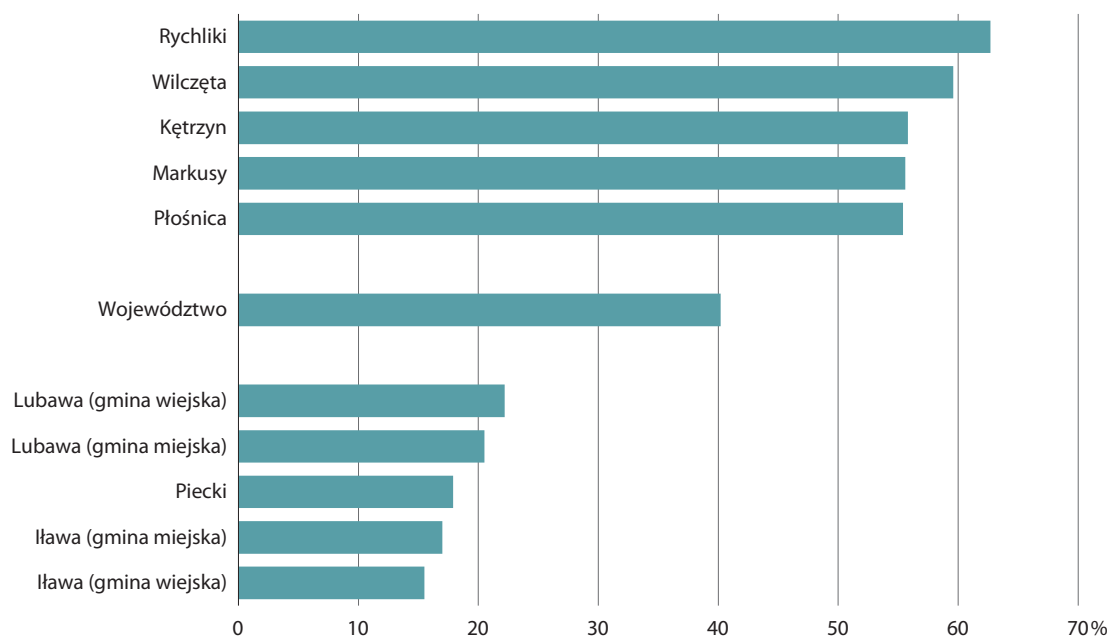
Wykres 32. Udział bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i niższym w 2021 r.
 Chart 32. Share of the unemployed persons with lower secondary education and less in 2021

Wykres 33. Udział bezrobotnych bez stażu pracy w 2021 r.
 Chart 33. Share of the unemployed persons with no work seniority in 2021

Wykres 34. Udział bezrobotnych pozostających bez pracy dłużej niż 1 rok w 2021 r.
 Chart 34. Share of the unemployed persons remaining unemployed for more than 1 year in 2021

Rozpiętość przytoczonych wartości wskaźników daje obraz nasilenia i różnorodności zjawiska bezrobocia. Bardziej wyrównana była sytuacja, jeśli się weźmie od uwagę odsetek bezrobotnych bez stażu pracy, odsetek bezrobotnych w wieku do 25 roku życia czy w wieku 55 lat i więcej. Większe różnice między gminami były widoczne w przypadku odsetka bezrobotnych pozostających bez pracy dłużej niż 1 rok czy z wykształceniem gimnazjalnym i niższym.

Charakterystyka powyższych wskaźników pozwala na wskazanie gmin, w których sytuacja na rynku pracy jest znacznie lepsza niż w innych. Jeden z najniższych udziałów bezrobotnych pozostających bez pracy dłużej niż rok, co oznacza, że szybciej tam można znaleźć pracę, zanotowano w gminach miejskiej i wiejskiej Lubawie, miejskiej i wiejskiej Łławie. Z kolei wysoki udział bezrobotnych widoczny był w gminach: Rychliki, Wilczęta, Kętrzyn, Markusy. Mniejszy udział bezrobotnych kobiet wystąpił w Mikołajkach, Mrągowie czy Sokrzwitach. Najwyższy odsetek bezrobotnych kobiet był w Dubeninkach, Rybnie i Miłomłynie. Gmina Stawiguda miała najniższy w województwie odsetek osób bez prawa do zasiłku, bez stażu pracy, z wykształceniem gimnazjalnym oraz osób w wieku do 25 lat.

Analiza zmiany udziału bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w porównaniu z 2010 r. pokazuje, iż we wszystkich gminach nastąpił jego spadek, więc można wnioskować o zmniejszeniu rozmiarów bezrobocia w każdej gminie województwa warmińsko-mazurskiego. Największy spadek zanotowano w gminach: Orzysz, Świętajno (powiat szczycieński), Jedwabno, Biała Piska, Rozogi, Dźwierzuty, czy Sępapol. Najmniejszy spadek udziału bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym widoczny był w gminie Zalewo, a także w Olsztynie oraz gminach: Lubawa (wiejskiej), Pieniężno, Dobre Miasto, Łława (miejskiej) czy Reszel.

W niniejszej części opracowania zostały zamieszczone przykłady gmin czy wybrane wskaźniki dla gmin i powiatów. Dla osób bliżej zainteresowanych zróżnicowaniem zjawiska bezrobocia w powiatach i gminach przygotowany został tabelaryczny załącznik z danymi dotyczącymi liczby bezrobotnych według podstawowych cech, tj. płeć, grupy wieku, poziom wykształcenia, staż pracy i czas pozostawania bez pracy, umieszczony w wersji elektronicznej (plik Excel) na stronie internetowej urzędu (olsztyn.stat.gov.pl).

Uwagi metodologiczne

Źródła i zakres danych

1. Prezentowane w publikacji dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą całej gospodarki narodowej.
2. Dane prezentuje się:
 - 1) w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności - PKD 2007 opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2, wprowadzonej z dniem 1 stycznia 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885 z późn. zm.);
 - 2) według sektorów własności:
 - a) sektor publiczny – grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,
 - b) sektor prywatny – grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.

„Własność mieszaną” określana jest głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.
3. Dane prezentowane według **regionów i podregionów** odpowiadają poszczególnym poziomom obowiązującej w krajach Unii Europejskiej Klasyfikacji **Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS)**, wprowadzonej Rozporządzeniem (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r., z późniejszymi zmianami. Od 1 stycznia 2018 r. obowiązują zmiany wprowadzone Rozporządzeniem Komisji (UE) 2016/2066 z dnia 21 listopada 2016 r.
4. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano zgodnie z każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej.
5. Przez podmioty gospodarki narodowej rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.
6. Pod pojęciem podmiotów gospodarczych rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą, tj. produkcyjną i usługową, na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.
7. Dane w podziale według sekcji i działów PKD oraz w podziale terytorialnym opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – tzw. metodą przedsiębiorstw.

Metoda przedsiębiorstw (podmiotowa) oznacza przyjmowanie całych podmiotów gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacyjnych i podziałów terytorialnych.
8. Dane prezentuje się także przy wykorzystaniu Klasyfikacji Zawodów i Specjalności (KZIS), opracowanej na podstawie Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Zawodów (ISCO-08), wprowadzonej z dniem 1 stycznia 2015 r. rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2018 poz. 227) w miejsce obowiązującej do 31 grudnia 2014 r.
9. Informacje w podziale według województw, powiatów i gmin oraz w podziale na miasta i wieś podano w każdorazowym podziale administracyjnym. Przez „miasta” rozumie się gminy miejskie oraz miasta w gminach miejsko-wiejskich, przez „wieś” – gminy wiejskie oraz obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich.
10. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach. Wskaźniki dynamiki w przypadku zmian metodycznych obliczono w warunkach porównywalnych. Wskaźniki jednopodstawowe obliczono

metodą nawiązania łańcuchowego.

11. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.
12. Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Głównego Urzędu Statystycznego opatrzone odpowiednimi notami.
13. Szczegółowe wyjaśnienia metodyczne dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki znajdują się w publikacjach tematycznych oraz w serii „Metodologia badań statystycznych” GUS.
14. W publikacji zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych. Skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw przedstawia się następująco:

skrót	pełna nazwa sekcji PKD
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle#
Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

Informacje uzyskano na podstawie sprawozdawczości GUS, danych Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi oraz Powiatowych Urzędów Pracy.

Aktywność ekonomiczna ludności: ankiety GUS – ZD i ZG, szacunki demograficzne ludności.

Pracujący: sprawozdania GUS: Z-03, Z-06, wtórne wykorzystanie danych z DG-1, wtórne wykorzystanie danych z SP-3, informacje o pracujących w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego (dane MON i MSWiA), wtórne wykorzystanie informacji o liczbie duchownych różnych wyznań; szacunki GUS dotyczące: pracujących w indywidualnych gospodarstwach rolnych, zatrudnionych w organizacjach członkowskich, fundacjach, stowarzyszeniach, samorządach gospodarczych, organizacjach pracodawców, partiach politycznych i innych organizacjach społecznych; pracujących w jednostkach prowadzących działalność gospodarczą o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w „szarej gospodarce”.

Przyjęcia do pracy i zwolnienia z pracy: sprawozdania GUS – Z-06.

Popyt na pracę: sprawozdania GUS – Z-05.

Wynagrodzenia: dane Ministerstwa Finansów z Systemu Informacji Podatkowych – Baza danych o podatnikach podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT). Wtórne wykorzystanie danych ze sprawozdań GUS: Z-03, Z-06, DG-1, SP-3, wykorzystanie danych ZUS z KSI ZUS – Centralny Rejestr Ubezpieczonych, KSI ZUS – Centralny Rejestr Płatników Składek; szacunki wynagrodzeń zatrudnionych w podmiotach prowadzących działalność gospodarczą o liczbie pracujących do 9 osób oraz w organizacjach członkowskich – fundacjach, stowarzyszeniach, samorządach gospodarczych, organizacjach pracodawców, partiach politycznych, związkach zawodowych i innych organizacjach społecznych; wykorzystanie zbiorów zagregowanych danych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Struktura wynagrodzeń: sprawozdanie GUS – Z-12.

Czas pracy: sprawozdania GUS – Z-06.

Warunki pracy: sprawozdania GUS – Z-KW Statystyczna karta wypadku, Z-10, dane Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi, informacje z systemu informacyjnego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o liczbie i kosztach rent wypadkowych, zasiłków chorobowych wypadkowych i świadczeń rehabilitacyjnych wypadkowych; informacje dotyczące działalności Państwowej Inspekcji Pracy o liczbie skontrolowanych zakładów, liczbie kontroli i wydanych decyzjach.

Bezrobocie rejestrowane: sprawozdania GUS – MPiPS-01 wraz z załącznikami, MPiPS-02, dane z rejestrów Powiatowych Urzędów Pracy.

Objaśnienia podstawowych pojęć

1. Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15–89 lat opracowano na podstawie uogólnionych wyników reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)**, prowadzonego w cyklu kwartalnym. Badaniem objęte są osoby będące członkami wylosowanych gospodarstw domowych.
2. **Gospodarstwo domowe** oznacza zespół osób spokrewnionych lub spowinowaconych, a także niespokrewnionych mieszkających razem i utrzymujących się wspólnie. Jeżeli któraś z osób mieszkających razem utrzymuje się oddzielnie, tworzy ona oddzielne, jednoosobowe gospodarstwo domowe. Do członków gospodarstwa domowego zaliczono osoby:
 - obecne w gospodarstwie domowym (zameldowane na pobyt stały lub czasowy, przebywające lub zamierzające przebywać bez zameldowania przez okres 12 miesięcy lub więcej),
 - nieobecne (uwzględniany jest całkowity czas nieobecności faktycznej i planowanej) przez okres do 12 miesięcy (np. osoby przebywające czasowo za granicą, w gospodarstwie zbiorowym lub w innym gospodarstwie domowym w kraju przez okres krótszy niż 12 miesięcy).

Badaniem objęci są również cudzoziemcy będący członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach, jeżeli spełniają powyższe kryteria.

3. **Ludność aktywna zawodowo** (inaczej mówiąc siła robocza) obejmuje wszystkie osoby w wieku 15–89 lat uznane za pracujące lub bezrobotne, zgodnie z definicjami podanymi poniżej.
4. **Pracujący** są to wszystkie osoby w wieku 15–89 lat, które w okresie badanego tygodnia:
 - 1) wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód tzn. były zatrudnione w firmie/instytucji publicznej lub u prywatnego pracodawcy, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem, pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
 - 2) miały pracę, ale jej nie wykonywały:
 - z powodu choroby lub urlopu wypoczynkowego, urlopu związanego z rodzicielstwem (macierzyńskiego, rodzicielskiego, ojcowskiego lub wychowawczego), organizacji czasu pracy (systemu pracy lub odbioru nadgodzin), szkolenia związanego z wykonywaną pracą;
 - z powodu sezonowego charakteru pracy, jeśli w okresie poza sezonem nadal regularnie wypełniały zadania i obowiązki związane z pracą lub prowadzeniem działalności (z wyłączeniem obowiązków prawnych lub administracyjnych);
 - z innych powodów, jeśli przewidywany okres nieobecności w pracy nie przekracza 3 miesięcy.

Do pracujących – zgodnie z międzynarodowymi standardami – zaliczani są również uczniowie, z którymi zakłady pracy lub osoby fizyczne zawarły umowę o naukę zawodu lub przyuczenie do określonej pracy, jeżeli otrzymywali wynagrodzenie.

Do pracujących nie są zaliczani: wolontariusze oraz stażyści nieotrzymujący wynagrodzenia, osoby pracujące w rolnictwie indywidualnym zajmujące się wytwarzaniem produktów rolnych wyłącznie lub głównie na własne potrzeby.

Bezrobotni – osoby w wieku 15–74 lata, które spełniły jednocześnie trzy warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi (zgodnie z definicją tej populacji),
- aktywnie poszukiwały pracy, tzn. podjęły konkretne działania w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni – tydzień badany), aby znaleźć pracę,
- były gotowe (zdolne) podjąć pracę w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zostały zaliczone także osoby, które nie poszukiwały pracy, ponieważ **już ją znalazły i oczekiwały na jej rozpoczęcie przez okres nie dłuższy niż 3 miesiące** oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Osoby bezrobotne mogą być zaklasyfikowane do jednej z czterech **kategorii**:

- bezrobotni, którzy stracili pracę, tzn. osoby, które odeszły z ostatniego miejsca pracy nie z własnej inicjatywy i natychmiast (tzn. w ciągu trzech miesięcy) rozpoczęły poszukiwanie pracy,
- bezrobotni, którzy zrezygnowali z pracy, tzn. osoby, które odeszły z pracy z własnej inicjatywy i natychmiast rozpoczęły poszukiwanie pracy,
- bezrobotni, którzy powracają do pracy po przerwie, w czasie której nie poszukiwali pracy przez minimum 3 miesiące,
- bezrobotni, którzy nigdy nie pracowali i poszukują pierwszej w życiu pracy.

5. **Ludność bierna zawodowo**, tzn. pozostająca poza siłą roboczą są to wszystkie osoby w wieku 15–89 lat, które nie zostały zaklasyfikowane jako pracujące lub bezrobotne tzn. osoby, które w badanym tygodniu:

- nie pracowały, nie miały pracy i jej nie poszukiwały,
- nie pracowały, poszukiwały pracy, ale nie w aktywny sposób lub poszukiwały pracy aktywnie, ale nie były zdolne (gotowe) do jej podjęcia w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym,
- nie pracowały i nie poszukiwały pracy, ponieważ już ją znalazły i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie:
 - dłuższym niż trzy miesiące,
 - do 3 miesięcy, ale nie były gotowe tej pracy podjąć.

Od 2021 roku przyczyny bierności określane są dla populacji biernych zawodowo w wieku 15–74 lata. Wśród tych biernych zawodowo wyróżnia się grupę zniechęconych, do której należą osoby nieposzukujące pracy, ponieważ są przekonane, że jej nie znajdą.

6. Dane o pracujących (opracowane na podstawie sprawozdawczości oraz szacunków) dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód.

Dane zaprezentowane w publikacji podano przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania osób w głównym miejscu pracy.

Do pracujących zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) lub stosunku służbowego;
 - 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin),
 - b) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin); z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce, podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
 - 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
 - 4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
 - 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych, innych spółdzielni zajmujących się produkcją rolną i spółdzielni kółek rolniczych);
 - 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.
7. Bilans **czasu pracy** oznacza badanie wykorzystania zasobów czasu pracy w podziale na czas przepracowany i nieprzepracowany oraz według poszczególnych elementów czasu przepracowanego i nieprzepracowanego. W informacjach statystycznych podaje się bilans nominalnego czasu pracy.
8. Informacje o ruchu zatrudnionych dotyczą pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo. Dane te dotyczą **liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy**, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna

osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o liczbę osób powracających do pracy z urlopów wychowawczych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o liczbę osób, które otrzymały urlopy wychowawcze) w roku badanym do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 grudnia z roku poprzedzającego rok badany.

9. **Popyt na pracę** jest to liczba miejsc pracy, które oferuje gospodarka w określonych warunkach społeczno-ekonomicznych. Przez popyt na pracę rozumie się zagospodarowane miejsca pracy, określane aktualną liczbą pracujących oraz wolne miejsca pracy.

Wolne miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych, bądź nowo utworzone.

Nowo utworzone miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

Zlikwidowane miejsca pracy to miejsca pracy utracone w wyniku zmian organizacyjnych lub zmiany profilu działalności.

10. **Przeciętne wynagrodzenia** przypadające na 1 zatrudnionego obliczono, przyjmując:
- 1) wynagrodzenia osobowe bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą;
 - 2) wypłaty z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach;
 - 3) dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej;
 - 4) honoraria wypłacane niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę.
11. Dane o wynagrodzeniach podaje się w ujęciu brutto, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz od 1999 r. ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płaconymi przez ubezpieczonego pracownika.
12. Dane o **wysokości wynagrodzeń brutto za październik 2020 r.** opracowano na podstawie reprezentacyjnego badania struktury wynagrodzeń według zawodów za październik 2020 r.; obejmuje podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób. Dane dotyczą osób pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych, którzy przepracowali cały miesiąc październik.
13. **Warunki pracy** jest to zespół czynników występujących w środowisku pracy wynikających z procesu pracy oraz czynników związanych z wykonywaniem pracy. Na środowisko pracy składają się: czynniki fizyczne (np. oświetlenie, hałas, mikroklimat), chemiczne (np. substancje toksyczne) oraz biologiczne (np. bakterie), występujące na obszarze miejsca pracy (np. w hali fabrycznej, na stanowisku pracy), jak i na obszarze otaczającym zakład pracy.
- Od 2021 r. zmianie uległa metoda badania z pełnej na metodę reprezentacyjną na dobranej celowo próbie, w związku z czym dane od 2021 r. są nieporównywalne z danymi za lata poprzednie.
14. Informacje o **wypadkach przy pracy** obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.
- Dane o wypadkach przy pracy, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, uzyskiwane są ze statystycznej karty wypadku przy pracy.
- Wypadki przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie opracowano na podstawie sprawozdawczości Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) i dotyczą tylko tych wypadków, w wyniku których poszkodowani otrzymali w danym roku jednorazowe odszkodowania.
15. Dane o **bezrobotnych zarejestrowanych** obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 czerwca 2004 r. (jednolity tekst Dz. U. z 2016 poz. 645, z późniejszymi zmianami), określone są jako bezrobotne.

Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę, która ukończyła 18 lat i nie osiągnęła wieku emerytalnego, jest osobą niezatrudnioną i niewykonywającą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową

do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź, jeśli jest to osoba niepełnosprawna, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nie uczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z dodatkowymi wyłączeniami dotyczącymi źródeł dochodów, zapisanymi w ustawie.

16. **Stopę bezrobocia rejestrowanego** obliczono jako stosunek udziału liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Szczegółowe informacje metodologiczne oraz pojęcia statystyczne opublikowane zostały w poniższych opracowaniach:

[Zeszyt metodologiczny – Pracujący w gospodarce narodowej,](#)

[Zeszyt metodologiczny – Wynagrodzenia w gospodarce narodowej,](#)

[Zeszyt metodologiczny – Struktura wynagrodzeń według zawodów,](#)

[Pracujący w gospodarce narodowej w 2021 roku,](#)

[Rocznik Statystyczny Pracy 2021.](#)

Methodological notes

Sources and range of data

1. Data presented in publication, unless otherwise indicated, concern the entire national economy.
2. Data are presented:
 - 1) according to the Polish Classification of Activities – PKD 2007, compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 January 2008 by the decree of the Council of Ministers, dated 24 December 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) with later amendments to replace the formerly applied PKD 2004;
 - 2) according to ownership sectors:
 - a) public sector – grouping state ownership (of the State Treasury and state legal persons), the ownership of local government units as well as “mixed ownership” with a predominance of capital (property) of public sector entities,
 - b) private sector – grouping private domestic ownership (of natural persons and other private entities), foreign ownership (of foreign persons) as well as “mixed ownership” with a predominance of capital (property) of private sector entities and lack of predominance of public or private sector in capital (property) of the entity.“Mixed ownership” is defined mainly for companies and determined on the basis of the capital (property) structure as declared in a company’s registration application.
3. Data presented by **regions and subregions** correspond to individual levels of the **Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS)**, obligatory in countries of the European Union and introduced according to the Regulation No. 1059/2003 of the European Parliament and of the Council of 26 May 2003, with later amendments. From 1 January 2018, the changes introduced by the Commission Regulation (EU) 2016/2066 of 21 November 2016 apply.
4. Data – unless otherwise indicated – are compiled in accordance with the respective organisational status of units of the national economy.
5. The term entities of the national economy is understood as legal entities, i.e. legal persons, organisational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.
6. The term economic entities is understood as entities conducting economic activity (production and services) on their own-account in order to earn a profit.
7. Data according to NACE Rev. 2 sections and divisions, by institutional sectors as well as according to administrative division, are compiled – unless otherwise indicated – using the enterprise method.

In the enterprise (entity) method, the entire organisational unit of entities in the national economy is the basis for grouping all data describing their activity according to individual classification levels and territorial divisions.
8. Data are also presented according to the Occupations and Specializations Classification (KZiS), compiled on the basis of the International Standard Classification of Occupations (ISCO-08), introduced on 1 January 2015 by the decree of the Minister of Labour and Social Policy, dated 7 August 2014 (Journal of Laws item 1145) replacing the classification valid until 31 December 2014.
9. Information by voivodship, powiat and gmina as well as by urban and rural area – unless otherwise indicated – is presented according to administrative division in a given period. The term urban area is understood as urban gminas and towns in urban-rural gminas, while a rural area is understood as rural gminas and rural area in urban-rural gminas.
10. Relative numbers (indices, percentages) are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables. Indices – in case of methodological changes, are calculated in comparable conditions. Single base indices are calculated using the chain-base index method.

11. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item "total".
12. Statistical information originating from sources other than Statistics Poland is indicated in the appropriate note.
13. Detailed methodological explanations concerning particular fields of statistics can be found in subject matter publications as well as in the series "Zeszyty metodyczne i klasyfikacje" ("Methodologies and classifications").
14. The names of some classification levels used in the publication have been abbreviated. Abbreviated names were marked with „Δ”. The list of abbreviations used and their full names are given below:

abbreviation	full name of NACE section
Trade; repair of motor vehicles	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles
Accommodation and catering	Accommodation and food service activities
x	Administrative and support service activities

Statistical information are obtained on the basis of conducted surveys of Statistics Poland (SP) and data of the Institute of Occupational Medicine in Łódź and Powiat Labour Offices.

Economic activity of the population: SP questionnaires – ZD and ZG, demographic estimates of the population.

Employed persons: SP reports: Z-03, Z-06, secondary use of data from DG-1, secondary use of data from SP-3, data about persons employed in the budgetary entities conducting activity within the range of national defence and public safety derive from the Ministry of National Defence and the Ministry of the Interior and Administration, secondary use of data on the clergy; SP estimates concern: employed in employed on private farms in agriculture, persons employed in foundations, associations, political parties, trade unions, organizations of employers and economic and professional self-governments; estimates of persons employed in entities conducting economic activity employing up to 9 persons and employed in „grey economy”.

Labour turnover: SP report – Z-06.

Demand for labour: SP report – Z-05.

Gross wages and salaries: data of Ministry of Finance from Tax Information System – Database about Database of taxpayers of personal income tax (PIT). Secondary use of data from SP reports: Z-03, Z-06, DG-1, SP-3, use of data from Polish Social Insurance Institution (ZUS) from KSI ZUS – Central Register of Insured, KSI ZUS – Central Register of Insurance Premium Payers; estimates of wages and salaries of persons employed in entities conducting economic activity employing up to 9 persons and in member organizations – foundations, associations, economic self-governments, employers’ organizations, political parties, trade unions and other social organizations; using the aggregate data of ZUS.

Structure of earnings: SP report – Z-12.

Work time: SP report – Z-06.

Working conditions: SP reports – Z-KW Statistic accident card, Z-10, data of the Institute of Occupational Medicine in Łódź, information from Polish Social Insurance Institution information system and The Agricultural Social Insurance Fund (KRUS) about information on the number and cost of accidental benefits, accidental sickness benefits and accident-related rehabilitation services; information on the activities of the National Labor Inspectorate about the number of inspected establishments, the number of inspections and decisions issued.

Registered unemployment: SP reports – MPiPS-01 with attachments, MPiPS-02, data from Powiat Labour Offices registers.

Explanation of basic definitions

1. Data on **economic activity** of the population aged 15–89 years and more were compiled on the basis of the generalized data results of the representative **Labour Force Survey (LFS)**, conducted on a quarterly basis. The survey covers persons being members of households in dwellings selected on a random basis.
2. A **household** is a group of people related by blood or marriage or not related, living together in the same dwelling and maintaining themselves jointly. If one of the persons living together maintains him/herself independently, he/she constitutes a separate one-person household. Household members include:
 - persons present in the household (registered for a permanent or temporary stay, staying or intending to stay without registering for 12 months and more),
 - persons absent (the total duration of actual and planned absence is considered) for up to 12 months (e.g. persons staying temporarily abroad, living in institutional households).

The LFS has included foreigners who are the members of sampled households and who meet the above criteria.

3. **Economically active persons** (or labour force) has covered all persons aged 15–89 years considered as employed or unemployed in accordance with the definitions presented below.
4. **Employed persons** are all persons aged 15–89 years who during the reference week:
 - 1) performed for at least one hour any work generating pay or income, i.e. were employed in a public company/institution or by a private employer, worked on their own (or leased) agricultural holding, or conducted their own economic activity outside agriculture, assisted (without pay) in work on family agricultural holding or in conducting family economic activity outside agriculture,
 - 2) had work but did not perform it:
 - due to sickness, vacation, parenthood-related leave (maternity leave, childcare leave, paternity leave or parental leave), working time arrangement (work system or compensation for overtime hours), training related to the performed work;
 - due to a seasonal nature of work if they continue to regularly perform tasks and duties for the job or business off-season (excluding fulfilment of legal or administrative obligations);
 - for other reasons if the break in employment does not exceed 3 months.

Employed persons – in accordance with the international standards – also include apprentices who entered into occupational training or occupational preparation contract with a private or public employer, if they received remuneration.

The following persons are not included among the employed: voluntary workers or trainees not receiving any pay, persons employed in private agriculture (on farms owned by natural persons) who produce agricultural products exclusively or mainly for their own use.

Unemployed persons are persons aged 15–74, who simultaneously fulfilled three conditions:

- in the reference week were not employed (according to the definition of this population),
- were actively looking for work, i.e. had carried out activities in the four-week period ending with the reference week to seek paid employment,
- were available to take up work within two weeks from the end of the reference week.

Persons who were not seeking work because they had **already found a job and were waiting to start it within a period of no longer than 3 months** and were ready to take it up, are also included in the category of the unemployed.

Unemployed persons are classified into one of the four **categories**:

- unemployed who lost a job, i.e. persons who left their last job not on their own initiative and immediately (i.e. within three months) started seeking a job,
- unemployed who resigned from work, i.e. persons who left work on their own initiative and

immediately started seeking a job,

- unemployed who return to work after a break during which they were not seeking a job for at least 3 months,
- unemployed who have never worked and are seeking their first job.

5. **The economically inactive population** i.e. the population staying outside the labour force, are all persons aged 15–89 years, who were not classified as employed or unemployed persons, i.e. persons who in the reference week:

- did not work, neither had a job nor were seeking work,
- did not work, were seeking a job, albeit not in an active way or were actively seeking work but were not ready (available) to start work within the two weeks following the reference week,
- neither worked nor were seeking work, as they had already found a job and were waiting to start work during the period:
 - longer than 3 months,
 - up to 3 months, albeit they were not available for this work.

Since 2021, the reasons for inactivity are defined for the population of the economically inactive aged 15–74 years. Among these economically inactive persons, there is specified a group of discouraged persons, including persons not seeking a job because they are convinced that they will not find a job.

6. Data regarding employed persons (compiled on the basis of reports as well as estimates) concern persons performing work providing earnings or income.

Data included in the publication are presented according to the principle of counting each person only once in his/her main workplace.

Among the employed are included:

- 1) employees hired on the basis of employment contract (labour contract, posting, appointment, election or service relation);
- 2) employers and own-account workers, i.e.:
 - a) owners, co-owners and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers),
 - b) owners and co-owners (including contributing family workers); excluding partners in companies who do not work in them, entities conducting economic activity excluding private farms in agriculture,
 - c) other self-employed persons, e.g. persons practicing learned professions;
- 3) outworkers;
- 4) agents (including contributing family workers and persons employed by agents);
- 5) members of agricultural production cooperatives (agricultural producers' cooperatives and cooperatives established on their basis, as well as agricultural farmers' cooperatives);
- 6) clergy fulfilling priestly obligations.

7. **The balance of working time** means the study of the use of working time resources broken down into worked time and not worked time and according to individual elements of time worked and not worked. In statistical information, the balance of nominal working time is given.

8. Information regarding labour turnover concerns full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary employees. These data concern **the number of hires and the number of terminations** and not the number of persons. The number of hires and terminations may be greater than the number of persons as one person may change work several times within a year.

The hire (termination) rate is calculated as the ratio of the number of hires less the number of persons returning to work from child-care leaves (or the number of terminations less the number of persons granted child-care leaves) during the surveyed year to the number of full-time employees as of 31 December from the year preceding the surveyed year.

9. **Demand for labour** is the number of vacancies offered by economy in particular social and economic conditions. Demand for labour is understood as occupied jobs, determined by the current number of the employed or vacancies.

Vacancies are positions or jobs unoccupied due to labour turnover or newly created ones.

Newly created jobs are jobs created in the course of organizational changes, expanding or changing business profile, and all jobs in the newly established units.

Liquidated jobs – jobs lost in the course of organizational changes, limiting or changing business profile.

10. **The average monthly (nominal) wages and salaries** per paid employee were calculated assuming:

- 1) personal wages and salaries, excluding wages and salaries of persons engaged in outwork as well as apprentices and persons employed abroad,
- 2) payments from profit and balance surplus in cooperatives,
- 3) annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities,
- 4) fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with a labour contract;

11. Data regarding wages and salaries are given in gross terms, i.e., including deductions for personal income taxes and since 1999 also employee's contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness) paid by insured employee.

12. Data regarding **total gross wages and salaries for October 2020** were compiled on the basis of sample survey structure of wages and salaries by occupations for October 2020; concerns economic entities employing more than 9 persons. Data concern full-time paid employees as well as part-time paid employees, who received wages and salaries for the whole month October.

13. **Working conditions** means a group of factors occurring in the work environment, arising from the work process, as well as factors associated with the performance of work. Work environment factors include: physical (e.g. lighting, noise, microclimate), chemical (e.g., toxic substances) and biological (e.g. bacteria) factors occurring in the work area (e.g. on the shop floor, at a workstation) as well as in the area surrounding the work place.

From 2021, the survey method changed from a full survey to a survey using a purposive sampling method, and therefore the data from 2021 are not comparable with data for previous years.

14. Information regarding **accidents at work** includes all accidents at work, as well as accidents treated equally to accidents at work, regardless of proved inability to work. Information regarding accidents at work in budgetary entities conducting activity within the scope of national defense and public safety concerns only civilian employees.

Data regarding accidents at work, excluding private farms in agriculture, are obtained from statistical reports of accidents at work.

Accidents at work on private farms in agriculture were prepared on the basis of reports of the Agricultural Social Insurance Fund (ASIF) are related only to these accidents, for which a one-off compensations were granted in a given year.

15. Data regarding **registered unemployed persons** include persons who, in accordance with the Law dated 20 April 2004 on Promoting of Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 June 2004 (uniform text Journal of Laws 2016 item 645, with later amendments), are classified as unemployed.

An unemployed person is understood as a person who is at least 18 years old and has not reached the retirement age, is not employed and not performing any other kind of paid work who is capable of work and ready to take full-time employment obligatory for a given job or service (or in case he/she is a disabled person – capable and ready to take work comprising no less than a half of working time), not attending a school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme) or tertiary schools in part-time programme, looking for employment or other kind of paid work and registered in a powiat labour office, appropriate for his/

her permanent stay, with additional provisions concerning the sources of income, included in the mentioned law.

16. **The registered unemployment rate** is calculated as the relation of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defense and public safety.

Detailed methodological information and statistical concepts have been published in the following elaborations:

[Methodological report – Employment in the national economy.](#)

[Methodological report – Wages and salaries in the national economy.](#)

[Methodological report – Structure of wages and salaries by occupation.](#)

[Employment in national economy in 2021.](#)

[Yearbook of Labour Statistics 2021.](#)